

Kó'sín ki'sìn jñà x̄it̄a ra tsikíxáya-la Jesús

'Én ra kitsjà Jesús nga 's̄a kj'íi Inìma Tsje-la Nainá

1 ¹Ji Nàmi Teófilo, jè xajon ra 'an tsikindá ítjòn-la, 'koaá 'sín tsi'kènájmí-la nga'tsì kjoa ra ki'sìn ko ra tsakón-ya Jesús skanda 'kia t̄i's̄a tsikí'tsia nga kisíxá, ²skanda jè n̄ichjin 'kia nga Nainá iko india-ni ya ján ngajmi. 'Kia nga tikje fi-ni ján ngajmi Jesús, jé nga'ñó-la Inìma Tsje-la Nainá isichjeén nga kitsjà xá-la jñà chí'nda-la ra xá tsjahíjin-ni. ³'Kia nga ijye tsatojin kjobiya, tsakón-la ijo-la ko kjín skoya kjoa ki'sìn nga tsakón nga ngi kixíi kjoa nga tíjnakon. Nga ichán n̄ichjin, kjín 'ka tsakón-la ijo-la ko t̄i'koaá tsi'kènájmí-la a'ta 'tse kó'sín batéxoma Nainá. ⁴'Kia nga tíjnakó-isa jñà x̄it̄a-la, 'koaá 'sín kitsjá-la kjohixi nga kitsò-la:

—Kì tà chjàn bítjojiòn ya n̄axindá Jerusalén. Jchíña kjoa-la skanda 'kia nga kitjojen kjonda ra tsjá Na'in-na koni 'sín ijye kitsjà tsa'ba. Ijyeé ko'sín kixin-no 'kia nga t̄i's̄a ítjòn. ⁵Kixíi kjoa, jè Juan, ta nandá tsatínda-ni x̄it̄a. Tanga mì tsa t̄i kjín n̄ichjin chija-ni nga ngi koó Inìma Tsje-la Nainá satínda-no ra jìòn —kitsò Jesús.

Kó'sín kjomà 'kia nga jè Jesús tsihijin india-ni ján ngajmi

⁶Jñà x̄it̄a ra ya títsajnakó Jesús iskonangií-la, kitsò-la:

—Na'in, ra tijna ítjòn-nájin, jñà n̄ichjin k̄i, ¿a sikíjnandíi india-ni n̄axindá Israel mé-ni nga tijè kotéxoma-la ijo-la?

⁷Jesús kitsó-la:

—Mì tsa jìòn bako-najìòn nga jchaa jè n̄ichjin; ta jngó-la jè Na'in-ná be mé n̄ichjin-ni ko mé hora-ní koni 'sín nga ijye iskosòn-la ra jè. ⁸Tanga 'kia nga kitjojen-nè-no jè Inìma

Tsje-la Nainá, 'kiaá tjabé-no nga'ñó. Jiòn 'kénajmí-la xita ra a'ta tsa'an i Jerusalén, ko kóho'ki nga tíjngo nangi Judea ko Samaria, skanda nándá fehe'ta jè isà'nde.

⁹'Kia nga ijye ko'sín kitsò Jesús, jñà xita-la in-chikotsijeén-la, akjòn itjamíjn i'ngaá, nga jè Nainá iko india-ni ján ngajmi ján. Yaá tsikíjtsa'ma jngo ifi ko mì kì tì tsatsíjen-ila jñà xita-la.
¹⁰Jñà xita-la, 'kia nga in-chikotsíjen ján i'ngaá nga tífimíjn

Jesús, tà nditoón ijchò kincha'ta chraña jò-la xita ra kjiya nikje ra chraba kjòn. ¹¹Jñà xita kii kitsò-la:

—Jiòn ra xita Galilea 'mì-no, ¿mé-ni ko'sín ya chitsíjen-no ján ngajmi? Jè Jesús, koni 'sín ka'ya jiòn nga kàfimíjn india-ni ya ján ngajmi, kijchó nichjin nga tì ko'sín kj'íí india-nì.

Kó'sín kjomà 'kia nga itjahájin jè Matías

¹² Jñà xit̃a ra tsikíxáya-la Jesús, 'koaá 'sín inchrabà-ni ya nindo Yá Olivo nga kijì india-ni ján Jerusalén. 'Koaá 'ki chraña t̃jna-la Jerusalén koni 'ki tsjá'nde kjotéxoma nga ma fi xit̃a 'kia nga nichjin níkjáya. ¹³ 'Kia nga ijchò-ni ya naxindá Jerusalén, yaá kiimijìn ya ni'ya ra kijinasòn'nga i'ngaá ya ñánda nga síkjáya-ni jñà xit̃a k̃i ra 'mì Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo ti-la Alfeo, Simón Celote, Judas, ra ti-la Jacobo. ¹⁴ Nga'tsi xit̃a k̃i, kji'tá nichjin nga maxkóya nga jngo jt̃a 'sín kjobítsjen-la nga chja'ta-la Nainá, k̃o t̃i'koaá tjítsajna i'ka íchjín, k̃o María ra na-la Jesús k̃o jñà 'ndse.

¹⁵ Jñà nichjin k̃i, tsasèn kixífi Pedro nga kiichjajin-la jñà xit̃a ra makjiín-la a'ta 'tse Cristo; maá-la tsa jngo sindo k̃o kan jñà xit̃a. Jè Pedro kitsó-la:

¹⁶ —'Ndsé, xá 'koaá 'sín t̃jínè-la nga itjasòn koni 'sín ijye kiichja kjotsee jè Inima Tsje-la Nainá 'kia nga jè David tsi'kénajmíya ya xajon ra t̃jít'a 'én-la Nainá mé ra kama'tin jè Judas, jè ra kiskèn-la ndiyá jñà xit̃a ra kitsabá'ño jè Jesús. ¹⁷ Jè Judas, t̃i'koaá koó-te ra tejò ma-najin. K̃o t̃i'koaá tijé xá 'ya-te-ni koni ngajin tsiki. ¹⁸ Jè ton ra isikijne a'ta 'tse kjoa'cho ra ki'sin, nangií tsatse jngo 'ndé-ni; akjòn kijì, skoó iskàtjen'ta-ni nangi, ngi itjoó ná'ye-la nga ichrjajndá indsi'ba. ¹⁹ 'Kia nga ijye kií'nchré ijye xit̃a naxindá Jerusalén nga ijyee 'ken jè Judas, jè i'nde rak̃i, Acéldama tsikí'ta 'í-la. 'Í rak̃i, I'nde Jní, tsò-ni a'ta 'tse 'én-la. ²⁰ Jè xajon 'tse Salmo, 'koaá 'sín tichja nga tsò:

Jè ni'ya-la katjajna tiya,
k̃o k̃i niyá ra bitsaya.

Ko t̃jín jngo-isa Salmo ñánda nga tichja ra tsò:

Kj'íi xit̃a katjaha'sen ngajo-la xá-la.

²¹ 'Machjeén-ní nga t̃jñà katjahíjin jngo-ni ra ngajo-la Judas, jñà xit̃a ra tjítsajna-jin-ná ijd̃i ra t̃jímako-ná skanda kjotsee 'kia nga tsajmekó-ná Jesús, ²² ma'tsia-ni 'kia nga tsatínda xit̃a Juan, skanda 'kia nga kijimijìn india-ni Jesús ján ngajmi, mé-ni nga jè xit̃a ra t̃jahíjin kíjna k̃o-ná, t̃i'koaá tsjá 'én nga jè Jesús ijyee jaáya-la — kitsò Pedro.

²³'Kiaá tsjahjín jò x̄ita: jngo ra 'mì José, t̄i'koaá t̄j'itasòn 'í-la nga Barsabás 'mì k̄o nga Justo 'mì-te; jè x̄ita ra ijngo, Matías 'mì. ²⁴Ākjòn kiichj̄a'ta-la Nainá, kitsò:

—Ngaji N̄a'in, nga 'yaxkin inìma-la nga'tsi x̄ita, k̄o'tín-nájin n̄aa-ni ngajò x̄ita k̄i nga ijye kàchjaájin, ²⁵mé-ni nga jè skaábé-ni jè xá ra isixáya-la jè Judas, jè ra isíkijna 'kia nga tsakátsji-jé, nga kiji i'nde ya n̄anda bako-la.

²⁶Tsajoóndacha-ní nga isíská-kjo. K̄o jé Matías isikijne. Jé kjamà-ni tejò x̄ita ra tsikíxáya-la Jesús j̄nà ra tejngo ma-ni nga t̄i'sa ítjòn.

Kó'sín kjomà 'kia nga itjojen jè Inìma Tsje-la Nainá

2 ¹'Kia nga ijchò nichjin 'tse 'sí Pentecostés, nga'tsi x̄ita ra makjín-la a'ta 'tse Cristo jngoó jtín t̄itsajna nga'tsiò. ²Tà nditoón ina'yá-la, nga 'nó jane ra ngajmi inchrabà-ni, koni jngo tjo ra 'nó tí'ba. Ina'yá-la kóho'ki ya aya ni'ya n̄anda nga t̄itsajna j̄nà x̄ita k̄i. ³K̄o tsatsijen-la nijen ra koni kjòn

ni'í kjòn; tsabíya-la nga jngó jngó x̄ita, k̄o yaá isijnasòn-la.

⁴Nga'tsi x̄ita, ngi ndaa isijin ya inìma-la jè Inìma Tsje-la Nainá, ākjòn tsikí'tsia nga kiichj̄a 'én-la x̄ita ra kj'í naxindá koni 'sín isichiya-la jè Inìma Tsje-la Nainá nga kichja.

⁵Nichjin k̄i, yaá t̄itsajna ya naxindá Jerusalén x̄ita judío ra bexkón Nainá ra kjìn t̄jín-ni naxindá n̄anda nga inchrabà-ni kótíjngo isà'nde. ⁶J̄nà x̄ita ra ya t̄itsajna ya naxindá Jerusalén, kjóxkóya-ní nga'tsiò 'kia nga kii'nchré-la ra jane. K̄o 'kia nga kii'nchré-la x̄ita-la Cristo nga ma-la chja jngó jngó skoya 'én-la

x̄ita ra ya t̄itsajna, m̄i k̄i kjòchiya-l̄a mé-ni nga k̄o kjamà-ni.

⁷Tà 'koaá kjomà-l̄a, t̄i'koaá tà kjòxkón-l̄a, kitsò-l̄a xákjén:

—¿A mí tsa x̄ita Galilea nga'tsì x̄ita ra ko'sín inchiçja?

⁸¿Kó'sín ma-ni na'yá-lá 'én-ná ra nakjé nga jngó jngó-ná ra xìn nax̄indá tsajién? ⁹Nga'tsì x̄ita ra i t̄itsajneé, t̄jín ra x̄ita Partia, t̄jín x̄ita Media, x̄ita Elam, x̄ita Mesopotamia, x̄ita Judea, x̄ita Capadocia, x̄ita Ponto, x̄ita Asia, ¹⁰x̄ita Frigia, x̄ita Panfilia, x̄ita Egipto, x̄ita Libia ra ya çhraña'tá-l̄a Cirene. T̄i'koa t̄jín x̄ita Roma ra i t̄itsajna Jerusalén. T̄jín ra ngi x̄ita judío. T̄i'koaá t̄jín ra tà jahat̄j̄iya-l̄a nga x̄ita judío kjomà. ¹¹T̄i'koaá t̄jín x̄ita ra nchrabá-ni Creta k̄o Arabia. ¿Nga'tsì-ná kàna'yá-lá k̄joxkón 'tse Nainá koni 'sín kàchj̄a nga jngó jngó skoya 'én-ná!

¹²Nga'tsì x̄ita tà isinçhaxkón-l̄a, m̄i t̄i k̄i machiya-il̄a, kitsò-l̄a xákjén:

—¿Kó'sín tsò-ni kjoa k̄i?

¹³T̄jín i'ka ra tà tsijnòke-ní, kitsò:

—¿X̄ita 'chíí, j̄nà x̄ita k̄i!

J̄nà 'én ra tsi'kénajmí Pedro

¹⁴Kiaá tsasijna kixi Pedro k̄o x̄ita ra tejngo ma-ni; 'n̄ó kiichjajin-l̄a x̄ita, nga kitsò:

—Jiòn, nga'tsì-niò ra x̄ita Judío 'mì-ná, k̄o nga'tsì-niò ra xìn nax̄indá-no ra i t̄itsajna Jerusalén, ndaá katasijin-no, ndaá t̄iná'ya 'én ra kichj̄a. ¹⁵Mì tsa 'chì-jìn j̄nà x̄ita k̄i koni 'sín bixó jiòn. ¿Kó'sín koma-ni nga k̄o'chì? Ki 'saá ijchò las nueve nga taj̄nò. ¹⁶J̄ná t̄íbitjasòn 'én ra kiichj̄a x̄ita ra tsi'kìn Joel, ra kiichj̄a ngajo-l̄a Nainá kjotsee nga kitsò:

¹⁷'Koaá 'sín tsò Nainá:

'Kia nga tímachraña nga kjehe'tà isà'nde,

siká'bí-l̄a Inìma Tsje-na nga'tsì x̄ita ra t̄jín nga t̄j̄jtsa

isà'nde;

j̄nà ixti 'xìn-no k̄o ixti íchj̄ín-no 'aán kichj̄a ngajo-na;

j̄nà ixti-no ra 'sa inçhimajchá, skeé k̄joxkón ra nda t̄jín a'ta

'tse Nainá;

k̄o j̄nà ra x̄ita jchínga, nij̄ná 'kì-l̄a.

¹⁸Ngì kjohixi-ní, j̄nà niçhjin k̄i,

j̄nà x̄ita ch̄i'nda-na j̄nà ra x̄ita 'xìn k̄o ch̄i'nda-na ra íchj̄ín

siká'bí-l̄a Inìma Tsje-na

mé-ni nga kichj̄a ngajo-na.

¹⁹ Ján ngajmi kjín kjo_xkón jcha-la,
 ti'koaá i a'ta nangi jchaá-la kjo_xkón
 nga 'ñó xaá_jten ra jní,
 kō ra ngi ni'í kō tjó ni'ndi tsjè ra ifi kjòn.

²⁰ Jè tsá'bí, kojño-ní,
 kō jè sá, koni 'ki jní 'ki kōma,
 'kia nga tikjè 'fiì jè Na'ín-ná
 nga ki_ìndajín-la jña xitá isà'nde,
 jè nichjin ra 'ñó xkón kō ra 'ñó jeya.

²¹ Tanga nga'tsì xitá ra kichja'ta-la Nainá
 kitjokajiín jè kjohi'in 'tse jé-la.
 [Kíí tsò 'én-la Nainá ra kitsjà Joel (2:28-32).]

²² 'Tíná'ya ra xitá Israel 'mì-no 'én ra koxín-no: Jiòn, nda
 tjíjin-no, Nainá nda tsakón nga jè Jesús ra Nazaret 'tse,
 tjín-la kjotéxoma. Xkón kijcha-no nga kōki'sìn kjo_xkón ra
 tse nga'ñó tjín-la, kō nga kōki'sìn kjoa ra bakón kjo_xkón-la
 Nainá. ²³ Tanga jè Nainá ijyee kō'sín tjínda-la kō ijye tjíjin-la
 skanda ti'sa-ni nga kjo'tsia nga kó'sín kōma'tin. 'Koaá ma-ni
 nga jiòn tsako-no nga indabá'ñó kō ini'ken nga inìngatsja xitá
 ra mì be_xkón kjotéxoma nga tsaká'ta krò. ²⁴ Tanga jè Nainá
 isikjaáya-ila; kisíkjñandí'ni jè kjohi'in ra tjín 'tse kjobiya, tà
 ngatjì-la nga mì ti kì kōma-ni nga jè kjoabiya jtsaba'ñó. ²⁵ Jè
 xitaxá ítjòn ra tsì'kìn David, kí'í'sín kitsò ra a'ta 'tse Jesús:

Kíjtse-náa jè Na'ín-ná kó'sín nga tíjna ítjòn ki'ta-na;
 'kia nga ya tíjna'ta-na ya nga kixi-na, mì tsa mé kjoa ra
 skajiaan.

²⁶ 'Koaá ma-ni nga matsja-la jè inìma-na,
 ti'koaá 'ñó matsja-la jè nijen-na nga se.

Kō jè ijo-na ndaá siìkjáya nga skoóna-la jè kjoa tsaji,

²⁷ tà ngatjì-la nga mì tsa ya siìkjìni inìma-na ya i'nde-la mi'ken
 ti'koaá mì kì ki'ndi nga kji'ndo ijo-na,
 'an ra chi'nda tsje-li ma.

²⁸ Jíí tsakon-ná ndiyá 'tse kjobinachon,
 kō 'kia nga ya kótijna'ta-la, tseé kjotsja 'se-na.

[Kíí tsò 'én-la Nainá ra kitsjà David. (Salmo 16:8-11)]

²⁹ 'Jè David, 'koaá 'sín kiìchja a'ta 'tse Cristo. Ngi 'én kixíí ra
 koxin-no 'ndsé: xitá jchínga-ná David, ijyee kjotseé 'ken, ti'koa
 isìhi'nde-ní. Jè chrjó mi'ken-la, takó tíjna skanda nichjin 'ndi
 'ndi. ³⁰ Tanga jè David, jngoó xitá ra kiìchja ngajo-la Nainá.

Ijyeé kò'sín tǵjǵin-là koni 'sín kitsjà-là tsa'ba Nainá nga ya kǵjinchrabà-ni a'ta 'tse tǵe-là jè Cristo nga kǵjna ngajo-là koni xitaxá ítǵòn. ³¹Jè David, 'koaá 'sín kiichǵa a'ta 'tse Cristo nga kjoaáya india-ila nga kitsó: Mì kì tsa ya sǵjna jè inìma-là ya ì'nde-là mi'ken, ti'koaá mì kì kǵj'ndo jè ijo-là. ³²Nainá, ijyeé isikjaáya-ila jè Jesús. Nga'tsì-najǵn, kií kò'sín inchi'bènajmí kixi-najǵn nga xkón kǵjón kǵjcha-najǵn nga'tsì kjoa ra kǵjomà. ³³Nainá jeya isíkǵjna Jesús, isíkǵjna'ta ya nga kixi-là; itǵábé-là jè Inìma Tsje-là Nainá koni 'sín ijye tsì'kìn-là. Kò jè Jesús isika'bísòn india-ni jè Inìma Tsje-là Nainá ra ki'tsì-là. Kií kò'sín inchi'ya-najǵn kò inchina'yá-no. ³⁴Jè David, mì tsa ngajmì kǵimijǵn tanga 'koaá 'sín kitsò:

Jè Nainá kitsó-là jè ra Ni-na ma:

“Í tǵjna'tá-ná ya nga kixi-na,

³⁵ skanda 'kia nga sikítsajngangia jǵnà xitá kondra-li ñánda nga ijnchasòn jǵnà ndsaki.”

³⁶'Ndaá katasijǵn-no jǵnò ra xitá naxindá Israel 'mì-no, nga 'ñó kixi tǵjǵn kjoa nga jè Jesús ra jǵnò tsaka'ta krò, 'koaá 'sín isíkǵjna Nainá nga jè-ní ra tǵjna ítǵòn-ná, kò tǵjè-ni ra Cristo [xitá ra xá isikasén-ni Nainá] —kitsó Pedro.

³⁷'Kia nga kií'nchré 'én ra kotsò jǵnà xitá ra ya tǵtsajna, isíkǵjno-ni ya aǵjn inìma-là; 'kiaá iskonangi-là Pedro kò xitá xákǵjǵn ra i'ka, jǵnà ra ti'koaá xá tsikíxáya-là Jesús. Kitsò-là:
—Jìòn 'ndsé, ¿mé ra 'sian-jǵn?

³⁸Jè Pedro kitsó-là:

—Tǵkǵjno jé-no, kì tǵ tsja jé fatsǵi-no. Tatǵndá ijo-no a'ta 'tse Jesucristo nga jǵngó jǵngó-no, mé-ni nga sǵhijcha'ta-no jé-no jè Nainá, ti'koaá tsǵá-no jè Inìma Tsje-là. ³⁹Koni 'sín ijye kitsjà 'én-là jè Nainá, jè 'én ra tsikǵjna, tsajión-nó; ti'koaá 'tseé ìxti-no, kò 'tseé nga'tsì xitá ra kǵjn tǵtsajna, kò nga'tsì xitá ra jè sabá Nainá askan kǵichǵa-là —kitsò Pedro.

⁴⁰Kò kǵjǵn 'én kiichǵa-jin-isa-là. 'Nó kiichǵako. Kitsò-là:

—Tǵincha'tàxìn-la jè kǵjohi'in ra tǵábé-là jǵnà xitá ra 'cho 'sǵon!

⁴¹Jǵnà xitá ra kǵjokǵjǵn-la 'én ra kiichǵa Pedro isatǵndá-ní, ma-là tsa jàn jmi xitá ra 'jaha'sen'ta-là jè nichǵjǵn 'kia.

⁴²Kóhotǵjǵn xitá, ngi kixí kǵikò 'én ra kií'nchré koni 'sín tsakón-ya-là jǵnà xitá ra xá tsikíxáya-là Jesús, ti'koaá kǵjókǵya ki'ta-ní kò tañaá tsakǵjèn-kò xákǵjén kò tsikítsa'ba-là Nainá.

Kó'sín isíjchá ijo-la jñà xità ra kjokjiín ítjòn-la a'ta 'tse Cristo

⁴³ Nga'tsi xità ra ya títsajna, ta itsakjón-ní 'kia nga kijtse nga kjín skoya kjonda kò kjoxkón ki'sin jñà xità ra tsikíxáya-la Jesús. ⁴⁴ Nga'tsi xità ra ijye kjokjiín-la a'ta 'tse Cristo ndaá tsikitsajnajtín kò síka'bí-la xákjín nga'tsi tsajmì ra tjín-la nga jngó jngó-ni. ⁴⁵ Jñà nangi-la kò tsajmì ra tjín-la tsatína-ní, akjòn isijòya-ni ton-la mé ra chija'ta-la nga jngó jngó xità. ⁴⁶ Nìchjin nchijón-ní nga maxkóya ya nditsin ingo ítjòn-la xità judío, kò ya ni'ya-la xákjín nga síjòya niño nchrajín, kò tañaá bakjèn-kjo; tjín-la kjotsja kò kjoa indakjoa ya ajin inìma-la. ⁴⁷ Kji'tá nìchjin jeya síkíjna Nainá; kò jñà xità naxindá 'nó tsjake kjomà. Kò jè Na'ín-ná nìchjin nchijón kisikjìn-ya-isa jñà xità ya ajin naxindá-la Cristo, jñà xità ra jè Nainá mejèn-la nga kitjokajin kjohi'in ra kjoa 'tse jé-la.

Kó'sín ma kjonda-ni jngo ndí xità ra mì kì ma fì

3 ¹ Jngo nìchjin, ijchó-la tsa las tres nga ngxìdòn 'kia nga chja'ta-la Nainá jñà xità, jè Pedro kò Juan yaá kijì ya aya ingo ítjòn 'tse xità judío. ² Ya xotjòba-la ingo ítjòn, jñà xità, nìchjin nchijòn bijchó síkíjna jngo ndí xità imà ra mì kì ma fì. Jè ndí xità imà rakìi, mì kì ma fì skanda nga tì'sa kitsin. Yaá bijnajto ki'ta ya xotjòba-la ingo, jè xotjòba ra 'mì: Jè ra 'nó nda 'ki. Jè ndí xità imà rakìi, toón síjé kjotjò-la jñà xità ra 'faha'sen nditsin ingo. ³ Jè ndí xità imà rakìi, 'kia nga kijtse jè Pedro kò Juan nga inchi'faha'sen nditsin ingo, isíjé kjotjò-la ton. ⁴ Jè Pedro kò Juan, isko'án jè ndí xità rakìi; jè Pedro kitsó-la:

—¡Chjí'an-nájin!

⁵ Jè ndí xità imà isko'án-ní; kò 'koaá 'sín kjomà-la koni tsa tjín ra tsjá-la. ⁶ Tanga jè Pedro kitsó-la:

—Nimé ton tjín-na; tsìn-na ton jè ra chroba kò ra sinè, tanga jè ra tjín-na tsja-la: ngi koó nga'nó ra kitsjà-na Jesucristo ra Nazaret i'nde-la, 'koaá 'sín xin-la, tìsítjiin, kò tìtjájme-ni.

⁷ Jè Pedro, 'kia nga kò kitsò-la, iskábé tsja nga kixì, iskimítjen; nditoón ki'se-ilà nga'nó jñà yá ndsako kò tsji ndsako. ⁸ Jngoó iski'nga nga tsasítjen-ni; akjòn tsikí'tsia nga ma tsajme-ni; 'jaha'sen-kò nditsin ingo jè Pedro kò Juan, kji'nga kjitsiña nga isitsjako Nainá nga jeya isikíjna. ⁹ Nga'tsi

xit̄a nax̄indá k̄ijtseē jè xit̄a rak̄īi nga ijye ma fi-ni k̄o nga jeya isík̄ijna jè Nainá. ¹⁰Ta k̄jóxkón-la xit̄a, ti'koaá tà itsakjón-ní koni 'sín nga kjomà'tin, nga bexkon-ní nga jé xit̄a rak̄īi ra bijnajto ki'ta ya xot̄joba-la ingo nga síjé k̄jot̄jò ton, xot̄joba ra 'mì: Jè ra 'ñó nda 'ki.

'Én ra kiichjaya Pedro ya ingo, ya ngit̄joba ra 'mì Salomón

¹¹Jè xit̄a ra ijye kjonda-ni, mì k̄i tsjin Pedro k̄o Juan nga itsabá'ñó. Nga'tsi xit̄a nax̄indá tà 'koaá kjomà-la; ngi tsahachikon-ní nga kijit̄j̄ingi-la j̄nà xit̄a ya ngit̄joba ra 'mì Salomón. ¹²Jè Pedro, 'kia nga k̄ijtse xit̄a nax̄indá, kitsó-la:

—Nga'tsi-no ra xit̄a Israel 'mì-ná, ¿mé-ni nga maxkón-no? ¿Mé-ni ngajin chi'án-nájin? ¿A 'koaá 'sín níkītsjen j̄ion nga nga'ñó tsajin-nájin k̄o tsa kjonda tsajin-nájin ra kamanda-ni ndí xit̄a ima rak̄īi jè ra mì k̄i ma fi tsiki? ¹³Jè ra Nainá-la ma jè Abraham, k̄o jè Isaac, k̄o jè Jacob ra ti'koa Nainá-la

xit̄a jchínga-ná, jé ra jeya kásíkijna Jesús ra l'ndí-la ma; jè Jesús ra jìòn inìngatsja xit̄axá, 'kia nga jè Pilato mejèn-la isíkijnandií-ni, tanga jìòn, mì kì ki'tsì'nde. ¹⁴ Jìòn, ta isaá inachrjengio jè ra Xit̄a Tsje k̄o ra Xit̄a Kixi; k̄o jé iníjé nga isijnandií-ni jè ra xit̄a isì'ken. ¹⁵ Jión ini'ken jè ra ma-la síkijnakon-ná tanga jè Nainá isikjaáya-la. Nga'tsi jñà kjoa k̄i, nda kjón kijcha-jin. ¹⁶ Jé Jesús kátsjá-la nga'nó nga kamanda-ni jè xit̄a ra inchi'ya jìòn ra t̄i'koa 'yaxkon jìòn; tanga kií-ní nga 'nó makjiín-la ra a'ta 'tse Jesús. Kií-te nga t̄i'koa 'nó makjiín-najin nga kamanda-ni jè xit̄a rak̄i; k̄o ndaá ka'ya jìòn ra i t̄itsajna kó'sín koma.

¹⁷ Jìòn 'ndsé, be-ná 'kia nga k̄o'sín ki'nià jìòn k̄o xit̄axá-no, nga ini'ken jè Jesús, kií k̄o'sín ki'nià-no nga mì kì machiya-no kjoa ra ki'nià. ¹⁸ Jè Nainá, 'koaá 'sín isìhitjasòn koni 'sín ijye tsi'kénajmíya nga'tsi xit̄a ra k̄ichja ngajo-la kjotseé nga jè Cristo [jè ra xá isikasén-ni Nainá], 'koaá 'sín t̄jínè-la nga kiyá. ¹⁹ Kií k̄o'mì-lajin, t̄ikájno jè jé-no, kì t̄i tsja jé fatsji-no; jè Nainá tangí'ta-la mé-ni nga s̄ihijcha'ta-no jè jé ra t̄jín-no k̄o ak̄jòn tsjá-no kjo'nchán ra chija-la inìma-no, ²⁰ mé-ni nga ma s̄ikasén-no jè Cristo ra ijye Nainá k̄o'sín tsjahjín nga t̄i'sa-ni, ra t̄ijè-ni Jesús. ²¹ Jè Cristo yaá k̄jna ján ngajmi skanda 'kia nga jè Nainá s̄ixitseyá india-ni nga'tsi kjoa ra t̄jín. Nga 'koaá 'sín tsi'kénajmí skanda t̄i'sa-ni kjotseé jñà xit̄a tsje-la Nainá ra k̄o'sín k̄ichja ngajo-la. ²² Jè Moisés, 'koaá 'sín kitsò-la jñà xit̄a jchínga-ná: “Jè Na'ín-ná jè ra Nainá, tiyaá kochrjekàjin jngo-ni ra xit̄a xàngioo jè ra k̄ichja ngajo-la Nainá koni 'an. Jé t̄ihitjasòn-la koni 'sín koak̄o-no k̄o nga'tsi kjoa ra 'keènajmí-no. ²³ Nga nga'tsi xit̄a ra mì kì k̄ji'nchréhijon-la, jngo-kjá t̄jáhixìn-ní ya ajin nax̄indá 'tse.”

²⁴ Nga'tsi xit̄a ra k̄ichja ngajo-la Nainá, ma'tsia k̄jòn-ni 'tse Samuel skanda 'ndi 'ndi, sabà kií 'én tsi'kénajmí mé kjoa ra tíma nichjin 'ndi. ²⁵ A'ta tsajión kit̄jasòn-ni jñà 'én ra ijye kitsjà-la Nainá jñà xit̄a ra isìchjeén nga k̄ichja ngajo-la. T̄i'koaá k̄jonda tsajión-nó koni 'sín tsikíndajín jngo kjoa Nainá k̄o xit̄a jchínga-ná 'kia nga kitsò-la Abraham: “A'ta 'tseé t̄je-li kochikon'tin-ni nga'tsi xit̄a ra t̄jín nga t̄jít̄sa isà'nde.” ²⁶ Jè Nainá, 'kia nga ijye isikjaáya-ilá l'ndí-la, jión isikasén ít̄jòn-no mé-nì nga isìchikon'tin-no nga koma kjoaat̄jìya-no nga jngó jngó-no t̄i'koa mì t̄i kì 'cho 'sian-no —kitsò Pedro.

Kó'sín nga kiiko jñà xitá jè Juan kò Pedro ya ngixkòn xitaxá

4 ¹Pedro kò Juan, 'kia nga inchibáko-isa xitá naxindá, ijchó jñà na'mì, tjen-kò jè xitá ítjòn-la polsiya ra síkinda ingo ítjòn kò jñà xitá saduceo. ²'Nó jti kjomà-la nga kò'sín tsakón-ya-la xitá naxindá jè Pedro kò Juan nga kjoaáya india-ila xitá ra ijye 'ken koni 'sín nga jaáya-la Jesús. ³Itsabá'ño-ní, kò akjòn kiiko nga isikjaha'sen ndayá, nga ijyee kjòhixòn 'kia; skanda ma nchijón kisindajín-la. ⁴Tanga 'ño kjín ma-ni xitá ra kjokjiín-la 'kia nga kií'nchré 'én ra kiichja. Skanda kjomá-la tsa 'òn jmi xitá-la Jesús ra ngi tà xitá 'xín, kò xìn ra íchjín.

⁵Ra ma nchijòn, kjóxkóya-ní ya ján Jerusalén jñà xitá ítjòn-la xitá Judío kò xitá jchínga kò xitá ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés. ⁶Ti'koaá yaá títsajna Anás, ra na'mì ítjòn, kò Caifás, kò Juan, kò Alejandro, kò nga'tsì ra xitá xákjín jñà na'mì ítjòn. ⁷Akjòn 'kiaá kiijch'à jè Pedro kò Juan, isikinchá masen nga iskonangi-la, kitsò-la:

—¿Yá 'tse nga'ño? Kò, ¿yá ra kátsjá'nde-no nga kotjín kjoa ra 'nià?

⁸Jè Pedro nda kjón tjíjin ya inìma-la jè Inìma Tsje-la Nainá; kitsò:

—Jiòn ra xitaxá ítjòn 'mì-no kò ra xitá jchínga-la naxindá Israel: ⁹¿A ta kií xá inchichjinangi-nájín nga mejèn-no jchaa jè kjonda ra ki'nià-jín, kò kó'sín kjomà-la nga kjonda-ni jè ndí xitá ra mì kì ma fì tsiki? ¹⁰'Koaá 'sín kinákjoa kixi-jín ya ngixkòn jiòn mé-ni nga kata'nchré ijye-ni xitá naxindá Israel. Xitá rakì, ra tíjna ya ngixkòn jiòn, a'ta 'tseé Jesucristo ra Nazaret i'nde-la kjonda-ni. Tijé-ni ra ini'ken jiòn nga tsakja'ta krò tanga jè Nainá isikjaáya-ila. ¹¹'Koaá ngoya-la jiòn koni chjinechrjó ra bínda ni'ya. Inachrjengi-nó Jesús koni jngo najo ra nímé chjí-la. Tanga 'ndí 'ndí, jè Nainá, 'koaá 'sín isíkijna koni jngo najo ra isa 'ño chjí-la jè ra bí'ñoýa ya nga chrjangi-la ni'ya. ¹²Jè Nainá, tà jngoó-ni xitá ra isikasén i a'ta nangi ra ma kochrjekàjin-ná kjohi'in ra kjoa 'tse jé-ná, ta jè-ni Jesucristo. Tsìn ljngo-isa xitá ra kjíí —kitsó Pedro.

¹³Jñà xitaxá, 'kia nga kijtse nga 'ño chja jè Pedro kò Juan nga mì kì tsakjón, ti'koaá kijtse nga taxkì ndí xitá-ní nga mì tsa tse xajon ma-la, ta kjóxkón-la; 'kiaá kjòchiya-la nga jñà

xitá kii, yaá tsikimako kiti Jesús. ¹⁴Ti'koaá kijtse-te nga ya síjna jè xitá ra ijye kjonda-ni, 'koaá 'sín ma-ni nga mì tì kì kó kitsò-ila. ¹⁵'Kiaá koki'mì-la nga katitjo jngohíjta ya ñánda nga tjítsahijyo jñà xitá; akjòn jñà xitá kii tsajoóya-ni. ¹⁶Kitsò-la xákjín:

—¿Mé ra sikeé jñà xitá kii? Nga'tsi jñà xitá naxindá Jerusalén, ijyeé tjíjin-la jè kjojkón ra ki'sin; ko jién mì kì koma kí'meé. ¹⁷Tanga kinchaxkón-lá mé-ni nga mì tì kì kobísòn-ni jè kjoa rakii, ko mé-ni nga ni-ti-jngo xitá 'keènajmí-isa-la ra a'ta 'tse Jesús.

¹⁸'Kiaá kiichja india-ila Pedro ko Juan; kitsjá-la kjohixi nga jngo kjá mì kì tì tjí'nde-la nga 'keènajmí-isa-la xitá, ko nga kokòn-ya-isa-la ra a'ta 'tse Jesús. ¹⁹Jè Pedro ko Juan kiichja-ní, nga kitsò:

—Nda tikítsjen jiòn, ¿a ndaá tjín ya ngixkon Nainá nga jiòn sikitjasòn-lajin ko mì tsa jè Nainá kitjasòn-la? ²⁰Nga mì kì koma jyò kitsajna-jin, kjo'ño kinákjoa-jin a'ta 'tse kjoa ra nda kijcha-jin ko ra nda kina'yá-jin.

²¹Jñà xitaxá mì kì isakò-la kó'sín sìlko nga tsjá-la kjohi'in, tà tsincháxkón-la, ko akjòn isikíhijyondí-ni, nga nga'tsi jñà xitá naxindá, 'ño jeya isikíjna Nainá ta ngatji-la jè kjojkón ra kjomà. ²²Nga jè xitá ra kjonda-ni, tsatoó ichán nó tjín-la 'kia nga kó'sín kjomà'tin jè kjojkón rakii.

**Kó'sín nga isíjé-la nga'ño Nainá jñà xitá
ra kjokjiín-la a'ta 'tse Cristo**

²³'Kia nga ijye tsikítsajnandií-ni Pedro ko Juan, kijí-ni ya ñánda títsajna jñà xitá xákjién; tsi'kénajmí ijyeé-la kó'sín kitsò-la jñà na'mi ítjòn ko jñà xitá jchínga. ²⁴Jñà xitá xákjién, 'kia nga ijye kí'nchré koni 'sín ki'senajmí-la, jngoó jta ki'sin kjóbítsjen-la nga kiichja'ta-la Nainá, kitsò:

—Na'in ji ra Nainá 'mì-li, ra tsikindi jè ngajmi, ko jè nangi ko jè ndáchikon, ko nga'tsi tsajmì ra tjín ya isà'nde, ²⁵'koaá 'sín kisi nga inichjiín tsa'ba chi'nda-li David jè ra xitá jchínga-najin kjomà, nga isìchiya-la jè Inìma Tsje-li 'kia nga kitsò:

¿Mé-ni nga ma'tsen-ni jñà xitá isà'nde?

Ko jñà xitá naxindá, ¿mé-ni jñà bínda-ni kjoa ra nì mé chjí-la?

²⁶ Kjóxkóyaá jñà xitaxá ítjòn ra tjin ya isà'nde; isìjngoó ijo-la jñà xita ra inçibatéxoma nga kondra kiji-la Nainá ko jè Cristo [jè ra xá isikasén-ni Nainá].

²⁷ Kixí kjoa, jè Herodes ko Poncio Pilato, ko ra m̀ tsa xita Judío, ko jñà xita naxindá Israel, kií xá tsikjítín-ni ijo-la ya naxindá rakii, nga kondra kiji-la jè l'ndí-li Jesús ra xita tsje ra xá ji ichjaájin-ni nga inikasín nga jè ra Cristo. ²⁸ Jñà xita kii, 'koaá 'sín ki'sin koni 'sín ijye ichosòn-la ji kjotseé nga tjinè-la nga ko'sin kokama. ²⁹ Na'in, chítsijen-la ji xita kii nga mején-la sketon-najin; ko tisiko-nájin ra chi'nda-li 'mì-nájin nga m̀ kiskón-jin 'kia nga kinákjoaya jin jñà 'én-li. ³⁰ Takín jè nga'ño ra tjin-li nga katanda-ni jñà xita ra kiya; ko 'tiin kjoxkón a'ta 'tse Chi'nda Tsje-li Jesús, jñà kjoxkón ra bakón jè kjoajeya-li.

³¹ Kia nga ijye kiichja'ta-la Nainá, chón 'tsa ya i'nde nánda nga títsajna. Nga'tsi xita ra ya títsajna ngi ndaá isijin ya inima-la jè Inima Tsje-la Nainá; ko m̀ ti k̀ itsakjòn-ni nga kiichjaya 'én-la Nainá.

Kó'sín nga'tsi tsajm̀ ra tjin-la nga'tsi xita jngoó ki'sin

³² Nga'tsi xita ra ijye kjokjiín-la, ngàsòn ngáyaá tjin inima-la ko kjobítsjen-la; ko nga'tsi tsajm̀ ra tjin-la nga jngó jngó xita, 'tse ijye-ní kóhotjion. Nijngo ra kitsò: “Tsajm̀ ra tjin-na, tsa'an tajngo-ná.” ³³ Jñà xita ra tsikíxáya-la Jesús 'ño tse nga'ño ki'se-la nga kitsjà 'én a'ta 'tse Jesús ra tjina ítjòn-ná, nga jè Jesús ijyeé jaáya-ila ra a'ta 'tse kjobiya. Ko nga'tsi jñà xita kii, Nainá 'ño nda isichikon'tin. ³⁴ Koaá 'sín kjomà-ni nga nga'tsi xita m̀ mé tsajm̀ isijchija'ta-la ra machjeén-la. Jñà xita ra tjin-la nangi ko ra tjin-la ni'ya, tsatína-ní; akjòn fiko ijye jè ton-la tsajm̀ ra batína; ³⁵ yaá síngatsja jñà xita ra tsikíxáya-la Jesús; akjòn síka'bí-la xákjién nga jngó jngó mé ra chija'ta-la. ³⁶ Koaá 'sín ki'sin jngo xita Levita ra José 'm̀ ra ya i'nde-la naxindá Chipre. Jñà xita ra tsikíxáya-la Jesús, jngo 'í tsikí'ta-la nga Bernabé kitsò-la. (Xita ra sí'ño ikon-ná, tsò-ni jè 'í rakii.) ³⁷ Xita rakii, kijjnaá jngo 'ndé-la nangi; tsatína-ní; akjòn 'jiikó jè ton-la; isingatsja jñà xita ra tsikíxáya-la Jesús.

Kó'sín tsakátsji-jé jè Ananías kò Safira

5 ¹Tanga jngo x̄it̄a 'x̄in ra 'mì Ananías kò jè chjoón-la Safira 'mì, t̄i'koaá tsatína jngo 'ndé-te nangi-la. ²X̄ita rak̄īi tsajoóya-ni kò chjoón-la nga tsikí'ma chiba jè t̄on chj̄i nangi-la. Ta chibaá 'j̄iikó nga isingatsja j̄nà x̄it̄a ra tsikíx̄áya-la Jesucristo. ³Jè Pedro kitsó-la:

—J̄i Ananías, ¿mé-ni kabi'nde-ni nga jè x̄it̄a-níí ka'faha'sen-jin ya in̄im̄a-li nga mejèn-li kachindoča-la jè In̄im̄a Tsje-la Nainá? ¿Mé-ni kabi'ma chiba-ni jè t̄on chj̄i nangi-li? ⁴¿A mí tsa tsaji jè nangi? 'Kia nga ijye kabatini, ¿a mí tsa tsaji-ti jè t̄on-la? ¿Mé-ni kò'sín káníkítsjen-ni ya ajin in̄im̄a-li? Mì tsa x̄it̄a-jìn ra mejèn-li kabindoča-la, jè sabà Nainá.

⁵Jè Ananías, 'kia nga kií'nchré j̄nà 'én k̄ī, iskàtjen'tá ya nangi; ak̄jòn 'ken. Nga'tsì x̄it̄a ra kií'nchré nga kò'sín kjomà, taxk̄i 'ñó itsakjòn. ⁶'Kiaá 'ji i'ka ixti 'x̄in ra ijye iskasòn nó-la, isíkájte nikje ijo-la Ananías; ak̄jòn tsachrje ya ni'ya, nga k̄ī k̄ihjin.

⁷Ta'koa ijyeé-la t̄jín-ni tsa jàn hora 'kia nga 'ji Safira jè chjoón-la Ananías; kò mì k̄i t̄j̄jin-la tsa mé kjoa ra kjomà. ⁸Jè Pedro iskonangí-la kitsò-la:

—¿A 'koaá t̄jín tsatina-no jè nangi-no koni t̄jín bixó? Jè chjoón rak̄īi kitsó-ní:

—Jon, 'koaá t̄jín tsatina-n̄j̄in.

⁹'Kiaá kitsò-la jè Pedro:

—'Kia kò'sín ichibàya-no, ¿a 'koaá 'sín ma-no nga maá jchóndacha-la jè In̄im̄a Tsje-la Nainá? Chítsijen-la j̄nà x̄it̄a ra ya ijnchajto xotj̄oba ni'ya, j̄nà kàfi k̄ihjin jè 'x̄in-li; t̄i'koaá ngaji j̄nà iko-te-li.

¹⁰Chjoón rak̄īi, ta ndītoón iskàtjen'ta nangi ya anḡi ndsako Pedro, ak̄jòn 'ken. 'Kia nga 'jaha'sen ni'ya j̄nà ixti 'x̄in, kijtse-ní nga ijye 'ken; 'kiaá tsachrje ni'ya, nga k̄ī k̄ihjin'ta-la 'x̄in-la. ¹¹Nga'tsì x̄it̄a nax̄indá-la Cristo kò nga'tsì x̄it̄a ra kií'nchré kjoa k̄ī, taxk̄i 'ñó itsakjòn.

Kjoxkón ra ki'sin j̄nà x̄it̄a ra tsikíx̄áya-la Cristo

¹²J̄nà x̄it̄a ra tsikíx̄áya-la Jesús, k̄j̄in kjoxkón ki'sin ra bakón kjoajeya-la Nainá ya ngixkon x̄it̄a nax̄indá. Nga'tsì x̄it̄a-la

Cristo sabà yaá kjóxkóya ki'ta ya ngitjòbà ra 'mì Salomón. ¹³Jñà ra kj'íi xìtā, nijngó ra kjó'ño ikon nga ya tsakáhijtakò jñà xìtā-lā Cristo. Tanga ra jñà xìtā naxindá, 'ño nda kijtsexkón jñà xìtā-lā Cristo. ¹⁴Kò jñà ra kjokjiín-lā a'ta 'tse Cristo, isaá 'ño kjìn kjomà-isa, íchjín kò íchjá kjokjiín-lā. ¹⁵Skanda jñà xìtā tsachrjeé xìtā ra kiya ya aya ndiyá, isíkáhijyosòn nachan kò nijnaa, mé-ni 'kia nga 'koa jè Pedro, kondaá-ni ni'sín tà jé 'ngién-lā ska'ta i'ka-lā jñà xìtā ra kiya. ¹⁶Ti'koaá kjín xìtā 'ji ya Jerusalén ra inchrabà-ni ya naxindá ra tjín ya chraña'ta-lā; 'jiikó xìtā ra kiya kò ra inìma 'cho-lā níí inchibeton; nga'tsi xìtā kìi kjonda ijyeé-ni.

Kjohi'in ra tsatojin Pedro kò Juan

¹⁷Jè na'mì ítjòn kò nga'tsi xìtā ra ya báhiytakò ra ya chja-ni a'ta 'tse xìtā saduceo, kjòchinikeé jñà xìtā ra tsikíxáya-lā Jesús. ¹⁸Akjòn itsabá'ño; kùiko nga isíkítsajna ndayá ra 'tse naxindá. ¹⁹Tanga 'kia nga ijye kjòjñò, jngo ikjalì-lā Nainá ijchò kjí'xa-lā ndayá. Tsachrje-ni xìtā kìi, kitsò-lā:

²⁰—Tangió, tincha kixioð ya aya ingò ítjòn, 'tènajmí ijye-la xìtā naxindá kó'sín tjín a'ta 'tse kjòbinachon xitse ra tsjá Cristo.

²¹Koni 'sín nga kíi'nchré jñà 'én kìi, ra ma nchijòn, tajño kiji ya ingò ítjòn nga tsakón-ya-lā xìtā.

Ti'kiaá-ni 'ji jè na'mì ítjòn, kò nga'tsi xìtā-lā ra ya títsajnakò. Kìichja-lā nga'tsi xìtaxá kò xìtā jhínga 'tse naxindá Israel nga tsikíxkóya xákjén; akjòn kitsjá kjohixi nga kiijch'à jñà xìtā-lā Cristo ra títsajna'ya ndayá. ²²'Kia nga ijchò jñà polsiya, mì kì isakò-lā jñà xìtā ra títsa'ya ndayá; 'kiaá tsáfa-ni; tsí'kénajmí nga mì kì yá tjín ya aya ndayá.

²³Kitsò:

—'Kia nga kabijcho-jìn, ndaá tíchjajto xotjòbà-lā ndayá. Jñà chíchàn ra síkinda, yaá ijnchajto ya xotjòbà; tanga 'kia nga kabitjáha'sen-jìn mì tì yá xìtā tjín-ni ya aya ndayá.

²⁴'Kia nga kíi'nchré 'én kìi, jè na'mì ítjòn kò jñà na'mì ra i'kaa kò jè xìtā ítjòn-lā polsiya ra síkinda ingò ítjòn, ta 'koaá kjomà-lā; mì kì kjòchiya-lā kó'sín kjehe'tin-lā jè kjoa rakìi.

²⁵Tijé-ni hora nga 'ji jngo xìtā ra 'jii 'kénajmí, kitsò:

—Jñà xìtā ra ichini jiòn ndayá, yaá títsajna ya aya ingò ítjòn nga inchibakón-ya-lā xìtā naxindá.

²⁶ 'Kiaá kiji jè x̄ita ítjòn-la polsiya ra síkinda ingo ko j̄nà polsiya ra i'ka nga kí'ká. Ta inchrabàko kj̄onda-ní; mì kì tsa mé ra isiko. Nga j̄nà tsakjón-la j̄nà x̄ita nax̄indá tsa ya najo k̄inè nga s̄i'ken. ²⁷ 'Kia nga 'j̄iikó, isikinchá masen-ní ya n̄anda títsajnajt̄in x̄ita. Jè na'mì ítjòn kitsó-la:

²⁸ —¿A mí tsa ko'sín tsi'kìn-lajin nga jngo kjá mì tì kì kotsò 'én ra kókón-ya-no a'ta 'tse Jesús? Ta isaá ijye iningasòn jè kjotéxoma-no kóho'ki i Jerusalén; tì'koaá ngaj̄in chininè-náj̄in nga 'ken jè x̄ita rak̄i —kitsò jè na'mì ítjòn.

²⁹ Jè Pedro, ko x̄ita xákjén ra jè Jesús tsikíxáya-la, kitsó-ní: —Isaá chj̄i-la nga jè Nainá s̄itjasòn-lajin, ko mì 'koa-ni j̄nà x̄ita. ³⁰ Jè Nainá-la j̄nà x̄ita jchínga-ná, isikjaáya-ila jè Jesús a'ta 'tse kjoabiya, jè ra j̄òn ini'ken 'kia nga tsakja'ta krò.

³¹ Nainá, 'nó jeya isik̄ijna'ta ya chrja nga kixi-la. X̄itaxá ítjòn isik̄ijna; tì'koaá jè isik̄ijna nga jè kochrjekàjin-ná kjohi'in, mé-ni jè nax̄indá Israel síkájno-ni jé-la ko mì tì kì koàtsji-jé-ni, tì'koaá s̄ihijcha'ta-la jé-la. ³² Xkón kijcha-najin kjoa k̄i ko 'koaá 'sín 'bènajmí-lajin; tì'koaá 'bènajmí-te jè Inìma Tsje-la Nainá, jè Inìma Tsje ra ijye kitsjà-la Nainá j̄nà x̄ita ra s̄ihitjasòn-la —kitsó Pedro.

³³ 'Kia nga kí'nchré j̄nà 'én k̄i, 'nó kjoiti-la; skanda mejèn-la s̄i'ken. ³⁴ Tanga yaá tíjnajin jngo x̄ita fariseo ra tì'koaá xá tjín-la ra 'mì Gamaliel jè ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá. Nga'tsi j̄nà x̄ita nax̄indá 'nó nda bexkón x̄ita rak̄i. 'Kiaá tsasijna kixi; kitsjá kjohixi nga katitjo jngoh̄jta ni'ya j̄nà x̄ita ra tsikíxáya-la Jesús. ³⁵ Jè Gamaliel kitsó-la x̄itaxá xákjén:

—Jìòn, nga'tsi-no ra x̄ita Israel 'mì-ná, t̄ikítsjen-la nda nda mé kjoa ra sikoo j̄nà x̄ita k̄i. ³⁶ T̄ikítsjen j̄nà n̄ichjin ra ijye tsato a'ta 'tse x̄ita ra ki'mì Teudas. Mejèn-la nga jè tsikijna ítjòn. 'Koaá 'sín kitsò nga x̄ita ítjòn-ní. Kjomà-la tsa ijòn sindo x̄ita ra k̄i'ta-la. Tanga 'kia nga is̄i'ken x̄ita, nga'tsi x̄ita ra ya k̄i'ta-la, ta yaá itsajo-ni ko ijyehe'tà kjoa. ³⁷ Ko askan-nioo, jè n̄ichjin 'kia nga kisi'ta xajon x̄ita nga kjoxxiya, ijngo-isa x̄ita tsats̄ijen ra tsi'kin Judas ra x̄ita Galilea. Tì'koaá j̄nà x̄ita nax̄indá k̄i'ta-la. Tanga tì'koaá 'kia nga k̄i'ken x̄ita rak̄i, tì'koaá nga'tsi ra ya k̄i'ta-la, tà yaá itsajo-te-ni. ³⁸ Ko 'koaá ma-ni nga ko'sín tíxin-no 'ndi, ta katja'bè-no. Tì'nde-la j̄nà x̄ita k̄i nga katafi-ni. Tsa ta xá 'tse x̄itaá ra inchi'sín, chaán tà ya kjehe'tà-ni jè kjoa rak̄i. ³⁹ Tanga tsa xá 'tse Nainá-ni ra

inchi'sín, mì kì jìòn chíkjoa-no nga sikhijne-la; tikindaá ijo-no tsa kí nìchjin-ni, tsa jè-ni Nainá ra inchi bixkàn-koo —kitsò Gamaliel.

⁴⁰ Nga'tsì xitá ra ya títsajnajtín, kjokjiín-la koni 'sín kitsò. 'Kiaá kiichja india-ila jñà xitá ra tsikíxáya-la Jesús. Tsajá-la, isiki'on, ko 'ñó tsikínè-la nga mì tì kì ko'sín 'keènajmíya-ni ra a'ta 'tse Jesús. Akjòn isíkítsajnandií-ni. ⁴¹ Jñà xitá ra tsikíxáya-la Jesús, 'ñó tsja tjin-la 'kia nga itjo-ni ya ngixkon xitaxá ra títsajnajtín. Nga Nainá nda iskotsíjen-jnó nga kitsjá'nde nga ma isikjiín kjohi'in ra ta ngatjì 'tse Jesús. ⁴² Mì kì jyò tsikitsajna. Nìchjin nchijón tsakón-ya ya aya ingo ítjòn ko ra kjí'í ni'ya; kiichjaya 'én-la Nainá nga jé Jesús ra Cristo [nga jé ra xá isikasén-ni Nainá].

'Kia nga itjahájin ito xitá ra kosiko'ta naxindá-la Cristo

6 ¹ Jñà nìchjin kì, 'kia nga ijye 'ñó tímakjìn-ya jñà xitá ra koté'yá'ta-la Jesús ra kjokjiín-la ra a'ta 'tse, jñà xitá ra chja 'én griego tsikí'tsia-ní nga tsakjajé'tin jñà xitá ra chja 'én hebreo, nga jñà íchjín jch'an ra 'ken 'xín-la ra 'tse xitá griego, mì kì ko'sín tí'bì-la tsajmì ra kjine koni 'sín tí'bì-la jñà íchjín jch'an 'tse xitá hebreo.

² Jñà xitá ra tejò ma-ni ra tsikíxáya-la Jesús, tsikíxkóyaá nga'tsì xitá ra inchi kotá'yá'ta-la Jesús, kitsò-la:

—Mí-la kì nda tjin tsa kjmí-jin jè xá-la Nainá nga mì tì kì 'kénajmíya-najin jè 'én nda-la, ko tsa ta jñá chítsijen jin mé ra chija'ta-la jñà xitá ima. ³ 'Ndsé, ito xitá 'xín chjáajion mé-ni nga jñà kongatsja-ni xá kì, jñà ra 'ya nga nda inchisíjchá ijo-la nga ndaá tjíjin iníma-la jè Iníma Tsje-la Nainá nga tí'koa tjin-la kjóbítsjen. ⁴ Ngajin, kjí'tá nìchjin kinákjoa'ta-lajin Nainá; tí'koa kókón-ya-jin jè 'én-la Nainá.

⁵ Jñà 'én kì, ndaá isasèn-la nga'tsì xitá. 'Kiaá jahíjin jè Esteban, jngo xitá 'xín ra nda makjín-la a'ta 'tse Nainá tí'koa nda tjíjin iníma-la jè Iníma Tsje-la Nainá. Jahíjin-te jè Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, ko Nicolás ra Antioquía i'nde-la ra jahatjya-la nga ya 'jaha'sen-jin-la xitá judío. ⁶ Jñà xitá ra itjahájin, isinchá masen-ní ya ngixkon xitá ra tsikíxáya-la Jesús. Ko jñà xitá ra tsikíxáya-la Jesús kiichja'ta-la Nainá ko tsakásòn-la tsja nga isingatsja xá.

⁷Isaá 'nó tsabísòn-isa 'én-la Nainá. Sa 'nó sa 'nó kjokjìn-isa jñà xit̄a ra kotá'yá'ta-la Jesús ya naxindá Jerusalén. Skanda kjín ma-ni na'mì Judío ra kjokjiín-la ra a'ta 'tse Jesús.

'Kiá nga indabá'nó jè Esteban

⁸Jè Esteban, 'nó nda ki'se-la nga'nó kò kjonda ra a'ta 'tse Nainá. 'Koaá kjomà-ni nga kjìn kjoxkón ki'sìn ra bakón kjoajeya-la Nainá ya ajin naxindá. ⁹Tjín i'ka xit̄a ra ya chja-ni ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xit̄a Judío ra ijye tjihiyondíi-ni kò xit̄a 'tse naxindá Cirene kò 'tse Alejandría, kò xit̄a ra ya i'nde-la Cilicia kò Asia. Tsikí'tsia nga tsakátikjo-kò jè Esteban. ¹⁰Tanga jñà xit̄a kii, mì kì kjomà isikijne-la, nga ki, jè Esteban, koó kjobítsjen 'tse Inìma Tsje-la Nainá kiichja. ¹¹Jñà xit̄a kii, 'kiaá tsakátsji i'ka xit̄a ra tsikíchjí-la nga kitsjà 'én ndiso; kitsò:

—Kàna'yá-lajin jè Esteban nga chjajno-la Moisés kò Nainá.

¹²'Koaá 'sín kjomà-ni nga kjojt̄i-la jñà xit̄a naxindá kò jñà xit̄a jchínga kò jñà xit̄a ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés. 'Kiaá itsabá'nó jè Esteban, kiiko ya ñánda nga títsajnajtín jñà xit̄axá ítjòn-la xit̄a judío. ¹³Kò ijchòko xit̄a ra kitsjà 'én ndiso, nga kitsò:

—Jè xit̄a rakii, mì kì jyò bijna; kji'tá nichjin chjajno-la jè Ingo Tsje-la Nainá rakii, kò kjotéxoma-la Moisés. ¹⁴Ijyeé kò'sín ina'yá-lajin nga tsò nga jè-ró Jesús ra Nazaret 'tse, sìxojen-ró jè ingo rakii, ti'koaá sìikaatj̄iya-ró-la kjoa ra ijye nga-ná koni 'sín nga tsakón-ya-ná Moisés —kitsó xit̄a kii.

¹⁵Nga'tsi xit̄a ra ya títsajna junta, 'kia nga isko'án jè Esteban, 'koaá 'sín tsatsijen-la isén-la koni tsa 'tse ikjali.

Kó'sín tsasikot̄ji ijo-la Esteban

7 ¹Jè xit̄a ítjòn-la na'mì iskonangíi-la jè Esteban kitsò-la:
—¿A kixíi kjoa nga kotjín kjoa ra kanínè-li xit̄a?

²Jè Esteban kitsó-ní:

—'Ndsé, kò ra xit̄a jchínga 'mì-no: tjín-no kjoajetakòn nga tiná'ya itsé-ná. Jè Nainá ra 'nó jeya t̄jna, tsatsijen tsijeén-la jè xit̄a jchínga-ná Abraham 'kia nga ya t̄jna Mesopotamia, 'kia nga tikje bijchó kijna ján naxindá Harán; ³nga kitsò-la: “Títjokàjin nangi-li; kò títjokàjin-la xit̄a xàngii; kò ya 'tin-kijni ya nangi ñánda nga 'an kokon-la.” ⁴Jè Abraham, itjokàjin-ní

ya nangi-la xita Caldea, yaá kiì kijna ya nangi Harán. 'Kia nga ijye 'ken jè na'in-la, jè Nainá 'jiikó i 'nde ñánda titsajneé 'ndi 'ndi. ⁵Jè Nainá, nimé i'nde kitsjà kjotjò-la ra 'tse kjomà; skanda nda mí ki'tsi itsé-la ya ñánda ma kosijnasòn jngo ndsakò. Tanga 'koaá 'sín kitsò-la nga jè i'nde rakìi, 'tseé koma, kò ti'koaá 'tseé ixti-la kitso ki'ta-la skanda ta mé nichjin-ni. Ni'sín jè nichjin rakìi, kjè tsa ixti tjín-la Abraham. ⁶Kò, kií'sín kitsò-la Nainá: “Jñà tje-li, xín naxindá siijchá ijo-la; xita chi'ndaá koma; ijòn sindo nó siikjiín kjohi'in nga sketon xita.” ⁷Tanga ti'koaá kitsó Nainá: “Tanga 'aán tsja-la kjohi'in jè naxindá ñánda nga xita chi'nda 'sín-no; 'kia nga koma askan-nioo, jñà xita tje-li kitjokajiín ya naxindá rakìo, kò kjí'í india-ni i i'nde rakìi, kò í i'ndí ñánda nga nda kjón skexkón-na.” ⁸Jè Nainá jngo kjoa tsikíndajín-kò jè Abraham 'kia nga kitsjà-la kjohixi nga si'ta chiba ijo-la xita, kjoa 'tse circuncióon. Jè Abraham, ki'seé jngo-la i'ndí ra Isaac ki'mì; 'kia nga ijchò jin nichjin nga kitsin, tsikí'ta chibaá ya ijo-la. Kò jè Isaac ki'se-la i'ndí ra ki'mì Jacob; 'koaá ti'sín isikò. Kò jè Jacob, 'koaá ti'sín isikò jñà ixti-la ra tejò kjomà, jñà ra xita jhínga-la kjomà naxindá Israel.

⁹Jñà ixti-la Jacob, jñà ra xita jhínga-ná, kjoxitakòn-keé jngo 'ndse ra ki'mì José; akjòn tsatína; kò jñà xita ra tsatse-ni yaá kiiko ján nangi Egipto. Tanga Nainá, yaá nda tíjnakò José. ¹⁰Kò jè Nainá tsasikoó ta mé kjoa ra ki'se-la. Ti'koaá kitsjá-la kjóbítsjen kò kitsjá-la kjonda ya ngixkon Faraón ra xitaxá ítjòn tíjna ján naxindá Egipto. Jè faraón, kitsjá-la xá José nga jè tsatéxoma-la naxindá Egipto, ti'koa xita ítjòn tsikijna ya ni'ya-la faraón.

¹¹Jñà nichjin kii kjinchrá ki'se kóho'ki nangi Egipto kò ya i'nde Canaán; tseé kjohi'in ki'se-la xita; jñà xita jhínga-ná mii ti kii isakò-ila tsajmì ra iskine. ¹²'Kia nga kií'nchré Jacob nga tjín tsajmì ra ma chine ján Egipto isikasén ixti-la jñà ra xita jhínga-ná, nga kií'ká tsajmì. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga kjo'tsia nga ijchòtjòn ján Egipto. ¹³Ra ma-ni jò 'ka nga kií'ká tsajmì, José tsakón-la ijo-la jñà 'ndse. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga jè faraón kijtse ñánda inchrabà-ni jè tje-la José. ¹⁴Jè José kitsjá kjohixi nga kiijch'à Jacob ra na'in-la ma nga ya kijitjingi-la ján Egipto. Ta nga'tsi xita xákjién, jàn-kan kò chrjo'òn ma-ni. ¹⁵'Koaá 'sín kjomà-ni nga kiji Jacob ján Egipto; yaá 'ken; ti'koa

yaá 'ken nga'tsì ixti-la ra xita jchínga-ná kjomà. ¹⁶Ra kjomà askan-nioo, jñà ninda-la Jacob ko 'tse ti-la yaá kiiko nga kii kíhijin ya ngatsjó-la ján Siquem, jngo ngajo ra kjijna ya i'nde ñánda ton tsatse-ni Abraham jè i'nde ra itina ixti-la Hamor.

¹⁷'Kia nga ijye kjochraña nichjin nga kitjasòn 'én ra ijye kokitsò-la Nainá jè Abraham, jè naxindá Israel, 'ño kjokjin-ya ján naxindá Egipto. ¹⁸Ijchó nichjin ya Egipto nga kj'íi xitaxá ítjòn tsikijna ra mì kì kijtsexkon José. ¹⁹Jè xitaxá ítjòn rakii, tsikí'tsia-ní nga iskondacha-la ko kijtseton jñà xita jchínga-ná ko nga'tsì xita naxindá-ná; kjo'ño ki'sìn-la nga katatsjin-tákon nga'tsì ndí ixti-xó-la nga katiya mé-ni nga katachija tje-ni. ²⁰Tijé-ni nichjin nga kitsin jè Moisés. I'ndí rakii, 'ño nda 'ki ra a'ta 'tse Nainá. Jàn sá tsikijna ya ni'ya-la nga isíjchá xita jchínga-la. ²¹'Kia nga ta ya isijnajin isén, jè tsati-la faraón iskábétjò, isíjchá koni tsa i'ndí 'tse. ²²Jè Moisés yaá iskotá'yá nga'tsì kjoachjine ra tjín Egipto. 'Nó ki'se-la nga'ño kó'sín nga kiichja ko nga'tsì kjoa ra ki'sin.

²³'Kia nga ijye tjín-la ichán nó Moisés, 'koaá 'sín tsi'ké-la ikon nga ikatsjen-la xita xákjién ra naxindá Israel. ²⁴'Kia nga kijtse jè Moisés nga 'cho tíniko jngo xita xákjién ra xita Israel, tsasiko-ní, isí'keén jè xita Egipto ra t'beton xákjién ko 'koaá 'sín kisijndà-ni. ²⁵'Koaá 'sín tísíkítsjen Moisés, tsa inchimachiyaá-la jñà xita Israel nga jè sìichjeén Nainá nga sìikítsajnandií-ni; tanga jñà xita Israel mì kì ko'sín kjòchiya-la. ²⁶'Kia nga kjomà ma nchijòn, kijtse-ní nga jò xita Israel inchikjaán-kjo, ko jè Moisés mején-la nga siíkítsajyo-ni, kitsò-la: “Jiòn ra 'ndsè chibà, ¿mé-ni nga tjiòn bixkàn-kjo-no?” ²⁷Jè xita ra tíkjaán-ko xákjién, 'kiaá tsjahítsjá Moisés, kitsò-la: “¿Yá ra xitaxá isíkijna-li, ko yá ra kokitsò-li nga ji kíndajín ra a'ta tsajin?” ²⁸¿A t'í'koaá mejèn-li nga si'ken-ná koni 'sín iní'kin ngojña jè xita Egipto?” ²⁹Moisés, 'kia nga kií'nchré 'én kii tsanga-ní; yaá kii kijna i'nde ra 'mì Madián. 'Koaá 'sín tsikijna koni jngo xita ra mì tsa ya i'nde-la; yaá ixan ko jò ixti ki'se-la.

³⁰'Kia nga ijye ijchò ichán nó nga tjina ján Madián jè Moisés, jngo ikjali-la Nainá tsatsjen-la ya i'nde'taxìn ya chraña'tá-la nindo Sinaí ñánda nga i'nde kixi. Jè ikjali yaá síjnajin ni'í ñánda jngo yá na'yá títi. ³¹'Kia nga jè Moisés tíkotsjen-la jè yá na'yá ra títiò, tà kjóxkón-la koni 'sín nga tíma; ikasijna chraña'tá-isa-la nga mejèn-la isa nda ske;

'kiaá kií'nchré jè jta-la Nainá nga kiichjajin isén, nga kitsò:
³²“'An-ná ra Nainá-la jñà ra xita jchínga-li, Nainá-la Abraham,
 Nainá-la Isaac, ko Nainá-la Jacob.” Jè Moisés tà jatsé-ní
 nga 'ñó itsakjòn, ko mì kì kitsò ikon nga iskotsíjen-la. ³³Jè
 Nainá kitsó-la: “Tínáchrji xajté ra kjiya-li; nga jè i'nde ñánda
 tisijnasìn, i'nde tsje-ní. ³⁴Tíbe-ná, kó'ki kjohi'in inchisíkiín
 xita-na ra títsajna ya Egipto. Ko ijyeé kí'nchre-la nga
 inchifajé'ta-na; ko kií xá kábítjojeen-na nga síkítsajnandí-na.
 Kií ko'sín tíchjà-la, nchrabí, yaá sikásén-la ján Egipto.”

³⁵Jñà xita Israel, ni'sín tsachrjengi jè Moisés 'kia nga
 kitsò-la: “¿Yá ra xitaxá isíkijna-li ko yá ra kokitsò-li nga jì
 kíndajín-nájin?”, tanga jè sabá Nainá isikasén ján naxindá
 Egipto koni jngo xitaxá ítjòn, ko koni jngo xita ra ma-la
 síkijnandí-ná. Nga jè Nainá isikasén jè ìkjalí ra tsikí'tin
 Moisés. ³⁶Ko jé Moisés ra tsachrjekàjin xita Israel ya naxindá
 Egipto. Nainá kitsjá-la nga'ñó nga kjìn kjojkón ki'sín kóho'ki
 i'nde ya Egipto ko ya ajin ndáchikon ra 'mì Ndáchikon Inì,
 ko kóho'ki ya i'nde a'ta xìn ra nangi kixì ñánda ichán nó
 tsikimaya ndiyá. ³⁷Tijé-ni Moisés ra ko'sín kitsò-la jñà xita
 Israel: “Nainá, tiyaá kochrjekàjin jngo-ni xita xàngioo jè ra
 kichja ngajo-la koni 'an.” ³⁸Ti'koaá tijé-ni Moisés ra tsikijnako
 xita naxindá Israel ya i'nde'taxìn ñánda nga nangi kixì,
 tijé-te-ni ra kiichja-la ìkjalí ya nindo Sinaí, ko tijé-te-ni ra
 tsajmekó jñà xita jchínga-ná, ti'koaá tijé-te-ni ra itjábé-la
 'én-la Nainá ra síkijnakon-ná mé-ni nga ma siikatoya-ná ra
 jién.

³⁹Tanga jñà xita jchínga-ná mì kì kií'nchréhijon-la; ta
 tsachrjengi-ní. Ta isaá, ya ajin inìma-la isíkítsjen nga mején-la
 koaáfa india-ni ján Egipto. ⁴⁰Kitsò-la jè Aarón: “Tinda i'ki
 nainá xkósòn ra kiji ítjòn-ná. Jè Moisés ra tsachrjekàjin-ná ya
 nangi Egipto, mì kì 'yee mé ra kjomà-la.” ⁴¹'Kiaá tsikínda jngo
 xkósòn ra nainá kitsò-la ra isén-la nchraja i'ndí 'ki; isì'ken-la
 cho, kitsjá-la kjotjò jè isén-la nchraja nga kijtsexkón, akjòn
 tsikíjna jngo 'sí a'ta 'tse nainá xkósòn ra tijñà tsikínda-ni.
⁴²'Koaá 'sín ma-ni nga jè Nainá kitsjin-tákon jñà xita Israel.
 Kitsjá'ndeé-la nga jñà kijtsexkón ijye nga'tsi jñà nitse ra tjín
 ján ngajmi. Nga 'koaá 'sín tíchjà xajon ra tsikínda jñà xita ra
 kiichja ngajo-la Nainá nga tsò:

Jìon ra xita naxindá Israel,

ra ichán nó tsinchimaya jiòn ndiyá ya i'nde'taxìn ñánda nga nangi kixì.

¿A 'aán ini'ken-nájiòn cho, kò a ki'tsí-ná jiòn jè kjo'tjò-no?

⁴³ Ki ta isaá jè ki'chàmijìòn ni'ya nikje-là nainá xkòsòn 'tse Moloc,

kò nitse-là 'tse nainá xkòsòn-no ra 'mì Refán;

jñà isén ra jiòn tsikínda nga kijchaxkón.

Kíí ngatjì-là nga kochrjékajin-no ya i'nde tsajìòn.

Isaá kjin sikásén-no koni ñánda nga tìjna Babilonia,

kitsò jñà xìta ra kiìchjā ngajo-là Nainá.

⁴⁴ 'Ya i'nde'taxìn ñánda nangi kixì, jñà xìta jchínga-ná ki'se

jngo-là Ni'ya Tsje ra 'tse nikje ra bakón nga ya kjihijoyá

kjotéxoma tsje-là Nainá. 'Koaá 'sín isinda ni'ya rakìi koni 'sín

tsatéxoma-là Nainá jè Moisés 'kiā nga kitsò-là nga 'koaá 'sín

kátínda jngo ni'ya koni 'ki isén-là ni'ya ra ijye kijtse. ⁴⁵ Ni'ya

tsje rakìi ra nikje, jñà xìta jchínga-ná kjongatsja; jñà 'jìikó xìta

ra tjen-kò Josué, 'kiā nga 'jaha'sen ijndíi ya i'nde ñánda nga jè

sabà Nainá tsachrjekàjin jñà xìta ra ya naxínda-là. Ni'ya rakìi,

yaá isijna skanda jè nichjin 'tse David. ⁴⁶ Jè Nainá, 'ñó nda

isasèn-là David. Kò jè David kisíjé'nde-là Nainá nga mejèn-là

kiìnda jngo-là ni'ya ñánda kíjna Nainá ra bexkón nga'tsi xìta

tjē-là Jacob. ⁴⁷ Tanga jé Salomón ra tsikínda jngo-là ni'ya

Nainá. ⁴⁸ Tsa nda kjòn-ni, jè Nainá ra 'ñó 'nga tìjna, mì tsa ya

bijnaya ni'ya ra xìta bínda. Koni 'sín kitsò nga kitsjà-là 'én jè

xìta ra kiìchjā ngajo-là, nga kitsò:

⁴⁹ Jè ngajmi, 'koaá 'sín ngoya-là koni jè íxile-na ya ñánda nga 'an batexóma;

kò jè nangi, 'koaá 'sín ngoya-là koni jngo ískoön ya ñánda nga minchasòon jñà ndsakoàa.

¿Kó'ki jè ni'ya ra kínda-nájiòn?

¿A komaá-no kínda jngo i'nde ñánda nga síkjáya?, kitsó Na'ín-ná.

⁵⁰ ¿A mí tsa 'an sabà tsikínda ijye tsajmì kii?

⁵¹ Jè Esteban kitsó-isa-là:

— Jiòn, kji'tá nichjin, 'ñó tájajín tjín inìma-no; kò mì kì kaya-no 'én ra na'yá; jè inìma ra tjín-no mì kì bexkón Nainá.

Kji'tá nichjin tájajín 'nià-la, mì kì na'yá-la jè Inìma Tsje-là Nainá; ngásòn 'nià koni 'sín nga ki'sin-te jñà xìta jchínga-no.

⁵² Nijngo-la xìta ra kiìchjaya ngájo-là Nainá kjotseé, mì

tsahatjingi-la jñà xīta jchínga-no; tī'koaá isì'ken-te jñà ra 'jii 'kénajmí a'ta 'tse jngo xīta kixi, jè ra tjinè-la nga kj'ii. 'Kia nga 'ji jè xīta kixi rakii, jiòn inìngatsja nga ko'sín isì'ken xīta. ⁵³Nga'tsi-no ra jiòn, ra a'ta 'tse ikjalí ki'tsi-no kjotéxoma, ta isaá mì kì nihitjasòn —kitsó Esteban.

Kó'sín ini'ken jè Esteban

⁵⁴Jñà xīta kii 'kia nga kií'nchré 'én ra kiichja Esteban, 'nó jti kjomà-la ya ajin inìma-la, ngi iskinenè ni'ño nga kondra kiji-la 'kia nga ko'sín kitsò Esteban. ⁵⁵Tanga jè Esteban, 'nó nda tjijin ya inìma-la jè Inìma Tsje-la Nainá. Iskotsíjen ján ngajmi; kijtse jè kjoajeya-la Nainá; ko kijtse Jesús nga síjna'ta ya nga kixi-la Nainá. ⁵⁶Kitsò:

—Tíbe-ná ján ngajmi nga tì'xá; ko jè ra I'ndí-la Xīta tsò-la ijo-la, yaá síjna'ta ya nga kixi-la Nainá.

⁵⁷Nga'tsi xīta kii, tsikíchjàjtoó chíká-la; akjòn 'nó iskindaya'tin; indiaá kjójtín-nè ijye jè Esteban; ⁵⁸tsachrjekàjin ya ajin naxindá; akjòn tsikínè najo. Jñà xīta ndiso ra ko'sín kitsjà 'én, tsachrje nikje-la [mé-ni nga mì sùjti-la nga skaábé najo], ko yaá tsakáhijyongi ya ndsako xīta ti ra 'mì Saulo.

⁵⁹'Kia nga tísinè najo jè Esteban, kiichja'tá-la Nainá nga kitsò:

—Na'in Jesús, chjíbétji jè inìma-na.

⁶⁰Akjòn tsasijna-xkó'nchi, 'nó kiichja nga kitsò:

—iNa'in, kì tà chjàn kindá 'nì, jé-la jñà xīta kii!

'Kia nga ijye kokitsò, akjòn 'ken.

8 ¹Jè Saulo nga ya síjna, tī'koaá isìjngoó ikon nga kinì'ken jè Esteban.

Kó'sín nga tsahatjingi-la xīta naxindá-la Nainá jè Saulo

Yaá kjo'tsia-ni jè nichjin rakii nga 'nó ki'se-la kondra ko nga tsihitjingi-la nga'tsi xīta naxindá-la Cristo ra tjihijyo ján Jerusalén. Kóhotjín xīta, jndíi ra ján tsanga kóho'ki nangi Judea ko Samaria. Ta jñà isihijyo-isa xīta ra tsikíxáya-la Jesús. ²Tjín i'ka jñà xīta 'xin ra nda bexkón Nainá; jñà tsikíhijin jè ijo-la Esteban. Ko taxki 'nó iskindayake. ³Jè Saulo, taxki 'nó tsahatjingi-la xīta naxindá-la Cristo. Jndíi ra ján 'faha'sen ni'ya nga kjo'nó bachrje íchjín ko íchjá, akjòn síkjaha'sen ndayá.

Kó'sín ki'senajmíya 'én-la Nainá ya Samaria

⁴Jñà x̄ita ra jahachinga, jndí ra ján kijì nga isìka'bísòn 'én x̄itse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo. ⁵Jè Felipe, 'kia nga ijchò ya naxindá Samaria, tsi'kénajmíyaá-la x̄ita ra a'ta 'tse Cristo [x̄ita ra xá isikasén-ni Nainá]. ⁶Kjín x̄ita 'tse Samaria, 'kia nga kíi'nchré-la jè Felipe kò nga kijtse jñà kjoxxón ra 'nó nda ki'sìn, jngoó kjobítsjen kijì nga'tsiòò nga isa nda kíi'nchré-isa-la. ⁷Kjín x̄ita ra inìma 'cho-la níí tjíjin inìma-la kjonda-ni. Jè inìma 'cho-la níí, 'nó kjindáya kò akjòn bitjojin-ni ya inìma-la x̄ita. Tì'koaá kjín x̄ita kiya ra mì kì ma s̄jtiya ijo-la kò ra tsáyá, kjonda-ni. ⁸'Koaá 'sín kjomà-ni nga ya naxindá rakìi, jñà x̄ita 'nó tsja ki'se-la.

⁹Ya naxindá Samaria, tíjnaá jngo x̄ita ra 'mì Simón, ra x̄ita tj'ee nga tì'sa ítjòn. Ta kjóxxón-la x̄ita ra ya i'nde-la 'kia nga kò'sín iskondacha-la nga kitsò:

—'Nó nda be ra 'an.

¹⁰Nga'tsi x̄ita ra ixti kò ra x̄ita jchínga, nda kíi'nchréhijon-la, kitsò:

—Jé x̄ita rakìi ra 'nó tse nga'nó-la Nainá tjín-la.

¹¹'Nó nda kíi'nchréhijon-la ta ngatjì-la nga ijyee kjokjín nó tjín-ni nga kotjín kjoxxón ra bakón a'ta 'tse kjoatj'ee ra ma-la. ¹²Tanga jñà x̄ita, 'kia nga kjokjiín-la 'én ra tsi'kénajmí jè Felipe a'ta 'tse 'én x̄itse ra nda tsò kó'sín nga batéxoma Nainá kò a'ta 'tse Jesús nga jè ra Cristo, kò íchjín kò íchjá tsikí'tsia nga isatíndá. ¹³Skanda jè Simón tì'koaá kjokjiín-la; akjòn isatíndá-te. Ya nãnda nga tsajme Felipe, yaá tsajmekó-te. Ta kjóxxón-la 'kia nga kijtse jñà kjoxxón ra tí'sín Felipe kò kjoa ra bakón kjoajeya-la Nainá.

¹⁴Jñà x̄ita ra tsikíxáya-la Jesús ra títsajna ján Jerusalén, 'kia nga kíi'nchré nga jñà x̄ita Samaria ijyee kjokjiín-la 'én-la Nainá, isikasén jè Pedro kò Juan. ¹⁵Jñà x̄ita kii, 'kia nga ijye ijchó ján Samaria, tsikítsa'batjí jñà x̄ita ra ijye kjokjiín-la mé-ni nga tjábé-ila jè Inìma Tsje-la Nainá. ¹⁶Nga, ni kjè sa jngo x̄ita kii bitjojen-nè jè Inìma Tsje-la Nainá. Tà a'ta 'tseé Nq'ín-ná Jesús isatíndá. ¹⁷Jè Pedro kò Juan, 'kiaá tsakásòn-la tsja, akjòn itjábé-la jè Inìma Tsje-la Nainá.

¹⁸'Kia nga kijtse jè Simón nga jñà x̄ita ra tsikíxáya-la Jesús, jñà básòn-la tsja nga tjábé-la jè Inìma Tsje-la Nainá jñà x̄ita, jè Simón toón tsikí'ta-la jñà x̄ita-la Cristo nga ¹⁹kitsò-la:

—Tì'koaá 'tj-te-ná jè nga'ñó rākìi mé-ni nga tì'koaá kò'sín 'sin-te-na ra 'an, nga ni'sín ta yá xitā ra kosòn-lā ndsa, tjabé-la jè Inìma Tsje-lā Nainá.

²⁰Jè Pedro kitsó-la:

—¡Ya katiyakii jè tòn-li! Ngaji, nga 'koaá 'sín kànikítsjin tsa maá tòn minda-né jè kjotjò ra tsjá Nainá. ²¹Ngaji mì kì tjí'nde-li nga tjabé-li, nga jè inìma-li mì kì tsa kixi tìjna ya ngixkon Nainá. ²²Tikájno jé-li, kì tì tsja jé fatsji-ni koni 'sín tìjn kjoa'cho ra tìjìn inìma-li. 'Nó titsa'ba-lā Nainá tsa kii nìchjìn sìhijcha'ta-li koni 'sín nga kànikítsjin. ²³Ngā be-ná nga 'nó kitsejín kjoaxitakòn ya inìma-li, kò jé kjoa ra 'cho tjiòon mì kì tsjá'nde-li nga nda 'nì.

²⁴Jè Simón kitsó-ní:

—Titsa'ba-la jìòn jè Nainá ra a'ta tsa'an, mé-ni mì kò'sín katama'tin-na koni 'sín nga inchi'mì-nájiòn.

²⁵Jè Pedro kò Juan, 'kia nga ijye tsi'kénajmí ra a'ta 'tse Jesús kó'sín nga kijtsexkon kò nga ijye tsakón-ya 'én nda-lā Na'ín-ná, 'kiaá kiji india-ni ján Jerusalén. Kò kìjn xitā-lā naxindá ra chja-ni Samaria tsi'kénajmí-lā 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo.

Jè Felipe kò jngo xitā Etiopía

²⁶Ra ijye kjomà, jngo ìkjali-lā Nainá kiichja-lā Felipe, kitsò-la: —Tisítjìn, kò kò'sín 'tin kixii jè ndiyá ra bitjoka'ta Jerusalén jè ra fijen skanda bijchó Gaza.

Jè ndiyá rākìi yaá 'fahato ya i'nde'taxìn nānda nangi kixi.

²⁷Jè Felipe, tsasítjen-ní akjòn kiji; 'kia nga tífi ya aya ndiyá, jngo xitā iskajin ra ya i'nde-lā Etiopía ra 'ñó 'nga xá tìjn-lā, jngo xitā ra ijye kjoxki-lā nga mì tì íchjín sùsin-ni; jè ra ma tesorero-lā chjoón ra tìjna koni xitaxá íjòn ya Etiopía. Jè xitā rākìi yaá 'ji-ni Jerusalén nga jeya kiji síkìjna Nainá. ²⁸'Kia nga tífi-ni ya nangi-lā nga tìjnaya jè kichā naxítji-lā, tìkotá'yá jè xajon ra tsikínda jè Isaiás, xitā ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-lā. ²⁹Jè Inìma Tsje-lā Nainá kitsò-lā jè Felipe:

—'Tin'ta chraña-lā jè kichā naxítji rakiòo, kò taña tikii jè xitā ra tìjnaya.

³⁰Jè Felipe ndìtoón kiitjìngi-lā, kii'nchré-lā jè xitā nga tìkotá'yá jè xajon ra tsikínda Isaiás; akjòn iskonangi-la kitsò-la:

—¿A tímachiyaá-li kó'sín tsò-ni jè xajon ra tjichitá'yí?

³¹Jè xita etiope kitsó-ní:

—¿Kó'sín koma-ni nga kochiya-na tsa 'kia nga mi yá ra tí'bénajmíya-na?

'Kiaá kokitsò-la nga katamìhijin ya kicha naxítji-la jè Felipe nga katijna'ta-la.

³²Ya ñánda nga tíkotá'yá jè xajon-la Isaías, yaá-ní ñánda nga tsò:

'Koaá 'sín kiiko koni tsa jngo forrè nga kiì sí'ken;

'koaá jngoya-la koni jngo ndí forrè i'ndí ra mi kì kjindáya

'kia nga sijno-la,

'koaá tí'sín mi kì iskindaya.

³³'Nó kijtseton xita, ko mi kì yá ra tsikíndajín-la.

Mi kì jcha-la tje-la.

Nga ra jè, ini'ken-ní i a'ta nangi.

³⁴Jè xita ra Etiopía i'nde-la kitsó-la Felipe:

—'Tiin kjonda. 'Tènajmíya-ná, ¿yá-ní ra ko'sín títsò-la jè Isaías? ¿A kjí'í xita-ní, o ra tijé-ni ijo-la ra ko'sín títsò-la?

³⁵Jè Felipe tsikí'tsia kjòn-ni jè xajon ñánda nga tíkotá'yá jè xita etiope; tsi'kénajmí ijye-la ra a'ta 'tse 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Jesús. ³⁶'Kia nga inchifi ya aya ndiyá, ijchó jngo i'nde ya ñánda nga tjín nandá; kitsò jè xita etiope:

—Ya ijndíi tjín nandá. ¿A mí nda 'se tsa kotínda-náa?

³⁷Jè Felipe kitsó-la:

—Tsa ngi koó iníma-li nga nda makjiín-li, koma-ní.

Jè xita rakíi kitsó-ní:

—'Koaá 'sín makjiín-na nga jè Jesús, jé ra Cristo ra I'ndí-la Nainá.

³⁸Kitsjá kjohixi nga katasasén jngohíjta jè kicha naxítji-la, akjòn itjojen ngajò, 'jaha'sen-jin ya nandá; jè Felipe tsatínda xita rakíi. ³⁹'Kia nga ijye itjojin-ni ngajò ya ajin nandá, jè Felipe, ta nditoón ichijá; jé Iníma Tsje-la Nainá kiiko; mi tí kì kijtse-ni xákjén; tanga jè xita etiope, 'nó tsja tjín-la nga kiji-ni.

⁴⁰Jè Felipe 'kia nga kijtse ijo-la ijyeé ya tjína ya naxínda ra 'mì Azoto; ko xki naxínda kiji nga tsi'kénajmíya 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo skanda nga ijchò naxínda ra 'mì Cesarea.

Kó'sín jè Nainá kisikjahatjìya-là Saulo

(Hechos 22:6-16; 26:12-18)

9 ¹Jè Saulo, kji'tá nìchjin mincháxkón-là jñà xìta ra kotá'yá'ta-là Cristo nga mejèn-là sù'ken. 'Koaá ma-ni nga kiìjkon jè na'mì ítjòn, ²nga isíjé-là xajon ra tsjá-là nga'ñó nga kiji ya nga'tsì ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xìta

Judío ra tjin ján Damasco, mé-ni nga koma jtsaba'ñó-ni jñà xìta ra fi'ta-là jè ndiyá xitse-là Cristo, tsa íchjín ko tsa íchjá, akjòn kjinchrabàko ya Jerusalén nga siìkítsajna ndayá. ³'Kia nga inchifi ya aya ndiyá nga ijye ijchò chraña ya naxindá Damasco, ta nditoón 'ji jngo ni'í ra kjohisen jngo tjandi-là ra inchrabà-ni ján ngajmi. ⁴Jè Saulo iskàtjen'tá ya nangi, akjòn kí'nchréjta jngo-là 'én ra kiìchjajin isén nga kitsò-là:

—Jì Saulo, jì Saulo, ¿mé-ni nga ko'sín kondra 'mì-ná nga mihìtjìngi-ná?

⁵Jè Saulo kitsó-ní:

—¿Yá-ní ngaji, Na'in?

Jè ra tíchja kitsó-là:

—'An-ná Jesús ko 'an-ná ra kondra tji'mì-là jì nga tjimihìtjìngi-ná. [Tijíí tjifatsji-là kjohi'in ijo-li, koni 'sín 'sín jñà nchraja 'kia nga tsjòn-là íkjon ra bíchjà-ila ni-là.

⁶Jè Saulo, sí jatsé-ní; 'ñó itsakjòn; 'kiaá kitsò:

—Na'in, ¿mé ra mejèn-li nga 'siaan?

Jè Na'in-ná kitsó-là:]

—Tisítjìin, 'tin ya ajin naxindá ján; ko yaá 'senajmí-li mé ra 'sìin.

⁷Jñà xit̄a ra tjen-ko Saulo, ta isinchajyó-ní nga itsakjòn 'kia nga kí'nchré-là jè ra tíchja; tanga mì kì kijtse yá-ni ra tíchja.

⁸Jè Saulo, tsasítjen'tá-ni ya nangi, tanga 'kia nga iskí'xa xkòn, mì tì kì tsatsijen-ila. Ta jñà xit̄a ra tjen-ko itsabà'ta, nga kiiko ján Damasco. ⁹Jàn nichjin ta ko'sín tsikijna nga mì tì kì tsatsijen-ila, ko nimé ra iskine tì'koaá nimé ra ki'tsi.

¹⁰Ya naxindá Damasco tíjnaá jngo xit̄a ra kotá'yá'ta-là Jesús ra 'mì Ananías; tsatsijen tsijeén-là nga kiichja-là Nainá koni tsa tí'bi-là nijñá, nga kitsò-là:

—¡Ananías!

Ko kiichjaá jè Ananías, kitsò:

—Ko'tín-ná Na'in mé ra mejèn-li.

¹¹Jè Na'in-ná kitsó-là:

—Tisítjin, 'tin jè ndiyá ra 'mì Ndiyá Kixi, ya ni'ya-là Judas; tjatsji jngi xit̄a ra 'mì Saulo ra ya i'nde-là ya naxindá Tarso. Nga 'ndi 'ndi, tíbítsa'ba-ní, ¹²ko ijyeé kàbatsijen tsijen-là koni tsa tí'bi-là nijñá nga jngo xit̄a ra 'mì Ananías tí'faha'sen ni'ya-là nga túbásòn-là tsja nga kamanda-ni ko kátjá'xá india-ni xkòn.

¹³Jè Ananías, 'kia nga kí'nchré, kitsó-ní:

—Na'in, kjokjín xit̄a 'bénajmí-na a'ta 'tse xit̄a rakii, nga 'ñó tíbeton jñà xit̄a tsaji ján Jerusalén. ¹⁴Ko kí' xá 'ji-ni skanda ijndíi, nga ijyeé tsahrje jngo xajon a'ta 'tse na'mì ítjòn nga jtsaba'ñó nga'tsi xit̄a ra makjiín-là a'ta tsaji.

¹⁵Jè Nainá kitsó-là Ananías:

—'Tin; jè xit̄a rakii, kí' xá jahájin-na nga 'koaá 'sín kochjeén-na nga jè kichja ngajo-na nga tjítja isà'nde ya ngixkòn nga'tsi ra mì tsa xit̄a judío ko ya ngixkòn ra xitaxá ítjòn títsahijyo; tì'koa kichja-là jñà xit̄a naxindá Israel. ¹⁶'Aán kokon ijye-là kjohi'in ra 'ñó tse siikjiín ra ta ngatji-là nga a'ta tsa'an síxá.

¹⁷Jè Ananías kijí ñánda nga tíjna Saulo; 'jaha'sen ni'ya. Tsakásòn-là tsja, kitsó-là:

—Ji 'ndsé Saulo, jè Na'in-ná Jesús ra kiichja-li ya aya ndiyá 'kia nga tjinchrabí ijndíi, jè kàsíkásén-na nga kotsíjen india-li tì'koa mé-ni nga sijin-ni ya inìma-li jè Inìma Tsje-là Nainá.

¹⁸Jè Saulo, nditoón itjahíxìn-ila xkòn ra koni kjòn xosken kjòn. Akjòn tsatsijen india-ila. 'Kiaá tsasítjen-nì, ko akjòn isatínda. ¹⁹Jè Saulo, tsakjén-ní; akjòn ki'se india-ila nga'ñó

ijo-la. Kjin nichjin tsikijna ya Damasco. Yaá tsikijnako jña xita ra kotá'yá'ta-la Jesús.

Kó'sín tsi'kénajmíya 'én-la Cristo jè Saulo ya Damasco

²⁰Jè Saulo tsikí'tsiá-ní nga tsi'kénajmíya ra a'ta 'tse Jesús ya nga'tsi ni'ya sinagoga nándá nga maxkóya xita Judío; 'koaá 'sín kitsò nga jè Jesús, jé ra I'ndí-la Nainá. ²¹Nga'tsi xita ra kií'nchré-la tà kjóxkón-la; kitsó-la xákjién:

—¿A mí tsa jè xita rakii ra mahatjingi-la jña xita ra makjiín-la a'ta 'tse Jesús ya ján Jerusalén? Ko, ¿a mí tsa ti'koa ki xá 'ji-ni ijndí nga ndayá iko ijye xita-la Jesús, akjòn siìngatsja jè na'mì ítjòn?

²²Tanga jè Saulo, isaá 'nó ki'se-la nga'nó inima-la nga tsi'kénajmíya. Skanda jña xita judío ra títsajna Damasco mì kì isakò-la kó kitsò 'én ra koaako koni 'sín bakón-ya nga ngi 'én kixi-ní nga jè Jesús, jé-ní ra Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá].

Kó'sín itjochinga jè Saulo a'ta 'tse jña xita judío

²³Kia nga ijye kjìn nichjin tsato, jña xita judío tsajoóya-ni nga siì'ken jè Saulo. ²⁴Tanga jè Saulo kií'nchré-ní koni 'sín nga tsajoóya-ni nga jña xita judío ko nichjin ko nitjen isikinda nga tsikitsajnajto ya xotjoba-la naxindá nándá bitjàhà'sen-jin-ná nga mejèn-la siì'ken. ²⁵Tanga jña xita ra kotá'yá'ta-la Saulo, 'kiaá kiìko 'kia nga nitjen; jngo ndisiyá ra je 'kioo isíkijnaya; akjòn kiskani'sen-kjá nándá nga ti'xá chiba jè chrjó ra tjíchjàndi-la ya naxindá ko akjòn yaá iskanijen-jno-ni, mé-ni nga ma jahachinga.

'Kia nga ijchò jè Saulo ya ján Jerusalén

²⁶Jè Saulo, 'kia nga ijchò-ni ján Jerusalén, mejèn-la nga ya kohijtako jña xita ra kotá'yá'ta-la Jesús, tanga nga'tsiò, ta itsakjón-la; nga mì kì kjokjiín-la tsa kixí kjoa nga ti'koa ijye ya kotá'yá'ta-la Jesús. ²⁷Tanga jè Bernabé kiìko nándá nga títsajna xita ra tsikíxáya-la Jesús. Tsi'kénajmí-la nga ijyee jahatjìya-la 'kia nga kijtse Na'ín-ná Jesús, ti'koaá kiìchja sabá-la ya aya ndiyá 'kia nga tífi ján Damasco; ti'koaá tsi'kénajmí-la nga ján Damasco 'nó nda kiìchja a'ta 'tse Jesús, nga mì kì itsakjòn. ²⁸Saulo, yaá tsikijnako jña xita ra tsikíxáya-la Jesús; yaá tsajmekó ya Jerusalén. Mì kì itsakjòn

nga kiìchjaya a'ta 'tse Jesús. ²⁹Ñó kiìchjako jñà xita judío ra 'én griego chja nga tsajoókjo-ko xákjién; tanga jñà xita kii mején-la nga sù'ken jè Saulo. ³⁰Jñà xita ra makjiín-la a'ta 'tse Jesús, 'kia nga kí'nchré 'én kii, yaá kiiko Saulo ján Cesarea, akjòn isikasén skanda nándà 'mì Tarso.

³¹Nga'tsi xita naxindá-la Cristo, 'nchán tsikìtsahijyo ya nga'tsi naxindá ra chja-ni Judea, ya Galilea ko Samaria; mi ti mé kjosi ki'se-nì. Ko isaá nda ki'se-isa-la nga'nó inima-la ko ndaá kijtsexkón Na'ín-ná; jè Inima Tsje-la Nainá isaá nda tsasiko nga kjokjìn-ya-isa xita-la Cristo.

Kó'sín isinda-ni jè Pedro xita ra 'mì Eneas

³²Jè Pedro, 'kia nga tsá'ba ya 'inde rakiò, kiijkoón-te jñà xita-la Cristo ra títsajna ya naxindá Lida. ³³Yaá tíjna jngo xita ra 'mì Eneas; ijyeé tíjn-la jin nó nga kjijna kiya. Jè tíjn-la 'chin ra mì kì ma síjtiya ijo-la. ³⁴Pedro kitsò-la:

—Eneas, jè Jesucristo tísinda-ili. Tísítjiin, tíxkóyi jè nijña-li.

Jè Eneas, nditoón tsasítjen-ni. ³⁵Nga'tsi xita ra títsajna ya naxindá Lida ko Sarón, kijtseeé jè Eneas nga tsajme-ni, ko kjokjiín-la ra a'ta 'tse Na'ín-ná Jesús.

Kó'sín nga jaáya-la jngo chjoón ra 'mì Dorcas

³⁶Ya naxindá ra 'mì Jope tíjnaá jngo chjoón ra ti'koa tíkotá'yá'ta-la Jesús; jè chjoón rakiì, Tabita 'mì. 'Kia nga 'én griego, Dorcas 'mì jè chjoón rakiì. 'Ñó nda xita ti'koaá nda basiko jñà ndí xita ima ra mì mé tíjn-la. ³⁷Jñà nichjin kii jè chjoón rakiì, kjokiya-ní ko akjòn 'ken. 'Kia nga ijye isinijno ijo-la, jñà xita yaá kisikájnaya ya aya ni'ya ra ma-ni jò nga kjijnasòn'nga. ³⁸Jè naxindá Lida chraña'tá kjijna-la ya naxindá Jope. Jñà xita ra kotá'yá'ta-la Jesús kí'nchré-ní nga ya tíjna jè Pedro ya Lida. Isikasén jò xita 'xìn ra kii kítsa'ba-la, nga kitsò-la:

—Ndìton nchrabí nándà nga titsahijyo-jìn. Kì tà chjàn 'ño fichjin-li.

³⁹'Kia nga iska'ta-la kjohixi jè Pedro, nditoón kiiko nga tsakáhijtako jñà xita kii; 'kia nga ijchò ya Jope, yaá kiiko jñà xita ya ni'ya nándà nga kjijna jè ndí mi'ken chjoón. Nga'tsi ndí íchjín ra ijye 'ken 'xìn-la, tsincha jngo tjandi-la Pedro nga inchikjindáyake ko tsakón-la jñà jch'ó ko nachro ra tsikínda

Dorcas 'kia nga tijnakon-isa. ⁴⁰Jè Pedro tsachrje ijyee ni'ya jña xita ra ya tjihijyo; akjòn tsasèn-xkó'nchi, kiichja'ta-la Nainá; isko'án jè ndí mi'ken chjoón, kitsò-la:

—¡Tabita, tísítjin!

Jè ndí chjoón ra kijina mi'ken, iskí'xangií-ni xkon. 'Kia nga kijtse Pedro, tsikijna kixi-ni. ⁴¹Akjòn jè Pedro kitsabá'ño tsja nga isikasítjen; 'kiaá kiichja-la xita-la Cristo kò jña íchjín ra ijye 'ken 'xin-la; tsakón-la Dorcas nga ijyee tijnakon-ni. ⁴²Jè kjojkón rakií ina'yá ijyee-la kó tijingo ya Joje; kjin xita kjojkjin-la a'ta 'tse Na'in-ná Jesús. ⁴³Jè Pedro, kjin nichjin tsikijna ya naxindá Joje ya ni'ya-la xita ra 'mì Simón ra síxáko chrjaba cho.

'Kia nga jè Pedro ijchòjkon jè Cornelio

10 ¹Ya naxindá Cesarea tjnaá jngo xita ra 'mì Cornelio, jè ra xita ítjòn-la 'tse chíchàn ra jngo sindo ma-ni, jè ra ya chja-ni ra 'mì Italiano. ²Jè Cornelio, kò nga'tsì xita ra tjihijyo ya ni'ya-la, ndaá bejkón tì'koaá tsakjón-keé Nainá. 'Nó nda basiko'ta jña ndí xita ima ra mì mé tjin-la. Kò kji'tá nichjin bítsa'ba-la Nainá. ³Jngo nichjin, ijchó-la tsa las tres nga ngxòn; ngi ndaá kijtse jngo kjoa koni tsa nijná tí'bì jngo-la nga 'jaha'sen jngo ìkjali-la Nainá ya ni'ya-la ñánda tjna; nga kitsò-la:

—¡Cornelio!

⁴Jè Cornelio, 'kia nga isko'án ìkjali, tà itsakjón-la, kitsò-la:

—¿Mé-ni na'in?

Jè ìkjali kitsó-la:

—Ijyee ijchò ka'tá-la Nainá jè kjoa bitsa'ba-li kò nga kó'sín nga bisikii jña xita ima ra mì mé tjin-la. Nda isasèn-la Nainá. ⁵Tikasín xita-li ján naxindá Joje; nga kataffí'ká jè xita ra 'mì Simón ra tì'koa Pedro 'mì-te. ⁶Yaá tjna ya ni'ya-la xita ra tì'koaá Simón 'mì, jè ra chrjaba cho síxáko. Yaá kijina ni'ya-la ya andi ndáchikon.

⁷'Kia nga ijye kiji-ni ìkjali-la Nainá ra túbáko Cornelio, kiichja jò-la chí'nda-la kò jngo chíchàn ra nda bejkón Nainá ra ya síxá'ta-la. ⁸'Kia nga ijye tsi'kénajmí ijye-la nga'tsì 'én ra ki'senajmí-la, yaá isikasén ya naxindá Joje.

⁹'Kia ma nchijòn, ijchó-la tsa nchisen, jña xita kii ijye inchibijchó chraña ya naxindá Joje. Tijé-ni hora, jè Pedro,

itsjimíjín ya asòn'nga ni'ya nga kii kítsa'ba-la Nainá. ¹⁰Jè Pedro, ijyeé 'nó kjòhojò-la; ijyeé mejèn-la nga kòkjen; tanga 'kia nga tísinda-la tsajmì ra kòkjen; tsatsíjeén jngo-la kjoa koni tsa tí'bì jngo-la nijná. ¹¹Kijtse-ní nga tì'xájin ngajmi; kò inchrabàjen-jin jngo nikje ra 'nó te 'ki ra tí'nó nga ijòn nga chrjangi-la; yaá inchrabàjen skanda ya a'ta nangi. ¹²Jè nikje rakìi, yaá títsajmaya ijye cho ra tjín i a'ta nangi ra ijòn ma ndsako, kò cho ra bífejno ijo-la ya a'ta nangi, kò nga'tsì cho ra tjín-la najngá ra bima ya ajin isén. ¹³Jè Pedro kí'nchré jngo 'én ra kitsò-la:

—Jì Pedro, tísítjiin, chjíbì cho kii, tì'kin kò chjinii.

¹⁴'Kiaá kiichja jè Pedro kitsò:

—Majìn-jìn Na'in; nga nikje sa india taxkì kjíne tsajmì ra tjé kò ra xkón tjín a'ta 'tse kjotéxoma.

¹⁵Pedro, india kí'nchré-ni 'én ra kitsò-la:

—Jè ra Nainá ijye kisìtsje nga ma chine, kì tà chjàn tsajmì tjé 'mì-la.

¹⁶Jàn 'ka kò'sín kjomà. Kò jè nikjee, akjòn tsihijin india-ni ján ngajmi. ¹⁷Jè Pedro, tísíkítsjen-ní kòtsò-ni jè kjoa ra kò'sín kijtse. Tì'kiaá-ni nga tímakájno-la, nga ijchò kinchajto ya xotjoba ni'ya jñà xita ra isìkasén jè Cornelio, nga ijyeé iskonangi nànda-ni ni'ya-la jè Simón. ¹⁸Iskonangi-ní, a yaá tjina jngo xita ra 'mì Simón, ra tí'tasòn 'í-la nga Pedro 'mì. ¹⁹'Kia nga takó tísíkítsjen-isa jè Pedro jñà kjoa ra kijtse, jè Inìma Tsje-la Nainá kitsò-la:

—Jàn ma-ni x̄it̄a 'x̄in t̄íbátsji-li. ²⁰T̄is̄t̄j̄iin k̄o t̄ítj̄ōj̄iin, k̄i tà ch̄jàn j̄ò 'bé-la tak̄in nga t̄jahij̄tak̄i x̄it̄a k̄i nga 'aán kasikáséen.

²¹Jè Pedro inchrabàjen-ní n̄ánda nga t̄ítsaj̄na j̄nà x̄it̄a k̄i ra is̄ikasén Cornelio, kitsó-la:

—'Aán j̄nchro j̄è x̄it̄a ra in̄chifats̄ji j̄ìon. ¿Mé xá ra kà'f̄i-no?

²²J̄nà x̄it̄a k̄i kitsó-ní:

—Jé is̄ikasén-naj̄in j̄è x̄it̄a ra 'mì Cornelio ra x̄it̄a ít̄j̄òn-la ch̄íchàn, j̄ngo x̄it̄a k̄ix̄i ra nda bexkón Nainá, j̄è x̄it̄a ra nda 'yaxkón ya nga t̄j̄ngo nax̄indá Israel. J̄ngo-ró ìk̄jal̄i-la Nainá k̄o'sín kitsò-la nga ngaj̄in-ró koh̄íko-laj̄in ya ni'ya-la mé-ni nga k̄j̄i'nchré-ni j̄nà 'én-li.

²³Jè Pedro is̄ik̄jaha'sen ya ni'ya-la j̄nà x̄it̄a k̄i; yaá is̄ík̄jáyako j̄ngo nit̄jen. Ra kjomà nchij̄òn kiiko-ní; t̄i'koaá tsakáhij̄tako i'ka x̄it̄a xákjién ra a'ta 'tse Cristo mak̄j̄iín-te-la ra t̄ítsaj̄na ya Jope.

²⁴Ra ma nchij̄òn, ijchó ya nax̄indá Cesarea; ijyee t̄íkoñá j̄è Cornelio; tsikíxkóya i'ka x̄it̄a xákjién k̄o j̄nà x̄it̄a ra nda báko. ²⁵'Kia nga ijyee ijchò j̄è Pedro, itjoo ni'ya j̄è Cornelio nga is̄ík̄jáyala; tsasèn-xkó'nchi'ta-la nga kij̄tsexkón. ²⁶Tanga j̄è Pedro is̄ikas̄it̄jeén-ni, kitsò-la:

—T̄is̄t̄j̄iin, 'an, t̄i'koaá ta x̄it̄aá-te koni ngaji.

²⁷'Kia nga t̄íbáko Cornelio j̄è Pedro 'jaha'sen ya ni'ya, k̄o kij̄tse-ní nga 'nó kj̄ín ma-ni x̄it̄a ra ya kjóxkóya. ²⁸Pedro kitsó-la:

—Jìon, 'ya-nó nga j̄nà x̄it̄a judío mì k̄i t̄j̄i'nde-la nga j̄nà x̄it̄a ra x̄in i'nde-la síngásòn-k̄o, k̄o mì k̄i ma ya k̄joaha'sen ya ni'ya-la ra mì tsa x̄it̄a judío. Tanga Nainá ijyee k̄o'sín t̄s̄i'kénaj̄míya-na nga nij̄ngo x̄it̄a ma kox̄ín-la nga mì mé ch̄j̄i-la k̄o nga t̄j̄è kj̄òn ya ngixk̄on Nainá. ²⁹'Koaá ma-ni 'kia nga ijchò nakjoá-na, mì tsa is̄ít̄aja j̄iàan; ta nd̄itoón inchrabà. K̄o j̄è ra k̄jonangiaa 'ndi 'ndi, ¿mé xá ra inakjoá-ná?

³⁰Jè Cornelio kitsó-ní:

—Ijyee f̄i ij̄òn nich̄j̄in, k̄o t̄ij̄éa-ni koni j̄è hora rak̄i nga ijchò-la tsa las tres nga ngix̄òn, 'kia nga t̄ích̄jà'ta-la Nainá i ni'ya-na, tà nd̄itoón tsats̄j̄en j̄ngo x̄it̄a ra tsasij̄na ya ngixkoàan ra 'nó fate 'ki nikje-la. ³¹Kitsò-na: “Cornelio, j̄è k̄joa bitsa'ba-li ijyee ina'yá-la k̄o ijyee ki'ya-la ya ngixk̄on Nainá koni 'sín nga bis̄ik̄i j̄nà ndí x̄it̄a im̄a ra mì mé t̄j̄ín-la.

³²Kií ko'sín tíxin-la nga t́ikasín xítá-li ján naxindá Jope nga katafí'ká jè xítá ra 'mì Simón ra t́'koa Pedro 'mì-te. Yaá tíjna-ni ya ni'ya-la xítá ra tíjna ya andi ndáchikon ra t́'koaá Simón 'mì, jè ra síxáko chrjaba cho.” ³³'Koaá 'sín kjomà-ni nga ndítóon ísikásén jñà xítá-na nga í'ká-li. Kò 'nó nda kà'nià-ni nga kanchrabí. Nga'tsi-najin íf títsajna-jin ya ngixkón Nainá mé-ni nga kiná'ya ijye-jin mé kjohixi ra kitsjà-li Nainá nga 'kénajmí-nájin.

Kó'sín tsi'kénajmíya Pedro ya ni'ya-la Cornelio

³⁴Pedro tsikí'tsia nga kiichja, kitsò:

—Kixí kjoa, 'ndi 'ndi tíbe-ná nga jè Nainá, ta ngásòn ngáya tsjake nga'tsi xítá. ³⁵Kjábétjó-ní nga'tsi xítá ra bexkón Nainá kò ra ngi kjohixi 'sín, ni'sín ta ñánda i'nde-la. ³⁶Nainá kisikasén 'én xítse-la ya naxindá Israel nga ki'senajmí-la 'én nda-la, nga a'ta 'tse Cristo 'nchán kitsajneé kò Nainá. Nga jé Jesucristo ra batéxoma-la nga'tsi xítá ra tjín i isà'nde. ³⁷Jiòn, nda tjíjin-no koni 'sín kjomà kóho'ki nangi-la xítá judío, kjo'tsia-ni ya i'nde Galilea 'kia nga ijye tsi'kénajmíya jè Juan a'ta 'tse kjoa ra satíndé. ³⁸Nga jè Jesús ra ya Nazaret i'nde-la, 'kia nga jè Nainá jahájin nga kitsjà xá-la ngi nda kisijin ya inìma-la jè nga'nó-la Nainá kò Inìma Tsje-la. 'Kia nga tsajme Jesús ndaá tjín kjonda ra ki'sin; isindaá-ni nga'tsi xítá ra kjohi'in inchisíkjín a'ta 'tse xítá-níí. Kií ko'sín ki'sin-ni nga jè Nainá yaá tíjnakò. ³⁹Jin, nda kjón kijcha-jin nga'tsi kjoa ra ki'sin Jesús ya nangi-la xítá judío kò ya Jerusalén, ra kjomà askan akjòn isi'ken xítá nga tsikítja'bán'a ya krò ⁴⁰tanga Nainá isikjaáya-ila nga ijchò jàn nichjin, kò 'koaá 'sín ki'sin nga ma kijcha india-ila. ⁴¹Mì tsa nga'tsi xítá naxindá kijtse; ta jin-nájin ra xá ko'sín t́ngi itjahájin-najin nga ma 'kénajmí-jin ra a'ta 'tse, jin ra tsichiko-jin t́'koa ki'yòko-jin 'kia nga ijye jaáya-ila. ⁴²Kò 'koaá 'sín tsikí'tin-najin nga 'kénajmí kixi-lajin xítá naxindá kò nga ko'kín-lajin nga jé Jesús isikíjna Nainá koni xítaxá ítjòn ra kiindajin kjoa-la xítá ra títsajnakon kò ra ijye 'ken. ⁴³Nga'tsi xítá ra kiichja ngajo-la Nainá kjotseé, 'koaá 'sín kitsjà 'én-la 'kia nga kiichja ra a'ta 'tse Jesús nga kitsò: “Nga'tsi xítá ra kokjín-la a'ta 'tse, síhijcha'tá-la jé-la ta ngatjì-la koni 'sín nga komatin ra jè.”

'Kia nga jñà ra mì tsa xit̃a judío itjábé-la Inim̃a Tsje-la Nainá

⁴⁴Takó t̃i'kiaá-ni nga tíchja-isa Pedro jñà 'én k̃i, nga'tsì xit̃a ra inchi'nchré, ta nditoón itjojen-nè jè Inim̃a Tsje-la Nainá.

⁴⁵Jñà xit̃a judío ra t̃jen-k̃o Pedro [ra t̃i'koa ijye makjiín-la a'ta 'tse Cristo], tà 'koaá kjomà-la 'kia nga kijtse nga jñà ra taxk̃i xit̃a ra mì tsa xit̃a judío, t̃i'koaá 'ñó nda itjojen-nè-te jè Inim̃a Tsje-la Nainá. ⁴⁶Nga kí'nchré-la nga kiichja ra kj'íi 'én, t̃i'koa kiichja'ta-la Nainá nga 'ñó jeya kisíkijna. ⁴⁷'Kiaá kitsò Pedro:

—Mí-la k̃i ma yá ra kitso: “Mì k̃i ma satínda xit̃a k̃i.” Nga ijyee itjábé-la Inim̃a Tsje-la Nainá koni 'sín ijye itjábé-ná ra jién.

⁴⁸Jè Pedro kitsjá kjohixi nga isatínda a'ta 'tse Jesús ra tíjna ítjòn-ná. Akjòn jñà xit̃a k̃i, tsikítsa'ba-la jè Pedro nga katijnako chiba nichjin-isa.

**'Kia nga jè Pedro tsi'kénajmí-la naxindá-la
Cristo ya Jerusalén a'ta 'tse xá ra tí'sín**

11 ¹Jñà xit̃a ra tsikíxáya-la Jesús k̃o ra ijye 'ndse joó ra a'ta 'tse Cristo ra títsajna nangi Judea kí'nchré-ní nga jñà xit̃a ra mì tsa xit̃a judío t̃i'koaá ijyee kjokjiín-la 'én-la Nainá. ²Jñà xit̃a judío ra makjiín-la a'ta 'tse Cristo tsakátikoq̃o Pedro, 'kia nga ijchò-ni ján Jerusalén. ³Kitsò-la:

—¿Mé-ni ya 'kiin-ni ya ni'ya-la ra taxk̃i xit̃a ra mì tsa xit̃a judío, k̃o mé-ni ya tsichiko-ni?

⁴Jè Pedro 'kiaá tsikí'tsia nga nda kjón tsi'kénajmí ijye-la koni 'sín kjomà'tin; kitsò-la:

⁵—'Kia nga tíjna ján naxindá Jope, nga tíchjà'ta-la Nainá, tsatsíjeén jngo-na kjoa koni tsa nijná ki'tsì-na, kíjtsee jngo ra koni 'ki nikje ra 'ñó te 'ki ra tí'ñó nga ijòn chrjangi-la ra inchrabàjen-ni ján ngajmi, 'ji skanda ñánda tíjna. ⁶'Kia nga nda ískotsíjen-la kíjtse-náa nga títsajnaya jñà cho ra tíjn i a'ta nangi ra ijòn ma ndsako k̃o cho 'tsen ra tíjn ya ajin ijná, k̃o cho ra bífejno ijo-la ya nangi k̃o nga'tsi cho ra tíjn-la najngá ra bima ya ajin isén. ⁷Kí'nchré jngo 'én ra kitsò-na: “Pedro, tístíjin, chjíbí cho k̃i, t̃i'kin, k̃o chjini.” ⁸Ko 'an kixin-la: “Majìn-jìn Na'in; nga níkje sa india taxk̃i kjíne tsajmì ra tjé k̃o ra xkón tíjn a'ta 'tse kjotéxoma.” ⁹Ra ma-ni jò 'ka, ijngo 'ká kiichja-na ján ngajmi kitsò-na: “Tsajmì ra ijye Nainá isitsje nga

ma chjine, kì tà chjàn tsajmì tjé 'mì-là.”¹⁰ Jè kjoa kii, jàn 'ka ko'sín kjomà. Akjòn tsihijin india-ni ján ngajmi nga'tsì tsajmì kii.¹¹ Tijé-ni hora, jàn xita ijchò kátsji-na ya ni'ya ñánda tijná ra ján Cesarea inchrabà-ni ra xá isatéxá-là.¹² Jè Inìma Tsje-là Nainá kitsó-na: “Tikii jñà xita kii; kì tà chjàn jò 'bé-là takìn nga tjahijtakii”; ko tì'koaá tsakáhijtakoo-na jñà 'ndsé kii ra jon ma-ni; 'kia nga ijchò-jin tsitjàha'sen-nájin ya ni'ya-là jngo xita,¹³ ra tsi'kénajmí-najin nga jngo-ró ìkjalì kijtse ya ni'ya-là ra kitsò-là: “Tikasín xita ján naxindá Jope, katafí'ká xita jè ra 'mì Simón ra tì'koa Pedro 'mì.¹⁴ Jè tsjá-li 'én nga kó'sín kítjokajion kjohi'in kjoa 'tse jé-no, ngaji ko nga'tsi xita ra ya títsajna ni'ya-li.”¹⁵ 'Kia nga ítsiki'tsiáa nga tsi'kénajmí-là, jè Inìma Tsje-là Nainá, nditoón 'jiikájin-là jñà xita kii koni 'sín kjoma'tieén ra jién nga tì'sá ítjòn.¹⁶ 'Kiaá ítsjen-na koni 'sín kitsò Na'ín-ná nga kitsò: “Jè Juan, ta nandá tsatínda-ni, tanga jìòn, koó Inìma Tsje-là Nainá satínda-no.”¹⁷ Tsa jè Nainá ko'sín sasén-là nga tì'koaá tsjá kjotjò-te-là Inìma Tsje-là koni 'sín nga kitsjà kjotjò-te-ná ra jién 'kia nga kjokjiín-ná a'ta 'tse Jesucristo ra tijná ítjòn-ná, çyá-na ra 'an nga 'an kotechjà-là Nainá?

¹⁸ 'Kia nga kii'nchré jñà 'én kii, jyò tsikitsajna. Jeyaá isíkijna Nainá, kitsò:

—iKixíí-la kjoa, jñà ra mì tsa xita judío tì'koaá tsjá-là jñà kjonda kii Nainá mé-ni nga síkájno-ni jé-là ko mì tì kì jé koàtsji-ni mé-ni nga ma 'se-là kjobinachon nita kjíá-nioo!

Mé ra kjomà a'ta 'tse naxindá-là Nainá ra tijná ya Antioquía

¹⁹ 'Kia nga ijye 'ken Esteban, nga'tsi xita ra makjiín-là a'ta 'tse Jesús jndí ra ján kiji ta ngatjì-là nga tsahatjìngi-là xita. Tjín ra kiji ján nangi Fenicia ko Chipre ko naxindá Antioquía. Jñà xita kii, 'kia nga ijchò jñà i'nde kii tsi'kénajmíya 'én nda-là Cristo; tanga ta jñá ra xita judío ra ya títsajna tsi'kénajmíya-là.²⁰ Jñà xita ra jndí ra ján kiji, tjín i'ka ra ya i'nde-là nangi Chipre ko ya naxindá Cirene. 'Kia nga ijchò ya naxindá Antioquía, tì'koaá tsi'kénajmíya-là jñà ra mì tsa xita judío 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Jesús ra tijná ítjòn-ná.²¹ Nainá kitsjá-là nga'ño; ko kjiín xita kii kjokjiín-là, ko tsáfa'tá-ila Na'ín-ná Jesús.

²² Jñà xita naxindá-là Cristo ra títsajna ya Jerusalén kii'nchré-ní koni 'sín tíma ján Antioquía. 'Kiaá isikasén jè

Bernabé. ²³Bernabé, 'kia nga ijchò ya Antioquía, kijtse-ní nga jè Nainá ndaá tísichikon'tin jñà xitá kii. 'Nó tsja ki'se-la. 'Kiaá isa nda tsikí'tin nga'tsì jñà xitá nga isa kixi katasíkátsajna inima-la nga katafí'ta-la Na'ín-ná Jesús. ²⁴Jè Bernabé, 'nó nda xitá; kò nda tjíjin ya inima-la jè Inima Tsje-la Nainá; ti'koaá ndaá makjiín-la a'ta 'tse Nainá. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga 'nó kjin xitá kjokjiín-la nga 'jaha'sen'ta-la Na'ín-ná Jesús.

²⁵Ra ijye kjomà askan-nioo, yaá kijì ján Tarso nga íkátsji jè Saulo, ²⁶'Kia nga ijye isakò-la, yaá kiiko ján Antioquía. Jngó nó tsikitsajnakò jñà xitá naxindá-la Cristo; kií xá ki'sin nga 'nó kjin xitá tsakón-ya-la. Yaá Antioquía nga kò'sín isi'ta 'í ítjòn-la jñà xitá ra kotá'yá'ta-la Cristo nga xitá-la Cristo ki'mì.

²⁷Jñà nichjin kii, ijchó i'ka xitá ra chja ngajo-la Nainá ján Antioquía ra ya inchrabà-ni Jerusalén. ²⁸Jngo xitá ra 'mì Agabo, tsasijna kixi nga kiichja; kò jé Inima Tsje-la Nainá isichiya-la, kitsò:

—Nga tjítsa isá'nde, jngo kjinchrá kjíí ra 'nó i'in koma.

Jè 'én rakii, 'koaá 'sín itjasòn 'kia nga tíbatéxoma xitaxá ítjòn ra 'mì Claudio ya ján Roma. ²⁹Jñà xitá ra kotá'yá'ta-la Cristo ra títsajna ya Antioquía, 'koaá 'sín iskosòn-la nga kosiko xitá xákjién ra títsajna ya nangi Judea koni 'ki ma ra 'sín nga jngó jngóo. ³⁰Koni 'sín nga ijye iskosòn-la, 'koaá 'sín isihitjasòn. Jè Bernabé kò Saulo kiiko jè kjotjò rakii ya ján nangi Judea nga kisingsajna jñà xitá jchínga ra tjín-la xá a'ta 'tse naxindá-la Cristo.

Kó'sín ini'ken jè Jacobo, kò nga jè Pedro inikjaha'sen ndayá

12 ¹Tijñá-ni jñà nichjin kii, jè Herodes ra xitaxá ítjòn tíjna, kitsjà kjohixi nga indabá'nó i'ka xitá naxindá-la Cristo mé-ni nga koma sketon-ni. ²Kò kitsjá-te kjohixi nga kichá ndajò ini'ken-ni jè Jacobo, ra 'ndse ma Juan. ³Jè Herodes, 'kia nga kijtse nga ndaá ki'se-la jñà xitá judío nga 'ken Jacobo, ti'koaá itsabá'nó-te jè Pedro jè nichjin 'kia nga bitjo 'sí nga bakjèn jñà xitá niño nchrajín ra tsin-la na'yo san. ⁴Ndayá isikjaha'sen. Chrjo'on jngo ma-ni chíchàn ra isikinda kò ijòn-ijòn isikinda-ni nga india-india ya aya ndayá. Jè kjobítsjen-la Herodes, jè-ní, nga 'kiaá kochrje-ni ndayá 'kia nga ijye kjehe'ta 'sí paxkò mé-ni nga jñà xitá naxindá singsajna nga katatsjá 'én nga sii'ken. ⁵Jè Pedro, 'nó nda

tímakinda ya aya ndayá, tanga jñà xitá naxindá-la Cristo mì kì jyò títsajna; ñó nda inchisíjé'ta-la Nainá ra a'ta 'tse Pedro.

Kó'sín jngo ìkjalì-la Nainá tsachrje-ni ndayá jè Pedro

⁶Jè nichjin 'kia nga mejèn-la Herodes sùngatsja xitá naxindá Pedro, jè nitjen rakìò, Pedro kijinafé-ní, yaá kijina'nchò masen-la jò chíchàn, kò jò na'ñó kichá cadena tjté'ñó-ni; jñà chíchàn ra i'ka yaá inchisíkinda ya xotjòba-la ndayá. ⁷Ta nditoón 'ji kásen jngo ìkjalì-la Nainá; kò ya aya ndayá ñó kjohisen ijye kóho'kioo; jè ìkjalì isijtiyaá-la Pedro nga isí'ká-la; kitsò-la:

—;Ndìton tìsitjin!

Kò jñà na'ñó kichá cadena ra tjté'ñó-ni ya tsja Pedro sasa iskatsajo'tá ya nangi. ⁸Jè ìkjalì kitsó-la:

—Tsjànyì jè nikje-li, kò tjayi jñà xajté-li.

Jè Pedro, 'koaá 'sín ki'sìn. Akjòn kitsò jè ìkjalì:

—Tsjànyì jè katò-li, kò nchrabátjìngi-ná.

⁹Pedro itjotjìngií-la jè ìkjalì; kò mì kì machiya-la a kixí kjoa ra tí'sín jè ìkjalì; jè Pedro, 'koaá kjomà-la koni tsa ta nijñá tí'bì-la. ¹⁰'Jaha'tá-la jè chíchàn ra síjna ítjòn, tí'koaá 'jaha'tá-la jè ra ijchò jò-ni; 'kia nga ijchò ya xotjòba-la ndayá ra ngi kichá ra ijye ma bítjo-ná ya ndítsiaán, tà itjá'xa tajngo-ní; itjò jè Pedro; tsato'nchò jngo calle, kò tà nditoón ichijà jè ìkjalì; ta jè isasíjna tajngo. ¹¹Jè Pedro, 'kiaá nda kjòchiya-la, kitsò:

—Ngi kixì kitií kjoa, makjiín-na nga jè Nainá kàsíkasén jè ìkjalì-la nga kásíkjìndíí-na ra a'ta 'tse Herodes kò a'ta 'tse nga'tsì kjoa'cho ra inchikoñá-la jñà xitá judío nga sìiko-na jè Herodes.

¹²Jè Pedro, 'kia nga ijye nda kjòchiya-ila kjoa kì, yaá kiji ya ni'ya-la María, ra na-la ma Juan ra tí'koa Marcos 'mì, ya ñánda nga kjìn xitá títsahijyo nga inchibítsa'ba-la Nainá.

¹³'Kia nga kiichja jè Pedro ya xotjòba ni'ya, itjo katsíjen jngo tsati ra 'mì Rode nga mejèn-la ske yá-ní ra tíchja. ¹⁴'Kia nga kí'nchré-la nga jè Pedro ra tíchja, nda mí kì isí'xa-la jè xotjòba ni'ya nga batoó tsja kí'se-la; ta isaá ya tsahachikon'sen india-ni ya aya ni'ya, nga isíkjí'nchré jñà xitá xákjién nga jè Pedro yaá síjnajto ya xotjòba ni'ya. ¹⁵Jñà xitá xákjién kitsó-la:

—;Ta 'koaà-la sii!

Tanga jè tsati kiichja kixì-ní nga ngi kixí kjoa nga jè Pedro ra tíchja. Tanga jñà xitá kì kitsó-la:

—¡Ta jé-la sen-la!

¹⁶Jè Pedro 'nó tichja-isa nga tísikjane jè xotjoba-la ni'ya. 'Kia nga iski'xa-la, kijtse-ní nga jé Pedro; jñà xita xákjién, tà kjóxkón-la. ¹⁷Jè Pedro iskimítjeén tsja nga kitsò-la:

—Jyò tìtsajna.

Àkjòn tsi'kénajmí-la kó'sín kjomà'tin nga tsachrje-ni ndayá Nainá. Kitsò-la:

—Kó'sín 'ténajmí-la jè Jacobo ra ìjngo kò jñà 'ndsé ra i'ka. Àkjòn itjo ni'ya; xìn i'nde kijì.

¹⁸'Kia nga ki'se isén nga'tsi chíchàn ra ìnchisíkinda ndayá taxkì kjosí ra ki'se-la nga mì kì machiya-la kó'sín kjomà nga itjo-ni ndayá jè Pedro. ¹⁹Jè Herodes kitsjá kjohixì nga isitsji jè Pedro, tanga mì kì isakò-la. 'Kia nga ijye iskonangi-la jñà chíchàn ra isikìnda, jñà chíchàn iskanè-jé-la kò àkjòn kitsjá kjohixì nga ini'ken. Jè Herodes àkjòn itjokàjin ya Judea kò yaá kijì kijna ya naxindá Cesarea.

Kó'sín 'ken jè Herodes

²⁰Jè Herodes jtí tjín-la a'ta 'tse jñà xita naxindá Tiro kò naxindá Sidón. Kí kó'sín tsajoóya-ni jñà xita kù nga inchrabàjkon jè Herodes. Ndaá tsakákonajmí jè xita ra 'mì Blasto ra xá ítjòn tjín-la ya ni'ya-la xitaxá ítjòn ra 'mì Herodes, kò jé Blasto kiichjatjì xita kù nga ma ki'se-la kjo'nchán kò Herodes. Kí kó'sín ki'sin-ni jñà xita kù nga yaá nangi-la Herodes batse tsajmì ra kjine. ²¹Herodes, jngo nichjin tsikíjna-la nga ma tsakáko jñà xita kù. Jè nichjin 'kia nga tsakáko, jè Herodes, jé tsakjaya nikje-la ra 'tse xitaxá ítjòn; tsikijnasòn íxile-la, àkjòn kiichjajin-la xita naxindá. ²²Jñà xita

naxindá, 'kia nga kíf'nchré-la, tsikí'tsia-ni nga 'nó kiichja, kitsò:

—Jè xita ra tíchja, jngoó nainá, mì tsa taxki xita-jìn!

²³Ti'kiaá-ni 'ji jngo ìkjalì-la Nainá ra kitsjà-la 'chin, nga kjokiya; chindoó iskinejno ijo-la; kò akjòn 'ken, ta ngatjì-la nga mì kì tsa jè Nainá jeya isíkijna.

²⁴Kò jè 'én-la Nainá isaá nda tsabísòn-isa kò isaá nda kjokjìn-isa xita ra kjokjiín-la. ²⁵Jè Bernabé kò Saulo, 'kia nga ijye itjasòn xá-la ya Jerusalén, kijì india-ni ya ján Antioquia. Tjen-kò Juan ra ti'koa Marcos 'mì.

'Kia nga jè Bernabé kò Saulo tsikí'tsia nga isíxá a'ta 'tse Nainá

13 ¹Ya ajin naxindá-la Cristo ra tíjna ya naxindá Antioquia tjín xita ra chja ngajo-la Nainá, kò ra ti'koaá bakón-ya kjoa 'tse Nainá: Jè Bernabé, Simón (ra ti'koa Niger 'mì), kò Lucio (ra ya Cirene i'nde-la), kò jè Manaén, (jè ra taña kjójchákjoko Herodes, jè ra tsatéxoma Galilea), kò Saulo. ²Jngo nichjin 'kia nga inchibexkón Nainá kò ti'koa nga tjítsajnachjan ra a'ta 'tse Nainá, jè Inìma Tsje-la Nainá kitsò-la: —Tikítsajnanda-ná jè Bernabé kò jè Saulo a'ta 'tse xá ra xá kíchjà-la.

³'Kia nga ijye tsikítsa'ba-la Nainá kò nga ijye tsikítsajnachjan, jñá xita-la Cristo tsakásòn-la tsja Bernabé kò Saulo, akjòn isikasén [ra a'ta 'tse xá-la Nainá].

Kó'sín tsi'kénajmíya 'Én-la Nainá ján Chipre jè Bernabé kò Saulo

⁴Jè Inìma Tsje-la Nainá isikasén Bernabé kò Saulo nga kijì ya Seleucia; yaá 'jaha'sen chitso nga kijì nangi ra kjijnajin-ndá ra 'mì Chipre. ⁵'Kia nga ijchò ya naxindá Salamina, tsikí'tsia-ní nga tsi'kénajmí-ya 'én-la Nainá ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío. Tjen-kò jè Juan Marcos ra ya basikò'ta. ⁶'Kia nga ijye tsatojin jè nangi Chipre ra kjijnajin-ndá, yaá ijchò skanda jè naxindá ra 'mì Pafos. Yaá iskajin jngo xita judío ra 'mì Barjesús, jngo xita chjine ra ma-la bínda, ra ti'koaá xita ndiso, nga 'koaá 'sín tsò nga jè Nainá chja ngajo-la. ⁷Jè xita chjine rakì, yaá nda báko jè Sergio Paulo ra xá ítjòn tjín-la ra a'ta 'tse nangi Chipre, jngo xita ra 'nó nda fiya-la. Kiichjaá-la jè Bernabé kò Saulo nga mejèn-la kjì'nchré 'én-la Nainá. ⁸Tanga jè xita chjine ra 'mì Barjesús ra Elimas tsò-ni

'í-la 'kia nga 'én griego, kondraá kijì-la Bernabé kò Saulo. Mején tsatéchjà-la jè xitaxá ítjòn rakì nga ko'sín kokjiín-la ra a'ta 'tse Jesús. ⁹Tanga jè Saulo, tijè-ni ra 'mì Pablo, nda kjón tíjìn yà inìma-la, jè Inìma Tsje-la Nainá; 'ñó isko'án, ¹⁰kitsò-la:

—¡Xità ndiso ra 'cho tíjna kjobítsjen-li, ra 'ndí-la xità-ní 'mì-li! Ngaji, kondraá 'mì ijye-la ra kjoakixì. ¡Kì ko'sín nikitsín jè ndiyá kixì-la Nainá! ¹¹'Ndi 'ndi jé Nainá tsjá-li kjohi'in; koxka-ní. Kjín nìchjin mì kì tì jchaa-ni jè ndabá-la tsá'bí.

Tijé-ni hora mì tì kì ma tsatsíjen-ila. Kj'íi xitàá tsakátsji ra itsabà'ta. ¹²Jè xitaxá ítjòn, 'kia nga kijtse kjoa kii, kjokjiín-la. Kò ta kjóxxón-la koni 'sín tsakón-ya-la Pablo kò Bernabé a'ta 'tse Na'ín-ná.

Kó'sín tsi'kénajmíya 'Én-la Nainá jè Pablo yà Antioquía naxindá ra chja-ni Pisidia

¹³Pablo kò xità xákjién ra taña kjihijtakò 'jaha'sen jngo chitso yà Pafos, kijì ján Perge i'nde ra chja-ni Panfilia. Tanga 'kia nga ijchò yà Perge, jè Juan Marcos tsasèn'taxín-ní, tsáfaá-ni yà Jerusalén. ¹⁴Jè Bernabé kò Pablo 'jahato Perge, kijì ján Antioquía, naxindá ra chja-ni Pisidia. Jè nìchjin níkjáya, 'jaha'sen yà ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xità Judío; yaá tsikitsajna. ¹⁵'Kia nga ijye iskotá'yá jñà xità kjotéxoma-la Moisés kò xajon ra tsikínda xità ra kiichja ngajo-la Nainá, jñà xità ítjòn-la ni'ya sinagoga kiichjaá-la Pablo kò Bernabé, nga kitsò-la:

—'Ndsé, tsa tjín-no mé 'én ra 'kénajmí-la xità naxindá mé-ni nga kata'se-la nga'ñó inìma-la, maá tinákjoaa.

¹⁶'Kiaá tsasítjen Pablo; iskiítjen tsja nga isíjé-la nga jyò katitsajna; kitsò-la:

—Jìòn ra xità Israel 'mì-no, kò ra mì tsa xità Israel tanga tjín-te-no kjoskon ra a'ta 'tse Nainá, nda tiná'ya.

¹⁷Jè Nainá ra 'tse naxindá Israel 'jahajin xità jchínga-ná; kò 'koaá 'sín ki'sín Nainá nga jngo naxindá ra 'ñó je 'kioo kjomà 'kia nga tì'sa yà títsajna-isa yà Egipto, nga mì tsa yà i'nde-la. Ra kjomà askan-nioo, Nainá, ngi koó nga'ñó-la nga tsachrjekàjin yà Egipto. ¹⁸Ki'seé-la kjoajetakòn Nainá nga ichán nó kisikònda jñà xità Israel yà i'nde'taxín ñánda nga i'nde kixì. ¹⁹Nainá, itoó naxindá isikjehesòn yà nangi Canaán. Akjòn kitsjá kjotjó-la jñà xità Israel jñà nangi kii.

²⁰Nga'tsi kjoa kii, kjameé-la ijòn sindo masen nó nga ko'sín kjomà.

'Ra kjomà askan-nioo, Nainá kitsjá-la xita ra tsikíndajín-la jñà xita Israel skanda 'kia nga 'ji jè Samuel, xita ra kiichjaya ngajo-la Nainá. ²¹Xita naxindá Israel, isíjé-la Nainá jngo xitaxá ítjòn ra mejèn-la kotèxoma-la. Ko jè Nainá kitsjá-la jè Saúl, i'ndí-la xita ra 'mì Cis ra tje-la Benjamín ma. Ichán nó tsatèxoma Saúl. ²²Ra kjomà askan-nioo, Nainá tsjahíxìn jè Saúl; jè David kitsjá-la xá nga tsikijna xitaxá ítjòn. Nainá kitsò a'ta 'tse David: "Ijyeé ndaá bexkoon jè David jè i'ndí-la xita ra 'mì Isaí; xita rakii, sasén-la inìma-na; nga ra jè, síhitjasòn ijye-ní ra 'an mejèn-na." ²³Nainá isikasén-la xita Israel jngo xita ra tje-la David ra 'mì Jesús nga jè kochrjekàjin kjohi'in koni 'sín nga ijye kitsjà 'én-la nga tì'sa-ni. ²⁴'Kia nga tikje 'fì Jesús, Juan kiichjayajin-la xita naxindá Israel nga katasíkájno-ni jé-la nga kì tì tsja jé bátsji-ni ko katasatínda. ²⁵'Kia nga ijye tífehe'ta nichjin-la Juan a'ta 'tse jè xá ra 'ji-ni, kitsó-ní: "¿Jìòn, kó'sín níkítsjen ra a'ta tsa'an? ¿A bixó-nó: Jé-la Cristo (ra xá Nainá isikasén-ni)? Majìn-jìn. Tanga 'saá nchrabá tjen-ngi jngo-na jè ra isa 'ñó xkón tíjna; ra 'an, skanda mí bakèn-na nga 'an skíjnda'ñóo jè xoxián xajté-la koni jngo chì'nda", kitsò Juan.

²⁶'Nga'tsi-no jìòn 'ndsé ra tje-la Abraham nchrabá'ta-no, ko jìòn ra mì tsa ya nchrabá'ta-no tanga 'yaxkón-no Nainá: jién 'ji-ná 'én rakii a'ta 'tse Cristo (ra xá Nainá isikasén-ni) nga jè kochrjekàjin-ná kjohi'in. ²⁷Jñà xita naxindá Jerusalén ko xita ra tíhijyo ítjòn-la, mì kì kijtsexkon tsa jè Jesús ra Cristo, tì'koaá mì kì kjòchya-la jñà 'én ra chitá'yá 'kia nga xkì nichjin níkjáya ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío koni 'sín tíj'ta xajon 'tse xita ra kiichja ngajo-la Nainá. Jñà xita kii kitsjá kjohixi nga ini'ken Jesús; 'koaá 'sín itjasòn koni 'sín tsò 'én kii. ²⁸Ni'sín mì kì mé jé isakò ra a'ta 'tse Jesús nga bakèn-la nga kiyá, jñà xita kii, ta isaá ko'sín isíjé-la Pilato nga katasí'ken. ²⁹'Kia nga ijye itjasòn ijye koni 'sín tíchja xajon ra tíj'ta 'én-la Nainá a'ta 'tse Jesús, itjajén'ta-ni krò, akjòn kisihijin. ³⁰Tanga Nainá isikjaáya-ila a'ta 'tse kjobiya. ³¹Jesús, 'kia nga ijye jaáya-ila, kjín 'ka tsakón-la ijo-la jñà xita ra taña tsikimako 'kia nga inchrabà-ni Galilea skanda Jerusalén;

nichjin 'ndi 'ndi, jñá xita kii ra 'bénajmí kixi-la xita naxindá ra a'ta 'tse Jesús.

³² 'Ti'koaá ngajin, kii xá tima-najin nga inchi'bénajmí-lajin 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo koni 'sín Nainá kitsjà-la tsa'ba jñá xita jchínga-najin. ³³ Kò 'ndi-ni, nga isikjaáya-ila Jesús, 'koaá 'sín ijye isihitjasòn ra a'ta tsajin, jin ra ixti-la xita jchínga-najin ma-jin. 'Koaá 'sín tji'ta xajon 'tse Salmo ra ma-ni jò nga tsò: "Ndi 'ndi, ji-ní ra I'ndí-na; kò 'aán-ná ra Na'in-li ma." ³⁴ Koni 'sín ki'sìn Nainá nga kisikjaáya-ila Jesús a'ta 'tse kjobiya nga mì ti kì kiyá-ni, 'koaá 'sín itjasòn 'én ra tji'ta xajon-la Nainá nga tsò: "Aán sichíkon'tin-najìon koni 'sín tsò 'én tsje-na kò 'én kixi-na ra kítsja-la David." ³⁵ 'Koaá ti'sín tji'ta xajon 'tse Salmo ñánda nga xìn-isa nga tsò: "Mì kì k'i'ndi nga kji'ndo ijo-la Xita tsje-li." ³⁶ Tanga jè David, 'kia nga tsikijna i isà'nde, 'kia nga ijye itjasòn ijye-la koni 'sín mejèn-la Nainá, akjòn 'ken; 'koaá ti'sín kisihijin koni 'sín kjomà jñá xita jchínga-la; kò jè ijo-la i'ndo-ní. ³⁷ Tanga jè Xita Tsje ra Nainá isikjaáya-la mì kì tsa i'ndo ijo-la. ³⁸ 'Koaá 'sín ma-ni, jìon 'ndsé, kò'sín nda katasijin-no, jñá 'én ra nakjoáya-jin: jé-ní nga a'ta 'tseé Jesús nga sakò kjoanìhijcha'ta a'ta 'tse jé ra tjín-no. ³⁹ Nga'tsi jé, ra mì ma jahíxìn-no kjotéxoma-la Moisés nga xita kixi ki'sin-no, a'ta 'tseé Jesús tjáhixìn-no nga xita kixi koma 'kia nga kokjiín-no a'ta 'tse. ⁴⁰ Tikindaá ijo-no mé-ni mì kò'sín koma'tin-no koni 'sín tíchja xajon-la jñá xita ra kiichja ngajo-la Nainá nga tsò:

⁴¹ Chítsijen, jìon ra nachrjengio ra kjohixi,
katakón-no, kò tijchija ijo-no;
jngo xá 'siaan jè nichjin tsajìon, 'kia nga ti'sa
titsajnakon-isa.

Skanda mì kì kokjiín-no tsa yá ra 'keènajmí-no.

⁴² Jè Pablo kò Bernabé 'kia nga ijye itjo-ni ya ni'ya sinagoga, jñá xita, 'koaá 'sín isíjé-la nga takó káténajmíya-la a'ta 'tse jñá kjoá kii jè nichjin níkjáya ra 'sa nchrabá ra ma-ni jin nichjin. ⁴³ 'Kia nga ijye kiji-ni jñá xita ra ya kjóxkóya, kjin ma-ni xita ra kiji tjen-ngi-la Pablo kò Bernabé. Tjín ra ngi xita judío kò tjín ra ta jahatjìya-la nga xita judío kjomà kò ti'koaá bexkón Nainá. Akjòn kiichja-la nga 'ño tsikínè-la nga nda kátjìn ikon ya inìma-la jñá 'én ra ijye kii'nchré ra kjonda 'tse Nainá.

⁴⁴Jè nìchjin níkjáya ra ìjngo ra ma-ni jin nìchjin, kjameé kjóxkó ijye x̄ita nax̄indá ra ijchó 'nchré 'én-la Nainá. ⁴⁵Tanga jñà x̄ita judío kjòchinikeé Pablo 'kia nga kijtse nga 'ñó kjìn ma-ni x̄ita. Akjòn tsikí'tsia nga kondra kiji-la koni 'sín kiichja, t̄i'koaá kiichjajno-la. ⁴⁶Pablo kò Bernabé, 'ñó tsi'ké-la ikon; kitsò-la:

—'Koaá 'sín t̄jínè-najin nga jìòn tsi'kènajmí ítjòn-lajin jè 'én-la Nainá jìòn ra x̄ita judío 'mì-no; tanga inachrjengi-nájiòn; kò t̄jiòn kò'sín inchibinè-la ijo-no nga mì kì bakèn-no nga kítsajnakon inìma-no skanda ta mé nìchjin-nioo. 'Koaá ma-ni nga yaá jnchro kongí 'kènajmíya-lajin jñà ra mì tsa x̄ita judío. ⁴⁷Nga 'koaá 'sín kitsjà-najin kjohixi Nainá nga kitsò:

Jíi tsja xá-la nga sihisen-la
jñà ra mì tsa x̄ita judío,
kóho'ki nga t̄jít̄sa isà'nde
mé-ni ma kitjokajin-ni kjohi'in ra a'ta 'tse jé-la.

⁴⁸'Kia nga kii'nchré nga'tsi ra mì tsa x̄ita judío, kjotsjaá-la; akjòn tsikí'tsia nga kitsò: Ndaá t̄jín 'én-la Nainá. Kò kjokjiín-la nga'tsi x̄ita ra xá ijye kò'sín itjahájin-ni nga 'se-la kjòbinachon n̄i ta mé nìchjin-nioo. ⁴⁹'Koaá 'sín kjomà-ni nga tsangasòn 'én-la Nainá kóho'ki ya i'nde rakii. ⁵⁰Tanga jñà x̄ita judío tsikí'tsia-ní nga tsinchá'a jñà íchjín ra ijncha ítjòn ra bexkón Nainá kò x̄ita ítjòn-la nax̄indá. Kò jñá tsikí'tsia nga kisikjàn-la kjoa nga kondra kiji-la jè Pablo kò Bernabé nga tsahatj̄ingi-la. Kò tsachrjekàjin ya i'nde-la x̄ita kii. ⁵¹Jè Pablo kò Bernabé tsikítsajneé chijo ndsako ra kondra 'tse x̄ita kii [jè ra bakón nga kjohi'in 'se-la ra a'ta 'tse Nainá]; akjòn kiji ján nax̄indá Iconio. ⁵²Tanga jñà x̄ita ra ya kotá'yá'ta-la Cristo, 'ñó nda t̄jijn inìma-la kjòtsjacha kò Inìma Tsje-la Nainá.

**Kó'sín tsi'kènajmíya 'Én-la Nainá jè Pablo kò
Bernabé ya nax̄indá Iconio**

14 ¹Ya nax̄indá Iconio, jè Pablo kò Bernabé, 'koaá t̄i'sín 'jaha'sen ya ni'ya sinagoga ñándà nga maxkóya x̄ita Judío; 'ñó nda kiichjaya, skanda batoó kjìn x̄ita judío kjokjiín-la kò ra kj'íi x̄ita ra mì tsa x̄ita judío. ²Tanga jñà x̄ita judío ra mì kì makjiín-la, tsinchá'a jñà ra mì tsa x̄ita judío mé-ni nga 'cho tsò kjóbítsjen katasíchjeén ra kondra 'tse x̄ita-la Cristo. ³Pablo kò Bernabé, tseé tsikítsajna ya Iconio.

Kiichja táhijín 'én-la Nainá, nga jé ma'nó'ta takòn. Kò jè Nainá isikixiya-ní nga ngi kixí kjoa jña 'én ra tsi'kénajmí a'ta 'tse kjonda-la, nga kitsjà-la nga'nó nga ma ki'sin kjojkón ra bakón kjoajeya-la Nainá. ⁴Jña xita naxindá Iconio, jòya kjomá; masen kijì'ta-la jña xita judío kò masen kijì'ta-la jña Pablo kò Bernabé, xita ra tsikíxáya-la Jesús. ⁵Jña xita judío kò ra mì tsa xita judío tsajoóya-ni kò xitaxá ítjòn-la nga mejèn-la skajàn-kò, kò kìnè najo. ⁶Pablo kò Bernabé, 'kia nga ijye kí'nchré, tsanga-ní; yaá kijì ya ján Listra kò Derbe, naxindá ra chja-ni Licaonia, kò kóhotjín i'nde ra chja-ni ya jngo tjandi-la. ⁷Ya i'nde kii, ti'koaá tsi'kénajmíya 'én xitse-la Cristo ra nda tsò.

Kó'sín nga kisinè najo jè Pablo ya naxindá ra 'mì Listra

⁸Ya Listra tíjna jngo xita 'xin ra mì kì ma fi skanda ti'sa-ni nga kitsin; nì kjè sa jngo nichjin ndsakò bajme-ni. Yaá tíjna xita rakii ⁹nga tí'nchré-la Pablo nga tí'bénajmíya. Jè Pablo, 'kia nga isko'án kijtse-ní nga makjiín-la nga ma konda-ni. ¹⁰Pablo, 'nó kiichja kitsò-la:

—i'Tisítjijn, tisijna kixi-ni ndsakì!

Xita rakii, ta jngo iski'nga nga tsasèn kixi-ni; tsikí'tsia nga ma tsajme-ni. ¹¹Jña xita, 'kia nga kijtse kjojkón nda ra ki'sin Pablo, 'nó kiichja, kitsò nga 'én Licaonia:

—iJña nainá, xitaá ká'sín ijo-la nga ka'fi'tsé-ná!

¹²Bernabé, Zeus kitsò-la; kò jè Pablo, Hermes kitsò-la, nga jè-ní ra isa 'nó chja. ¹³Jè ingo-la nainá xkòsòn Zeus, yaá kijjna andi naxindá. Jè na'mì-la 'jiikó nchraja kò 'jiikó koròna; jè na'mì rakii kò nga'tsi xita naxindá mejèn-la sji'ken-la jña nchraja kò tsjá-la kjotjò mé-ni nga skexkón-ni. ¹⁴Jè Pablo kò Bernabé ra jè Jesús tsikíxáya-la, 'choó kjomá-la 'kia nga kijtse kjoa ra inchi'sín xita; iskíchrjayajno ijo-la jè nikje-la, akjòn 'jaha'sen-jin-la xita. 'Nó kiichja, kitsò:

¹⁵—Nda tiná'ya, ¿mé-ni kò'sín inchi'nià-no? Ngajin, ti'koaá taxki xita-nájin koni jiòn. Kíí xá kà'fii jnchro-najin nga 'kénajmí-lajin 'én xitse-la Cristo ra nda tsò, mé-ni mì kì ti kò'sín 'sian-no kjoa kii ra nimé chjí-la; jè tangí'ta-la Nainá ra tíjnakoón, jè ra tsikínda ngajmi kò nangi; ti'koa tsikínda ndáchikon, kò nga'tsi tsajmì ra tíjn. ¹⁶Jña nichjin ra ijye tsato, Nainá kitsjá'nde-la nga'tsi naxindá ra tíjn i isà'nde nga tsinchimaya ndiyá ra isasèn-la. ¹⁷Tanga Nainá, kji'tá nichjin

nda tí'ya tsijen-là yá-ní ra jè, nga tí'ya-là nga'tsì kjonda ra tí'sín; jè-ní ra tísikasén-no jtsí ra ngajmi nchrabá-ni; ko títsjá-no tsajmì ra tímajchá-no ko títsjá-no nga'tsì tsajmì ra machjeén-no ra ma chine mé-ni nga 'se ki'ta-no kjotsja ya ajin inìma-no.

¹⁸ Pablo ko Bernabé, nì'sín ko'sín kitsò-là nga'tsì kjoa kii, 'nó chjá kjomà-là nga tsatékjáya-là xitá naxindá nga ki tà chjà cho sí'ken-là koni jngo kjojtò ra tsjá-la.

¹⁹ Tì'kiaá-ni, 'jii i'ka xitá judío ra inchrabà-ni Antioquía ko Iconio nga tsinchá'a jñà xitá naxindá nga tsikínè najo jè Pablo. 'Kia nga ijye ko'sín isiko, 'koaá kjomà-là koni tsa ijyeé 'ken; akjòn tsikí'ndofe'ta ya nangi, kiì síkàtjen ya andi naxindá ján.

²⁰ 'Kia nga jñà xitá ra kotá'yá'ta-là Cristo kjóxkó'ta-là Pablo

ñándá nga kijina, Tsasítjeén india-ni; 'jaha'sen-jin india-ni ya naxindá; ko ra kjomà nchijòn kiji ko Bernabé ján Derbe.

²¹ 'Kia nga ijye tsì'kénajmíya 'én xitse-là Cristo ra nda tsò ya naxindá Derbe, ñándá nga 'nó kjìn xitá kjokjiín-là nga kiji'ta-la Jesús, kiji india-ni ya Listra, Iconio ko ya Antioquía. ²² Pablo ko Bernabé kitsjá-la 'én nga 'nó kata'bé-la ikon jñà xitá ra kotá'yá'ta-là Cristo ra títsajna ya naxindá kii; tsì'kénajmí-la nga kixi katitsajnakò 'én ra makjiín-là; kitsò-là:

—'Koaá 'sín tjinè-là nga tse kjohi'in kotojieén 'kia nga ti'sa inchimangié i'nde ñándá nga kitjáha'sen-jieén ñándá nga tibatéxoma Nainá.

²³ Nga jngó jngó i'nde ñándá nga tjin naxindá-là Cristo, Pablo ko Bernabé tsjahíjin xitá jchínga ra tsikí'ta xá nga síikinda naxindá-là Cristo; 'kia nga ijye kiichja'ta-là Nainá, ko ijye tsikítsajnachjan, yaá isingatsja xitá kii ya aya tsja Nainá ra ijye ya a'ta 'tse kjokjiín-là.

**Kó'sín nga ijchò india-ni jè Pablo kò Bernabé
yà Antioquía nangi 'tse Siria**

²⁴'Koaá 'sín 'jahato yà 'i'nde Pisidia, nga ijchò-ni nangi Panfilia. ²⁵Tsi'kénajmí 'én-là Cristo yà naxindá Perge, akjòn kiji yà Atalia. ²⁶Yaá 'jaha'sen chitso nga kiji india-ni yà Antioquía, yà 'i'nde nándà nga isatéxá-là a'ta 'tse kjonda-là Nainá jè xá ra ijye itjasòn-là. ²⁷'Kia nga ijye ijchò-ni yà Antioquía, tsikíxkóya xitá naxindá-là Cristo; tsi'kénajmí-là nga'tsi kjoa ra isikò Nainá, kó'sín kjomà'tin nga jè Nainá kitsjá'nde-ní nga tì'koa kjokjiín-là jñà ra mì tsa xitá judío. ²⁸Pablo kò Bernabé, tseé tsikitsajnakò xitá ra kotá'yá'ta-là Cristo yà Antioquía.

**Kó'sín nga kjóxkóya jñà xitá ra tsikíxáya-là
Jesús kò xitá jchínga ján Jerusalén**

15 ¹Jñà nichjin kii, 'jii i'ka xitá ra inchrabà-ni Judea nga ijchò yà Antioquía nga tsi'kénajmíya-là xitá-là Cristo, kitsò-là: “Mì kì ma kítjokajion kjohi'in 'tse jé-no tsa mì kì si'tà chibà ijo-no kjoa 'tse circuncisión koni 'sín tíchja kjotéxoma-là Moisés.”

²Pablo kò Bernabé 'nó tsajoókjo kò jñà xitá kii nga tsakátiya-ni jñà kjoa kii; akjòn, 'koaá 'sín iskosòn-là nga jè Pablo kò Bernabé kiji ján Jerusalén. Kò tì'koaá tsakáhijtakoó-te i'ka xitá ra tì'koa xitá-là Cristo nga kiji, mé-ni nga sindajín-ni kjoa kò jñà xitá ra tsikíxáya-là Jesús kò xitá jchínga 'tse naxindá-là Cristo ra títsajna yà.

³Jè naxindá-là Cristo ra tíjna yà Antioquía tsasikò'tá jñà xitá kii mé-ni nga koma kiji-ni. 'Koaá 'sín 'jahato yà nangi Fenicia kò Samaria. Tsi'kénajmí nga jñà ra mì tsa xitá judío tì'koaá ijyeé inchifahatjìya-là nga yaá inchifi'ta-là Cristo. Nga'tsi xitá ra makjiín-là a'ta 'tse Cristo, 'nó kjotsja-là.

⁴'Kia nga ijchò ján Jerusalén Pablo kò Bernabé, nda kinisin-là a'ta 'tse jñà xitá naxindá-là Cristo, kò xitá jchínga ra yà batéxoma, kò xitá ra tsikíxáya-là Cristo; akjòn tsi'kénajmí ijye-là nga'tsi kjoa ra ki'sin Nainá ra a'ta 'tse. ⁵Yaá títsajnajin i'ka xitá fariseo ra ijye kjokjiín-te-là 'én nda-là Cristo; tsincha kixi-ní nga kitsò:

—Jñà ra mì tsa xit̃a judío ra ijye makjiín-la, machjeén-ní nga si'ta chiba ijo-la ra kjoa 'tse circuncisión; ti'koa sinè-la nga katasíhitjasòn kjotéxoma ra kitsjà Moisés.

⁶Kjóxkóya-ní jñà xit̃a ra tsikíxáya-la Jesús ko xit̃a jchínga ra 'tse naxindá-la Cristo nga tsajoóya-ni jñà kjoa kii. ⁷Nó tse tsajoóya-ni kjoa kii; chaán tsasijna kixi Pedro, kiichja, kitsò:

—Jìon 'ndsé, ijyeé tjiín-no nga 'an ijyeé kjotseé jahájin-na Nainá nga 'an 'kenájmí-la 'én xit̃se ra nda tsò a'ta 'tse Cristo jñà ra mì tsa xit̃a judío mé-ni nga ti'koa kokjiín-la. ⁸Jè Nainá ra be jè iníma-ná, 'koaá 'sín tsakón kixi nga ti'koaá tsjakeé-te jñà xit̃a kii, nga 'koaá ti'sín kitsjà-la jè Iníma Tsje-la koni 'sín kitsjá-ná ra jién. ⁹Nainá kisitsjeé iníma-la xit̃a kii 'kia nga kjokjiín-la a'ta 'tse, nga ta ngàsòn ngáya tsjake-ná nga'tsí-ná, jién ra xit̃a judío 'mì-ná, ko ra taxki xit̃a. ¹⁰'Ndi 'ndi, ¿mé-ni nga kondra mangí-la jìon jè kjobítsjen-la Nainá? ¿Mé-ni ko'sín binè-la jìon jñà xit̃a ra kotá'yá'ta-la Cristo nga katasíhitjasòn kjotéxoma, kjoa ra 'nó i'in tjin? Ra skanda nijñà xit̃a jchínga-ná ko nijién, mì kì chíkjoa-ná nga nihitjasén.

¹¹Tanga 'koaá 'sín makjiín-ná jién ra xit̃a judío 'mì-ná ko ra taxki xit̃a, nga ngàsòn ta kjonda 'tse Jesús ra tjna ítjòn-ná nga kítjokajieén kjohi'in ra a'ta 'tse jé-ná.

¹²Jyó tsikitsajna nga'tsì xit̃a ra ya títsajna. Kií'nchré-la Bernabé ko Pablo nga tsi'kénajmí-la kó'sín kjomà nga 'nó tse kjoaxkón ra ki'sín Nainá ra a'ta 'tse ya ngixkòn xit̃a ra mì tsa xit̃a judío.

¹³'Kia nga ijye kiichja Bernabé ko Pablo, 'kiaá kiichja Jacobo, kitsò:

—'Ndsé ra i titsajna, tiná'yá-ná. ¹⁴Jè Simón Pedro, ijyeé tsi'kénajmí-ná kó'sín kjomà 'kia nga ti'sa ijchò-tjòn-la jè kjonda-la Nainá jñà ra mì tsa xit̃a judío nga tsjahíjin nga xit̃a naxindá-la kjomà. ¹⁵'Koaá 'sín mangàsòn 'én kii koni 'sín tsikínda xajon jñà xit̃a ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la nga kitsò:

¹⁶'Kia nga koma askan-nioo, kjí'iji india-na nga kindáyá xit̃se india-na koni 'sín nga tsatéxoma jè David.

Nda kjón síkijnanda india-na nga ijngo xit̃a síkasítjen ra ya kjinchrabà-ni tje-la David nga jè síkijnaya ngajo-na i'nde-la,

¹⁷ mé-ni jñà xit̃a ra i'ka koaàtsji-ni Nainá,
nga'tsì ra mì tsa xit̃a judío,
jñà ra a'ta tsa'an chja-ni.

¹⁸ 'Koaá 'sín tsò Nainá
ra ijye kjetseé tsi'kénajmí kjobítsjen ra tjin-la.

¹⁹ 'An, 'koaá 'sín xiaan nga mì kì ma sinè-la kjoa ra i'in
tjin jñà ra mì tsa xit̃a judío, jñà ra inçhifahatjiya-la nga
inçhifi'ta-la Nainá. ²⁰ Ta jé-la ra machjeén nga ma sikasén-lá
xajon nga mì kì ma skine nga'tsì tsajmì ra ya sinchá ya
ngixkon xkósòn ra nainá tsò-la xit̃a; ti'koaá mì kì ma
kjoachijngi 'sjin, ko mì kì ti koma skine-ni jní-la nga'tsì cho ko
mì kì koma skine ijo-la cho ra mì kì xaánten jní-la. ²¹ Skanda
ti'sa-ni kjetseé, nga jngó jngó naxindá tjin xit̃a ra 'bénajmíya
jè kjetéxoma-la Moisés; nga xki nichjin níkjáya kotá'yájin xit̃a,
ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xit̃a Judío.

Jè xajon ra inikasén-la jñà ra mì tsa xit̃a judío

²² Jñà xit̃a ra tsikíxáya-la Jesús ko nga'tsì xit̃a naxindá-la
Cristo ko xit̃a jchínga ra ya batéxoma, tsajoóya-ni nga tsjahjín
i'ka xit̃a xákjién ra isikasén ya Antioquía nga tsakáhijtako
Pablo ko Bernabé. Jñà itjahájin Judas ra ti'koa Barsabás 'mì
ko Silas. Xit̃a kii, jñá-ní ra isa 'ño xkón títsajna ya ajin-la xit̃a
xákjién. ²³ Isi'ka jngo xajon ra tsò:

“Ngajin, xit̃a ra tsikíxáya-najin Jesús ko xit̃a jchínga ra
'ndsé chibé a'ta 'tse Cristo, nikasén-lajin 'én nga ko'sín
nihixo'ta-lajin jìon 'ndsé ra mì tsa xit̃a judío 'mì-no ra
titsajna ya naxindá Antioquía, ko i'nde Siria ko Cilicia.
²⁴ Ijyeé iska'tá-najin 'én nga ti í itjokàjin i'ka-ni xit̃a ra
ijchòjkon-najìon ra mì tsa jin ki'tsi'nde-lajin; nga síf síko-no
nga báko-no 'én ra síkítsón-jin kjobítsjen-no. ²⁵ Nga'tsi-najin,
'koaá 'sín kichibaya-najin nga inçhinikasén i'ka-jin xit̃a
tsajin ra kikatsjjen-no. Kjihijtako jñà 'ndsé Pablo ko Bernabé,
xit̃a ra 'ño tsjacha-jin, ²⁶ jñà ra ijye ko'sín tsikínè-la ijo-la
ni'sín ta mé kjohi'in ra tsatojin a'ta 'tse Jesucristo ra tijná
ítjòn-ná. ²⁷ Inçhinikasén-lajin Judas ko Silas, jñà ra 'koa ti'sín
koaàkonajmí-no jñà 'én kii. ²⁸ Ngajin ko jè Inimá Tsje-la Nainá,
'koaá 'sín nda isasèn-najin nga mì tsa kjo'ño sinè-no nga
siitjasòn kjoa 'tse kjetéxoma ra i'in tjin. Tà kíí-ní ra machjeén
nga nda sihitjasòn jìon jñà kjoa kii: ²⁹ nga mì kì ma chjinee

ijo-la chō ra sí'ken xīta a'ta 'tse xkósòn ra nainá tsò-la, kō mì kì ma chjīnee jnì-la nga'tsì chō kō ijo-la chō ra mì kì xaájen jnì-la; tì'koaá mì kì ma nga kjoachijngi 'siaan; tsa chjáaxìn-la ijo-no nga'tsì kjoa kīi, ndaa tjín kjoa ra 'siaan. Kō'sín nda tītsahijyo nga'tsì-no.”

³⁰ Jñà xīta kīi ra kō'sín inikasén, 'kia nga ijye kisíkjáya-la xákjién, 'kiaá kiji skanda ján Antioquía; 'kia nga ijchò tsikíxkóya nga'tsì xīta xákjién ra tì'koa xīta-la Cristo; isingatsja jè xajon ra inikasén ra jñà 'ya. ³¹ Jñà 'ndsé kīi, 'kia nga ijye tsikíxkiyajin jè xajon rakīi, tsjaá ki'se-la nga kotsò 'én ra ijchò síje ikon. ³² Jè Judas kō Silas tì'koaá Nainá chja ngajo-la; kjin 'én tsakákonajmí jñà 'ndsé kīi ra nda kitsjà nga'nó-la kō nga isije ikon. ³³ Kjín nichjin tsikitsajna ya Antioquía. Ra kjomà askan-nioo isíkjáya-la xákjién, nga kiji-ni ya Jerusalén; nga kīiikon india-ni jñà xīta ra isikasén. ³⁴ [Tanga jè Silas, 'koaá 'sín isasèn-la nga yaá tsikíjna ya Antioquía.] ³⁵ Pablo kō Bernabé, yaá tsikitsajna-te ya Antioquía. Tsakón-ya kō tsi'kénajmíya-isa 'én xītse-la Cristo ra nda tsò. Kō kjín ma-isa xīta ra taña isíxákjoko nga isíka'bí 'én-la Na'ín-ná.

'Kia nga jè Pablo kō Bernabé tsincha'ta-xìn-la xákjién

³⁶ 'Kia nga kjomà askan-ni, jè Pablo kitsò-la Bernabé:

—Tjian india-ná kóho'ki naxindá ñanda tsi'kénajmié 'én-la Nainá mé-ni nga jcha-ná kó'sín títajna jñà xīta xàngieé.

³⁷ Jè Bernabé, jè mejèn-la iko Juan ra tì'koa Marcos 'mì nga kohitako-te; ³⁸ tanga jè Pablo mì kì isasèn-la, ta ngatjì-la nga kitsjin-tákon ján Panfilia nga mì tì kì tsakáhijtakō-ni nga isíxá jè xá ra tjíma-ni. ³⁹ 'Kia nga mì tì kjóngásòn-ni 'én-la, yaá inchrabà-ni nga isakò-la kjoa; tsincha'taxìn-la xákjién; jè Bernabé jè kīiko Marcos, 'jaha'sen jngo chitso nga kiji skanda Chipre. ⁴⁰ Pablo, jè tsjahijin Silas nga tsakáhijtakō. Jñà xīta-la Cristo yaá isingatsja ya aya tsja Nainá, akjòn kiji. ⁴¹ Kiji ya nangi Siria kō Cilicia; yaá tsinchima nga isí'nó ikon nga'tsì xīta naxindá-la Cristo nga kixi katincha ra a'ta 'tse Nainá.

'Kia nga jè Timoteo tsakáhijtakō jè Pablo kō Silas

16 ¹ Pablo, 'kia nga ijchò ya naxindá Derbe kō Listra, yaá iskajin jngo xīta ra kotá'yá'ta-la Cristo ra 'mì Timoteo; jè na-la xīta judío-ní, tì'koaá makjiín-te-la a'ta 'tse Cristo.

Tanga jè na'in-la xitá griego-ní. ²Jñà xitá xàngieé ra makjiín-la a'ta 'tse Cristo ra títsajna Listra ko Iconio 'ñó nda kiichja ra a'ta 'tse Timoteo. ³Pablo, mején-la nga jè kohitako; kíí ko'sín kisi'ta chibá-ni jè kjoa 'tse circuncisión mé-ni nga nda kíjna-ni Timoteo a'ta 'tse xitá Judío, ta ngatji-la kóhotjín xitá ra ya títsajna, nda tjíjin-la nga jè na'in-la xitá griego-ní. ⁴Nga'tsi naxindá ra 'jahato, 'koáá 'sín kitsò-la nga katasíhitjasòn kjohixi ra tsajoóya-ni jñà xitá ra tsikíxáya-la Jesús ko xitá jchínga ra títsajna ján Jerusalén ra ya síkinda naxindá-la Cristo. ⁵'Koáá 'sín kjomà-ni nga jñà xitá naxindá-la Cristo, isaá 'ñó nda kjokjiín-isa-la; ko nichjin nchijón kjokjìn-ya-isa xitá ra makjiín-la.

Kó'sín nga tsatsíjen tsijeén jngo-la xitá Macedonia jè Pablo

⁶Jè Inìma Tsje-la Nainá mì kì kitsjá'nde-la Pablo ko xitá xákjién ra kjihitako nga ya i'kénajmíya 'én-la Cristo ya nangi Asia; 'koáá ma-ni nga ya tsatojin ya nangi ñánda 'mì Frigia ko Galacia. ⁷'Kia nga ijchò ya nangi Misia, kjomejèn-la nga kiji nangi Bitinia, tanga jè Inìma Tsje-la Jesús mì kì kitsjá'nde-la. ⁸'Kia nga 'jahato Misia, yaá ijchò skanda naxindá Troas. ⁹'Kia nga ijye títsajna Troas, 'kia nga nitjen, jè Pablo tsatsíjen tsijeén jngo-la xitá, koni tsa nijná tí'bi-la ra ya nangi Macedonia i'nde-la ra tsasijna kixi ya ngixkon Pablo. Tsikítsa'ba-la, kitsò-la: “Nchrabí i nangi Macedonia. Tisíko-nájin.” ¹⁰'Kia nga ijye kijtse kjoa

'Kia nga jngo xitá Macedonia kiichja-la Pablo ya angí nijná

kìi jè Pablo, ndìtoón tsikitsajnanda-jin nga tsangì-jin ya ján nangi Macedonia, 'koaá 'sín tjiŋgo takòn-jin nga jè Nainá tíchja-najin mé-ni nga sika'bí-jin 'én xitse-la Cristo ra nda tsò ya i'nde rakìi.

Kó'sín nga kjokjiín-la jè chjoón ra 'mì Lidia

¹¹'Kia nga ítjo-najin ya naxindá Troas, ichjíbé jngo-jin chitso, tsangì kixi-jin ya nangi ra kijina ajin nandá ra 'mì Samotracia; ra kjomà nchijòn yaá tsangì-jin naxindá ra 'mì Neápolis. ¹²'Kia nga ítjo-najin Neápolis, akjòn tsangì-jin Filipos, jngo naxindá ítjòn 'tse nangi Macedonia ra nda tjábé-la nga'ño a'ta 'tse Roma. Kjin nichjin tsikitsajna-jin ya i'nde rakìo. ¹³Jngo nichjin níkjáya tsangì-jin jngo i'nde ya andi naxindá ñánda tí'fa jngo xangá nandá, nga 'koaá 'sín iníkítsjen-jin nga tjín jngo i'nde ñánda chja'ta-la Nainá jñà xita judío. Tsikitsajna-najin nga kinakjoáko-jin a'ta 'tse 'én nda-la Cristo jñà íchjín ra maxkóya ya i'nde rakìo. ¹⁴Yaá tíjnajin jngo chjoón ra 'mì Lidia ra batína nikje chí ra chji'ndi nájtse

'Kia nga jè Pablo tsachrjekàjin ijo-la tsati chí'nda inìma 'cho-la níi ra kùchjatjìngi-la Pablo

kjòn isén-la; yaá i'nde-la ñánda 'mì Tiatira; jè chjoón rakìi ndaá bexkón Nainá; ko jè Nainá isichiya-la nga nda ki' nchré koni 'sín tíchja Pablo. ¹⁵Jè Lidia isatíndá-ní; ko nga'tsi xita ra títsajna ya ni'ya-la. Ra kjomà askan-ni tsikítsa'ba-najin nga kitsò-najin:

—Tsa kixi kjoa nga makjiín-no nga 'an, ndaá makjiín-na a'ta 'tse Nainá, tjaán ya ni'ya-na, ya sikjáya-no.

Kjo'ño ki'sin-najin nga tsikítsahijyo-jin.

'Kia nga kijì ndayá jè Pablo ko Silas ya naxindá Filipos

¹⁶Jngo nichjin 'kia nga inchimangí-jin ya i'nde ñánda nakjoá'ta-lajin Nainá, kiskàjiín jngo-jin tsati ra inìma 'cho-la níí tjíjin ya inìma-la; maá-la bínda nga kjó'tasòn jñà xita. Jñà ni-la tsati chi'nda rakìi 'ño nda síkijne ton 'kia nga kotjín xá ra 'sín. ¹⁷Tsati rakìi, tjen-ngi-la Pablo ko nga'tsi-najin; 'ño chja nga tsò:

—Jñà xita kii, jñà chi'nda-la Nainá ra 'ño 'nga tíjna; ko jè 'béngjmí-najìon ndiyá ra ma kítojokajin-no kjohi'in 'tse jé-no.

¹⁸Kjín nichjin ko'sín kitsò-najin jè tsati rakìi. Jè Pablo, ta chaán kjoiti-la; isíkafa'tá-la; kitsò-la jè inìma 'cho-la níí ra tjíjin ya inìma-la tsati:

—'Koaá 'sín xin-la ra a'ta 'tse Jesucristo, nga títjotin ya inìma-la jè tsati rakìi.

Ti'kiaá-ni, jè inìma 'cho-la níí, nditoón itjo. ¹⁹Jñà ni-la tsati, 'kia nga kijtse nga itjahíxìn-la jè kjoa ra ma-la, nga mì ti kì kisikijne-ni ton, itsabá'ño jè Pablo ko Silas, nga kiiko ya ngixkon xitaxá. ²⁰Tsinchá masen ñánda nga títsajna jñà xitaxá, kitsò:

—Jñà xita kii ra xita judío, kjosií inçhibátsji i naxindá-ná.

²¹Kíí bakón-ya kjotéxoma ra mì kì tjí'nde-ná nga sihitjasén ko nga ko'sín 'sieén, ta ngatjì-la nga xita romano-ná ra jién.

²²Nga'tsi xita naxindá saba kondraá kijì-la jè Pablo ko Silas; jñà xitaxá, 'koaá 'sín kitsjà kjohixi nga katachrjayájno nikje-la, akjòn kata'se-la yá. ²³'Kia nga ijye 'ño tsajá-la, ndayá isikjaha'sen; akjòn kitsjá-la kjohixi jè ra síkinda ndayá nga nda katasíkinda jñà xita kii. ²⁴Jè xita ra síkinda ndayá 'kia nga ki'tsi-la kjohixi, yaá isíkítsajna ñánda isa 'ño nanga. Tsakánè'ño ndsako yá ra 'ño iyí ra xá isinda-ni nga ko'sín machjeén.

²⁵ 'Kia nga ijye ijchò masen nitjen, jè Pablo kò Silas, inchi'ja'ta-la Nainá, ti'koaá inchi'se-la Nainá, so ra jè Nainá jeya síkijna; kò jñà xita ra i'ka ra ti'koa kjohi'in títsajna, inchi'nchré-la. ²⁶ Ta nditoón 'ji jngo chón ra 'nó jchán 'tsa; jñà chrjó tjá'tsin ndayá, ngi kjojtiaá-la. Jñà xotjoba-la ndayá ngi itjá'xa-ní, ti'koaá jñà na'nó kicha kadena ra tjí'tá'nó-ni xita ra ya títsajna ndayá, ngi jngo kja tsájdakjo. ²⁷ Jè xita ra síkinda ndayá, 'kia nga itja'fá-la, kijtse-ní nga ti'xá ijye jñà xotjoba-la ndayá. 'Koaá 'sín isíkítsjen tsa ijyeé tsanga ijye xita ra títsa'ya ndayá. Iskábé jngo kicha ndajò nga mejèn-la sù'ken ijo-la. ²⁸ Jè Pablo, 'kia nga kijtse, 'nó ki'chja nga kitsò-la:

—Kì tà chjàn kò'sín nìkì ijo-li; títsajna ijyeé-nájin ijndí.

²⁹ Jè xita ra síkinda ndayá, 'kiaá isíjé jngo ni'í; nditoón 'jaha'sen, ngi tífatsé-ní nga itsakjòn, isikàtjen ijo-la ya angi ndsakò Pablo kò Silas. ³⁰ Akjòn tsachrje-ni ndayá Pablo kò Silas; iskonangi-la nga kitsò-la:

—Jìòn nàmi, ¿mé ra 'siaan nga ma kítojokàjiaan kjohi'in?

³¹ Pablo kò Silas kitsò-la:

—Katakjín-li a'ta 'tse Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná mé-ni nga ma kítojokajin-ni kjohi'in ngaji kò nga'tsì xita ra títsajna ya ni'ya-li.

³² Tsi'kénajmí-la 'én-la Na'in-ná kò nga'tsì xita ra títsajna ya ni'ya-la. ³³ Tijé-ni nitjen, jè xita ra síkinda ndayá, tsiníjno nándá nga kiti-la Pablo kò Silas; ra ijye kjomà isatíndá-ní kò nga'tsì xita ra títsajna ya ni'ya-la. ³⁴ 'Kiaá kiiko ya ni'ya-la nga taña tsakjèn-kjo; kò kóhotjín xita ni'ya-la, 'nó tsja ki'se-la nga ijye kjokjín-la a'ta 'tse Nainá.

³⁵ 'Kia nga ijye ki'se isén, jñà xitaxá isikasén polsiya-la nga kitsjà kjohixi nga katitjo-ni ndayá Pablo kò Silas. ³⁶ Jè xita ra síkinda ndayá isíkí'nchré Pablo kitsò-la:

—Ijyeé kásikasén-na kjohixi jè xitaxá nga ijyeé ma kítsahijyondí-no. Tangí-la nda-no.

³⁷ Tanga jè Pablo kitsó-ní:

—Ngajin, xita Roma-nájin. [Mì kì tjí'nde nga taxki sùiko-najin.] Kì'seé-najin yá ya ngixkon naxínda, 'kia nga nda kjeé 'ya-la tsa mé jé ra tjín-najin, kò ra kjomà, tsangì-jin ndayá; kò 'ndi 'ndi mején-la nga tà kjo'ma sùikítsajnandí-najin; isaá nda-ni nga jñà kjòn katanchrabá kachrje-najin.

³⁸Jñà polsiya, 'koáá 'sín tsi'kénajmí-la jñà xitaxá. Kò 'kia nga kif'nchré jñà xitaxá nga jè Pablo kò Silas nga xita Roma-ní, 'nó itsakjòn. ³⁹Nditóon kijì nga tsachrje-ni ndayá Pablo kò Silas; akjòn isijé-la kjoanihijcha'ta jè kjoa ra isiko, kò tsikítsa'ba-la nga katabitjòjin ya naxindá. ⁴⁰Pablo kò Silas, 'kia nga ijye itjo-ni ndayá, yaá kijì ya ni'ya-la chjoón ra 'mì Lidia. Kò 'kia nga kijtse india-ni xákjién, tsakákonajmí-ní nga 'nó kata'bé-la ikon jñà xita kii, akjòn kijì.

Kó'sín isakò kjosi ya Tesalónica

17 ¹'Koáá 'sín 'jahato Anfípolis kò Apolonia, ijchó Tesalónica ya naxindá ñánda nga tjín jngo ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío. ²Jè Pablo, koni 'sín nga ijye nga-la 'jaha'sen ya ni'ya sinagoga; jàn nichjín níkjáya tsajoóya-ni nga iskotá'yájin Xajon Tsje-la Nainá. ³'Koáá 'sín tsi'kénajmí-la nga jè Cristo [ra xá inikasén-ni] nga tjínè-la nga kiyá; kò 'kia nga ijye kiyá tjíné-la nga kjoáaya-ila; kò kitsó-la:

—Jè Jesús ra kò'sín tí'bénájmí-no, jè-ní Cristo [ra xá inikasén-ni].

⁴Tjín i'ka xita judío ra kjokjiín-la 'én-la Nainá; kò yaá tsakáhijtakò Pablo kò Silas. Tí'koáá kjín xita griego ra bexkón Nainá kjokjiín-la kò kjín íchjín ra ijncha ítjòn kjokjiín-te-la. ⁵Tanga jñà xita judío ra mì kì makjiín-la, kjòchínikeé jè Pablo kò Silas. Tsikíxkóya xita ra ta ya tjíma'tsè ra xita 'cho; tsikí'tsia nga tsi'ké kjosi ya ajin naxindá; kiskajàn'ta ni'ya-la xita ra 'mì Jasón, tsakátsji Pablo kò Silas nga mejèn-la kochrje nga siingatsja xita naxindá. ⁶Tanga mì kì kjomà isakò-la; kjojchán inachrje-ni Jasón kò xita-la Cristo ra ya títsajna i'ka nga kiiko ya ngxikon xitaxá; 'nó kiichja kitsò:

*Jè Pablo tíbixkiyajin
Xajon Tsje-la Nainá*

—Jñá x̄ita k̄i ra in̄chisíkitsón x̄ita isà'nde ijyèé 'ji-te i i'nde tsajién. 7 Nga'tsi jñà x̄ita k̄i, kitsjá'nde-la jè Jasón nga tsikitsajna ya ni'ya-la. Sabà kondraá fi-la k̄jotéxoma-la César ra x̄itaxá ítjòn t̄jna; k̄o 'koaá 'sín tsò nga t̄jna-ró ìjngo-isa x̄itaxá ítjòn ra 'mì Jesús.

⁸ Jñà x̄itaxá k̄o x̄ita nax̄indá, 'kia nga kií'nchré jñà 'én k̄i k̄joltií-la. ⁹ 'Kia nga ijye isinè-la t̄n jè Jasón k̄o x̄ita ra i'ka, isíkítsahijyondí-ni.

Kó'sín tsi'kénajmíya 'Én-la Nainá jè Pablo k̄o Silas ya nax̄indá Berea

¹⁰ 'Kia nga ijye k̄jòjñò, jñà 'ndsé ndit̄oón isikasén jè Pablo k̄o Silas skanda ján nax̄indá Berea. 'Kia nga ijchò ya i'nde rak̄i, yaá 'jaha'sen ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya x̄ita Judío. ¹¹ Jñà x̄ita ra t̄tsajna ya Berea, isaá nda t̄jín k̄jóbítsjen-la mì 'koa-ni koni jñà ra t̄tsajna ya Tesalónica; isaá ndit̄on k̄jokjiín-la 'én-la Nainá. Nìchjin nchijòn nda iskotá'yájin jè xajon ra t̄jí'ta 'én-la Nainá nga mejèn-la sk̄e a kixíí k̄joa nga k̄o'sín t̄jín kiti koni 'sín nga tí'senajmí-la. ¹² Ñò k̄jín x̄ita judío k̄jokjiín-la, t̄i'koa k̄jín íchjín ra ijncha ítjòn k̄o x̄ita 'x̄in k̄jokjiín-te-la ra x̄ita griego. ¹³ Jñà x̄ita judío ra t̄tsajna ya Tesalónica, 'kia nga kií'nchré nga jè Pablo k̄o Silas yaá t̄tsajna ján Berea, nga yaá in̄chi'bénajmí 'én-la Nainá, k̄ijí ya nax̄indá rak̄i nga k̄i kinchá'a x̄ita nga katasakó k̄josi. ¹⁴ Jñà 'ndsé, ndit̄oón isikasén Pablo ya andi ndáchikon ján; tanga Silas k̄o Timoteo yaá tsikitsajna Berea. ¹⁵ Jñà x̄ita ra tsakáhijtako Pablo nga k̄iik̄o índia, skanda yaá k̄iik̄o Atenas. 'Kia nga ijye tsáfa-ni, yaá 'ya k̄johixi nga jè Silas k̄o Timoteo ndit̄oón katafit̄jngi-la.

'Kia nga ijchò jè Pablo ya Atenas

¹⁶ Pablo, 'kia nga t̄jna ya nax̄indá Atenas nga tíkoñá-la jè Silas k̄o Timoteo, taxk̄i baá k̄jomà-la 'kia nga k̄ijtse nga ya nax̄indá rak̄i, taxk̄i k̄jín xkósòn bexkón ra mì tsa Nainá. ¹⁷ 'Koaá ma-ni nga ya ni'ya sinagoga tsajoóya-ni k̄o x̄ita judío, k̄o ra taxk̄i x̄ita ra t̄i'koa bexkón Nainá; k̄o nìchjin nchijón tsakákonajmí nga'tsi x̄ita ra maxkóya ya ndit̄sín. ¹⁸ T̄i'koaá t̄jín i'ka x̄ita ra k̄jóbítsjen 'tse x̄ita epicúreo k̄o 'tse x̄ita estoico bakón-ya. T̄i'koaá tsajoóya-ni k̄o Pablo. T̄jín i'ka ra kitsò:

—¿Kó tsò-ni 'én ra chjaya jè xitá xí'a rakìi?

Tì'koa tjin i'ka ra kitsò:

—A'ta 'tse nainá xitsee-la ra 'benajmíya.

Kíi kò'sín kitsò-ni nga jè Pablo, jè tsi'kénajmí-la 'én ra nda tsò a'ta 'tse Jesús, kò tì'koaá tsi'kénajmí-la nga jè Jesús jaáya-ila ra a'ta 'tse kjobiya. ¹⁹'Kiaá kiiko jngo i'nde nánda 'mi Areópago. Iskonangi-la kitsò-la:

—¿A komaá nda kiná'ya-lajin jè kjetexoma xitse ra ji 'benajmíyi? ²⁰Jè 'én ra bakon-yi, 'ño xitse kò 'ño kj'íi tsò. Mején-najin nga kò'kín-nájin kó'sín tsò-ni.

²¹Kíi kò'sín kitsò-ni nga nga'tsi jña xitá ra ya Atenas i'nde-la kò xitá ra xìn nangi-la, tà 'koaá 'sín inchisíka'ya ki'ta nichjin-la nga ta jé ra 'ño mején-la nga kjinchré kò nga kichja-te kótsò kjobítsjen xitse ra tíbatsíjen.

²²Pablo, 'kiaá tsasijna kixi ya masen-la i'nde Areópago, kitsò:

—Nga'tsi-no ra i i'nde-no Atenas, 'koaá 'sín tsijen-na nga 'ño nda 'yaxkón jìon kò 'ño nda makjín-no a'ta 'tse ra nainá 'mì-la. ²³'Kia nga 'jáhato ya jngó jngó ingo nánda maxkóya jìon, kíjtse-náa nga tjí'ta jngo 'én ra tsò: “Jè Nainá ra mì kì 'yaxkon-la.” Kò jè Nainá ra kò'sín 'yaxkón jìon ni'sín mì kì 'yaxkon, jè-ní ra 'an kò'sín 'benajmíya-no.

²⁴Jè Nainá, mì tsa ya bijnaya ingo ra tsja xitá kisinda-ni; nga jè tsikínda isà'nde kò ngajmi kò nangi kò nga'tsi tsajmì ra tjin, kò jè ma ni-la. ²⁵Kò mì kì machjeén-la tsa jña xitá isà'nde kosiko'ta, nga nimé ra chija'ta-la ra jè. Nga jé-ní ra tsjá-ná kjobinachon, kò tsjá-ná tjo ra chjeén, kò tsjá-ná ta mé tsajmì ra machjeén-ná.

²⁶Ta jngoó xitá kisichjeén nga tsikínda nga'tsi xitá ra tjin nga tjí'tsa isà'nde; kiskosòn-la kó 'ki tse koma-la kò nánda nga kitsajna, ²⁷mé-ni nga katabátsji-ni Nainá; katabátsjijno katabátsji'ta, tsa kíi nichjin sakò-la. Ni'sín, kixíi kjoa, jè Nainá mì tsa kjin tjna; yaá tjna'ta chraña-ná nga jngó jngó-ná.

²⁸Nga jè Nainá ra tísíkíjnakon-ná, jé ra tsjá-ná nga'ño nga ma níki'bieé, nga tì'koa ma titsajnasén i isà'nde. Koni 'sín kitsò jngo ra tì xitá tsajìon-no ra xitá chjine xajon nga kitsò: “Jién, xitá tje-la Nainá 'mì-ná ra jién.” ²⁹Tsa kixi kjoa nga tje-la Nainá 'mì-ná, mì kì ma kò'sín síkítsjeén nga kò'ki Nainá koni jña xkósòn ra kichá sinè kò ra kichá chroba kò tsa najo ra tsja xitá bínda-ni koni 'sín nga jña síkítsjen. ³⁰Nga 'sa ítjòn, Nainá

mì kì ki'sìn kindà kjoajñò-la xìta. Tanga 'ndi 'ndi, 'koaá 'sín tsjá kjohixi nga nga'tsi xìta nga tjíjtsa isà'nde, katasikájno-ni jé-la, kò, kì tì jé bátsji-ni, kò ya kátáfa'ta-la ra jè. ³¹Nga jè Nainá ijyee tsikíjna jngo nichjin 'kia nga ngi kixíi kùndajín-la nga'tsi xìta isà'nde. Nga ijyee jahájin jngo xìta ra kitsjà-la kjohixi nga jè koma xitaxá ra kùndajín-la nga'tsido. Kò yaá tsakón nga kixíi kjoa, 'kia nga isikjaáya-ila a'ta 'tse kjobiya.

³²'Kia nga kií'nchré-la kjoa 'tse ra faháya-ila mi'ken a'ta 'tse kjobiya, tjín ra tà isisobá-la kò tjín i'ka ra kitsò:

—Kj'íi nichjin-la kiná'ya india-lajin jñà 'én ra nakjí.

³³Jè Pablo, 'kiaá itjotin-la. ³⁴Tanga tjín i'ka ra kjokjín-la ra ya kjóxkóya: jngo xìta ra 'mì Dionisio ra ya chja-ni 'tse xìta ra títsajtín ra 'mì Areópago, tì'koaá jngo chjoón ra 'mì Dámaris, kò tjín i'ka xìta ra kj'íi.

'Kia nga tsikijna jè Pablo ya Corinto

18 ¹'Kia nga ijye kjomà askan-nioo, Pablo itjokájin ya Atenas, akjòn kijì ya Corinto. ²Yaá iskajin jngo xìta judío ra 'mì Aquila kò chjoón-la ra 'mì Priscila. Yaá nangi-la ñánda 'mì Ponto. Sa ta 'kiaá 'ji-ni ya nangi Italia, ta ngatjì-la nga jè Claudio ra xitaxá ítjòn tjina tsachrjeé jngo kjotéxoma nga nga'tsi xìta judío katitjokájin ya naxindá Roma. Pablo kií'tsé jñà xìta kù. ³Jñà xìta kù, tì'koaá kií xá 'sín jè xá ra 'sín Pablo nga ni'ya nikje bínda. Yaá tsikijnako nga taña isixákjo. ⁴Xki jin nichjin fì Pablo, 'kia nga nichjin níkjáya, ya ni'ya sinagoga nga fíkáko jñà xìta judío kò ra mì tsa xìta judío, jè ra mejèn-la nga katakjin-la.

⁵'Kia nga 'ji-ni ya Macedonia jè Silas kò Timoteo; jè Pablo ngi ta jè xá ki'sìn nga tsi'kénajmíya-la 'én-la Nainá jñà xìta

Jè Pablo, Aquila kò Priscila

judío. Kòkítsò-là nga jé Jesús, jè Cristo [ra xá inikasén-ni].
 6 Tanga jñà xitá judío, tsatéchjà-là jè Pablo kò kiichjajno-la; 'koáá 'sín kjomà-ni nga jè Pablo tsikítsajne nikje-là [jè ra bakón nga mì tsa jè Pablo tjín-là jé nga mì kjokjiín-là xitá kiì]; kò 'kiaá kitsò-là:

—Tsajión-nó jé tsa mì kì makjiín-no; tjiòn inchinijchjà-no ijo-no. Mì tsa mé jé tjín-na ra 'an. 'Ndì 'ndì, yaá jnchro kjin-tjìngi-là jñà ra mì tsa xitá judío nga kokon-yá-là jñà 'én kiì.

7 Pablo, itjo-ní ya ni'ya sinagoga; yaá kijì jngo ni'ya ra ya kijjna'ta chraña-là 'tse xitá ra Ticio Justo 'mì ra nda bexkón Nainá. 8 Jè xitá ra 'mì Crispo, jè ra tjina ítjòn ya ni'ya sinagoga, kjokjiín-là a'ta 'tse Na'ín-ná kò nga'tsi xitá ra títsajna ya ni'ya-la; tí'koáá kjin xitá Corinto ra kíi'nchré 'én ra tsakón-ya Pablo kjokjiín-là, akjòn isatíndá. 9 India, 'kia nga nitjen, jè Na'ín-ná kiichja-là Pablo nga tsatsijen-là koni tsa nijná tí'bì-là. Kitsò-là:

—Kì tà chjàn skon-jìn, tinákjoa-ní, kò kì jyò bijni 10 Mì kì ma yá ra kó siìko-li, 'aán tjínako-la; ya naxíndá rakìi, kjin ma-ni jñà ra ijye xitá tsa'an ma.

11 Jè Pablo, inó masen tsikijna ya Corinto nga tsakón-ya 'én-la Nainá.

12 Tanga 'kia kjomà xitaxá ítjòn jè ra 'mì Galión, jè ra batéxoma-là nga'tsi naxíndá ya i'nde ra 'mì Acaya, jñà xitá judío tsajoóya-ni nga itsabá'ño Pablo, nga kiìko ya ni'ya masen. 13 Kitsò-là jè xitaxá:

—Xitá rakìi, 'koáá 'sín tímínchá'a xitá naxíndá nga kjíí-ró 'sín jchaxkén Nainá koni 'sín tjín kjotéxoma 'tse Roma.

14 'Kia nga mejèn kiichja Pablo, jè Galión kitsò-là xitá judío:

—Tsa jngoó kjoa ra tse tjín kò ra i'in tjín, tjínè-là nga 'an kìndájíán; 15 tanga tsa tà 'én-ní, tsa tà kjotéxoma tsajión-nó; tà jìòn tindajión; 'an mì kì kotjín kjoa ra skaájjaaan.

16 Akjòn tsachrje ya ni'ya masen. 17 Nga'tsi jñà xitá griego itsabá'ño jè xitá ítjòn ra 'mì Sóstenes ra ya chja-ni ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xitá Judío. Iskajàn-kò ya aya ni'ya masen ya ngixkòn xitaxá ítjòn ra 'mì Galión, tanga ra jè, mì kì isìsin-là.

Kó'sín nga kijì india-ni ya Antioquía jè Pablo

18 Pablo, kjin nichjin tsikijna-isa ya Corinto. Ra kjomà askan isíkjáya-là xákjién nga kijì ya Siria. Tsakáhijtako

Priscila kō Aquila. Yā Cencrea tsikíjno-lā tsja-sko koni jngo chībā ra bakón nga ijyeé itjasòn-lā koni 'sín kitsjà-lā tsa'ba jè Nainá. ¹⁹'Kia nga ijchò yā Éfeso, yāá isíkítsajna Priscila kō Aquila. Jè Pablo, yāá kijì yā ni'ya sinagoga nga tsakákonajmí jñà xitā judío ra yā maxkóya. ²⁰Jñà xitā kii tsíkítsa'ba-lā Pablo nga isa kjìn nichjin katijnako, tanga jè Pablo, mì kì kjokjiín-lā. ²¹Isíkjáyaá-lā jñà xitā xákjién nga kijì-ni, kitsò-lā:

—Tsa Nainá mejèn-lā, askan kjíhi'tse india-no.

Ākjòn kijì nga itjotin yā Éfeso, iskábé jngo chitso. ²²'Kia nga ijchò Cesarea, kijì ján Jerusalén nga 'jaha katsíjen-lā xitā naxindá-lā Cristo. Ākjòn kijì skanda Antioquía. ²³Kjín nichjin tsikijna yā Antioquía; ra kjomà askan, jngó jngó naxindá kijì ra chja-ni kóho'ki yā i'nde Galacia kō Frigia. Kitsjà-lā 'én nga'tsi xitā ra kotá'yá'ta-lā Cristo nga isa nda kata'nó ikon nga kixi katincha a'ta 'tse Nainá.

Kó'sín tsi'kénajmíya 'Én-lā Nainá jè Apolos yā Éfeso

²⁴Yā Éfeso, ijchó jngo xitā judío ra 'mì Apolos ra yā i'nde-lā Alejandría. Xitā rakii, 'nó nda ma-lā 'bénajmíya. 'Nó nda tjíjin-lā a'ta 'tse Xajon ra tjí'ta 'Én-lā Nainá. ²⁵Jè Apolos, xá iskotá'yá-ni ndiyá-lā Nainá; 'nó tsja tjín-lā ajin iníma-lā nga ngi kixi 'bénajmíya ti'koaá 'nó kixi tsakón-ya a'ta 'tse Jesús; ni'sín jè kjoa 'tse satindá, tà jé tjíjin-lā kó'sín nga tsakón-ya Juan. ²⁶Jè Apolos, 'nó tjín ikon nga kiichja yā aya ni'ya sinagoga nándā nga maxkóya xitā Judío. 'Kia nga kií'nchré jè Priscila kō Aquila, kiichja'taxín-lā nga isa kixi tsakón-ya-lā jè ndiyá-lā Nainá. ²⁷Jè Apolos, 'kia nga kjomejèn-lā kijì yā i'nde Acaya, nga'tsi 'ndsé, kisí'nó ikon nga kjomà kijì. Ākjòn tsikínda jngo xajon ra isikasén-lā jñà xitā ra kotá'yá'ta-lā Cristo ra tjítsajna yā i'nde Acaya nga katasísin-lā jè Apolos 'kia nga kijchò. Kō 'kia nga ijchò, jè Apolos, 'nó nda kjochjeén-lā jñà xitā ra ta kjonda 'tse Nainá nga kjokjiín-lā a'ta Jesús. ²⁸Apolos, 'nó nda tsajoókjo-kō xitā Judío yā ngixkon naxindá. Kō isikijneé-lā nga ma isíkítsajnayò, nga jé Xajon-lā Nainá isichjeén nga tsakón-lā nga jè Jesús, jè-ní ra Cristo [ra xá inikasén-ni].

'Kia nga ijchò jè Pablo ya naxindá Éfeso

19 ¹'Kia nga takó tǐjna-isa Apolos ya naxindá Corinto, jè Pablo kǐjn i'nde tsatojin ñánda nga nindo chon. Yaá ijchò naxindá Éfeso. Kò yaá iskajin i'ka xita ra kotá'yá'ta-la Cristo. ²Iskonangií-la, kitsò-la:

—¿A 'jaha'sen-jiín-no jè Inìma Tsje-la Nainá 'kia nga kjokjiín-no ra a'ta 'tse Cristo?

Jǐnà xita kǐi kitsó-nì:

—Ngajin skanda kjeé na'yá-jin tsa tǐjn ra Inìma Tsje-la Nainá.

³Jè Pablo 'kiaá kitsò-la:

—¿Kó'sín isatínda jìon?

Jǐnà xita kǐi kitsó-nì:

—A'ta 'tseé Juan isatínda-jin.

⁴Jè Pablo kitsó-la:

—Kixíí kjoa. Juan, tsatínda-ní xita ra isíkájno-ni jé-la nga mì tǐ jé koaàtsji-nì, tanga 'koaá 'sín kitsò-la xita nga katakjiín-te-la ra a'ta 'tse Jesús, jè ra askan kǐ'íí.

⁵'Kia nga ijye kǐi'nchré jǐnà 'én kǐi, isatínda-ní ra a'ta 'tse Na'ín-ná Jesús. ⁶Pablo, 'kia nga ijye tsakásòn-la tsja, jǐnà xita kǐi 'jaha'sen-jin ya inìma-la jè Inìma Tsje-la Nainá, akjòn kiichja 'én ra kǐ'íí tsò, tǐ'koa kiichja ngajo-la Nainá. ⁷Ta nga'tsi jǐnà xita 'xin kǐi, tejò ma-ni.

⁸Jè Pablo, ján sá tsikijna ya Éfeso nga xki xòhoto kǐi ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío; mì kǐ itsakjòn nga 'bénajmíya, 'ño tsakáko jǐnà xita nga katakjiín-la a'ta 'tse kó'sín batéxoma Nainá. ⁹Tanga tǐjn i'ka xita ra bato xíjin kǐ'sín; mì kǐ kjokjiín-la koni 'sín tsakón-ya Pablo. 'Choó kiichja ya ngixkòn xita a'ta 'tse ndiyá xitse-la Cristo. 'Kiaá tsasi'taxìn Pablo; kiìko ijye xita ra kotá'yá'ta-la Cristo. Yaá kiìko ya jngo ni'ya ñánda bakón-ya xita ra 'mì Tirano. Yaá tsajoóya-ni nga nìchjin nchijòn. ¹⁰Jó nó tsikijna Pablo nga tsakón-ya-la xita. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga kǐi'nchré 'én-la Na'ín-ná Jesús nga'tsi xita judío kò ra mì tsa xita judío ra títsajna ya nangi Asia. ¹¹'Nó tse kjoxkón kǐ'sín Nainá ra a'ta 'tse Pablo nga kisìchjeén. ¹²Skanda jǐnà pahìto-la kò nikje ra síchjeén Pablo fǐ'ká jǐnà xita nga fìko-la xita ra kiya. 'Kia nga ijye ka'ta-la jǐnà nikje

kìi, mandaá-ni jñà x̄ita jè 'chin ra t̄jín-la k̄o bitjoiín jñà inìma 'cho-la níi ra ya t̄ítsajin inìma-la.

¹³T̄jín i'ka x̄ita judío ra jndíi ra ján tsikima nga bachrjekàjin ya inìma-la x̄ita jñà inìma 'cho-la níi ra t̄jítsajin-la. K̄o mejèn-la nga 'koaá t̄i'sín í-la Jesús sìichjeén nga kochrjekàjin inìma 'cho-la níi ra t̄jítsajin ya ijo-la x̄ita. Ak̄jòn kitsò-la:

—i'An, 'koaá 'sín xin-no nga a'ta 'tse Jesús ra jè Pablo bakón-ya, t̄ítjokajion ya inìma-la x̄ita k̄ii!

¹⁴Jñà íxti-la jngo x̄ita judío ra 'mì Esceva ra x̄ita ítjòn-la na'mì t̄ijna, ra k̄o'sín ki'sín, jñà ra ito ma-ni. ¹⁵Tanga jè inìma 'cho-la níi, kiichjaá-la nga kitsò-la:

—'An bexkon-ná Jesús, k̄o t̄i'koaá bexkon-ná jè Pablo; tanga, ¿yá x̄ita-no ra jìòn?

¹⁶T̄i'kiaá-ni jè x̄ita ra inìma 'cho-la níi t̄jijin ya inìma-la kiikanè nga iskajàn-k̄o jñà íxti k̄ii; ngi koó nga'nó-la nga isikijne-la nga'tsiòò; ngi isíkíhijyo líka-ní k̄o ta 'koaá 'sín itjochinga ya ni'ya, nga batoó 'nó isiki'on. ¹⁷Nga'tsi x̄ita judío k̄o ra mì tsa x̄ita judío ra t̄jítsajna ya nax̄indá Éfeso, kí'nchré-ní koni 'sín kjomà; batoó 'nó itsakjòn. K̄o isaá 'nó jeya isíkijna Jesús ra t̄ijna ítjòn-ná.

¹⁸Kjín x̄ita ra ijye makjiín-la 'én-la Cristo 'ji nga tsi'kénajmí ya ngixk̄on x̄ita kjoa'cho ra ki'sín nga t̄i'sa ítjòn. ¹⁹T̄i'koaá kjín ma-ni x̄ita t̄j'ee ra ma-la bínda nga t̄i'sa ítjòn 'jilkó ijye jñà xajon-la ra isichjeén. Tsinchájin ya ni'í nga kitì ya ngixk̄on nga'tsi x̄ita. 'Kia nga ki'sín kindà jè chjì-la xajon, icháte jmi nichjin chjì-la x̄ita t̄jín-ni. ²⁰'Koaá 'sín kjomà-ni nga 'nó tsangasòn 'én-la Cristo; tseé nga'nó ki'se-la.

²¹'Kia nga ijye ijyehe'tà kjoa k̄ii, Pablo, 'koaá 'sín t̄jijngo ikon nga ya kiji nax̄indá Jerusalén 'kia nga ijye kotojin nangi Macedonia k̄o Acaya. T̄i'koaá kitsó-ní: “'Kia nga ijye ya t̄ijna Jerusalén, t̄i'koaá machjeén-ní nga kjín-te ya ján Roma.”

²²'Kiaá isikasén ján Macedonia jñà x̄ita ra jò ma-ni ra basikò'ta, jngo ra 'mì Timoteo k̄o jè ra ìjngo-isa, Erasto 'mì; jè Pablo, yaá tsikijna chiba nichjin-isa ya nangi Asia.

Kó'sín nga ki'se kjosi ya nax̄indá Éfeso

²³Jñà nichjin k̄ii, 'nó tse kjosi ki'se ya Éfeso, ta ngatjì-la jè Ndiyá x̄itse-la Cristo. ²⁴Jngo x̄ita ra 'mì Demetrio ra síxáko kichá chroba nga bínda ingo itsíñá ra xkósòn-la jè

ingo-la Diana; ko nga'tsi xita ra síxáko 'nó nda síkijne ton.

²⁵ Tsikíxkóya nga'tsi xita-la ra síxáko ko xita ra kj'íi ra ti'koa ki xá 'sín, kitsò-la:

—Nga'tsi-najiòn, ndaá 'ya jìòn, nga jè xá rakii ra ma nikijne-iná ton. ²⁶ Tanga ti'koaá inchi'ya-najiòn ko inchina'ya-no nga jè xita ra 'mì Pablo, 'koaá 'sín minchá'a ijye xita nga mì-ró tsa nainá jñà ra ta tsja xita sinda-ni; ko kjín ma-ni ra ijye itjo'taxìn, ko mì tsa tà i Éfeso ko'sín tíma, kjameé tà kó tíjngo nangi Asia nga kotíma. ²⁷ Jè kjoa rakii, mì kì nda tjín. Mì tsa tà jé-jìn kjoa nga jchija xá-ná ra 'nié. Ti'koaá tjín kjoxkón tsa mì ti kì yá xita ra skexkón-ni jè ingo-la nainá-ná Diana ra 'nó xkón tíjna; ko yaá jchija kjoajeya-la jè nainá-ná. Mì tsa tà i Asia nga 'yaxkón, 'yaxkón-ni nga tíjngo isà'nde.

²⁸ Jñà xita kii, 'kia nga kí'nchré jñà 'én kii, 'nó kjojtí-la, akjòn 'nó kiichja nga kitsò:

—i'Nó jeya katijna jè nainá Diana ra 'nó xkón tíjna ra ya chja-ni naxindá Éfeso!

²⁹ Mì ti be-ni jñà xita mé ra 'sijn; itsabá'nó jè xita ra 'mì Gayo ko ra 'mì Aristarco. Ngajò xita kii, yaá kjihijtako jè Pablo; yaá i'nde-la ya nangi Macedonia. Kjo'nó tsikínga nga kiiko ya ni'ya ra 'nó teyá nándà nga maxkóya xita naxindá. ³⁰ Jè Pablo, mején-la 'jaha'sen-jin-la naxindá nga koaako, tanga jñà xita ra kotá'yá'ta-la Cristo mì kì kitsjá'nde-la. ³¹ Ti'koaá yaá títsajna i'ka xita ra nda báko Pablo ra xá tjín-la 'tse nangi Asia. Isikasén 'én-la nga, kì tà chjàn ya 'faha'sen-jin-la. ³² Ya nándà nga kjóxkóya xita, mì kì 'ya-la mé kjoa-ni ra tjín. Jndíi ra ján chja xita, kja-tsò kja-tsò nga jngó jngó. Skanda kjín ma-ni ra mì kì be mé-ni ko'sín kjóxkóya-ni xita. ³³ Jñà xita judío tsasíjna masen jè Alejandro nga isikichja. Jè Alejandro, 'kiaá iskimítjen tsja nga isíkítsajnajyò xita. Mején-la nga kichjatji jñà xita judío ya ajin-la xita naxindá. ³⁴ Jñà xita, 'kia nga kijtsexkon Alejandro nga xita judío-te, jngoó jta kijì nga'tsiò, 'nó kiichja nga kitsò:

—i'Jeya katijna jè Diana ra 'nó xkón tíjna ra nainá 'tse naxindá Éfeso!

'Koaà-la 'sín kitsò tsa jò hora. ³⁵ Jè xita ra bínda xajon 'tse naxindá, 'kia nga ijye isíkítsajnajyò-ni xita naxindá kitsò-la:

—Nga'tsi-no ra xita Éfeso 'mì-no, 'ya-najiòn nga nga'tsi xita ra tjín nga tjíjtsa isà'nde be-ní nga jè naxindá Éfeso

tjíkindaá-là ingo-là kò xkòsòn-là nainá Diana ra 'nño jeya tǐjna, ra ngajmi 'ji-ni. ³⁶Nijngo ra koma kjó'ma ra a'ta 'tse kjoa kii. Machjeén-ní nga jyò tǐtsajna; kǐ taxki 'nià kjoa ra kjè nda níkiǐtsjen. ³⁷Jñà xita ra káfiikoo jìòn ijndíi, mì tsa mé kjoa ra 'cho tǐjn ki'sìn ra a'ta 'tse ingo-ná, tǐ'koaá mì tsa jè nainá-ná Diana ra 'nño xkón tǐjna in-chichjajno-la. ³⁸Jè Demetrio kò xita ra síxáko, tsa mé kjoa ra tǐjn-là kò xita ra kj'íi, kíí xá tǐjn-ni xitaxá ra ma-là bíndajín, kò tǐjn ni'ya masen ñánda nga ma síndajín-là mé kjoa ra tǐjn-là nga jngó jngó. ³⁹Jìòn, tsa mé kjoa ra mejèn-isa-najìòn, yaá katasindajín 'kia nga ma jngo junta ra ngi kixi tǐjn koni 'sín tíchja kjotéxoma. ⁴⁰Jè kjoa ra kàma 'ndi-ni, tǐjn-là kjoskòon tsa kò'sín 'kín-ná nga kjosií in-chibì'tsieé, nga mì kǐ ma kó'sín kixé tsa chjìngangi-ná a'ta 'tse kjosi ra ka'se 'ndi-ni.

⁴¹'Kia nga ijye kiichja, kitsò-là nga'tsi xita: “Maá tangí-no.”

'Kia nga jè Pablo kijì ya Macedonia kò Grecia

20 ¹'Kia nga ijye isikjòn-là kjosi, jè Pablo tsikíxkóya ijyeé jñà xita ra kotá'yá'ta-là Cristo nga kitsjà-là 'én ra nda tsò nga isí'nño ikon. Akjòn isíkjáya-là nga'tsiòò nga kijì ján nangi Macedonia. ²'Jahato ijyeé nga'tsi naxindá koni 'sín nga tífi; 'jaha katsíjen-là jñà xita ra 'ndse ma ra a'ta 'tse Cristo; kitsjá-là 'én ra nda tsò nga isí'nño ikon; skanda nga ijchò ya Grecia. ³Ján sá tsikijna Pablo ya Grecia. 'Kia nga ijye mejèn tíkjábé jngo chitso nga tífi ján Siria, kíí'nchré-ní nga jñà xita Judío títsachjà ikon-là nga mejèn-là sií'ken; kò mì tsa kò'sín kijì-ni, tǐ'koaá tǐ'sín tsáfa india-ni ya ndiyá Macedonia. ⁴Tsakahitako jè xita ra 'mì Sópater ra ya Berea i'nde-la, (ti-là Pirro); tǐ'koaá tjen-kò jè Aristarco kò jè xita ra 'mì Segundo ra Tesalónica i'nde-la; kò jè xita ra 'mì Gayo ra ya Derbe i'nde-la; kò Timoteo; tǐ'koaá tjen-kò xita ra 'mì Tíquico kò Trófimo ra ya nangi Asia i'nde-la. ⁵Jñà xita xàngieé kii, tjen kijì ítjòn-ní skanda ján Troas. Yaá iskoñá-najin. ⁶'Kia nga ijye ijyehet'à jñà nichjin-la 'sí nga bichi niño nchrajín ra tsìn-là na'yo san, ichjíbé jngo-jin chitso ya Filipos; akjòn tsangì-jin; ra kjomà 'òn nichjin, yaá ijchòtjìngi-lajin ján Troas; yaá tsikìtsahijyo jngo xomàna-jin.

'Kia nga jè Pablo 'jahato ya naxindá Troas

⁷'Kia nga tahingo nga tjà'tsin-la xomàna kjóxkóya ijye-nájin nga inìjòya-jin niño nchrajín; jè Pablo 'nó tse kiichja nga tsi'kénajmíya-la 'én-la Cristo jñà xita ra makjiín-la ta ngatjì-la nga tífi ra ma nchijòn. Kiichja-ní skanda nga ijchò masen nitjen. ⁸Yaá titsajna-jin ya ni'ya ra kjiinasòn'nga, ko 'nó kjin ma-ni ni'í isen ra inchitì. ⁹Jngo ndí ti ra 'mì Eutico, yaá tíjnajto ya nándà tì'xákji a'ta xì'nde-la ni'ya ra jàn piso tjín-la. Ko jè Pablo 'nó tse kiichja nga tí'bénajmí; jè ndí ti rakìi isijnafé-ní, nga 'nó nijná-la. 'Kia nga ijye 'nó isifè iskàtjen-ngi-ní skanda ya a'ta nangi. 'Kia nga iskiítjen-ní xita, ijyeé mi'ken-ní. ¹⁰'Kiaá inchrabàjen jè Pablo; itsabákjá jè ijo-la ndí ti, kitsò:

—Kì tà chjàn skon-jiòn, tíjnakon-ní.

¹¹'Kia nga ijye kjomà, kijmijín india-ni; akjòn isìjòya niño nchrajín, ko tsakjèn-ko xákjién. Ìjngo 'ká tsikí'tsia india-ni nga tsi'kénajmíya skanda nga ki'se isén. Akjòn kijì-ni. ¹²Jñà xita kiikoó ya ni'ya-la jè ti ra iskàtjen-ngi; ko ijyeé nda jaáya-ila; ko 'koaá 'sín kjomà-ni nga tse kjo'nchán-takòn ki'se-la.

'Kia nga jè Pablo itjo ya Troas nga kijì ján naxindá Mileto

¹³Ngajin, tsangì ítjòn-nájin, ichjìbé jngo-jin chitso nga tsatojin-ndá-jin skanda nándà 'mì Asón; yaá itjáhajcható-jin jè Pablo; nga 'koaá 'sín kitsò-najin, nga ndiyá ndsakoó kijì-ni ra jè. ¹⁴'Kia nga ijye ijchò-jin ján Asón nga iskàkjo-najin ko jè Pablo, tsikijnaya koò-te-najin chitso nga tsangì-jin skanda ján Mitilene. ¹⁵Ítjo-nájin ya Mitilene. Ra kjomà nchijòn, yaá tsi'tàa chraña-jin ya Quío. Ra ma-ni jò nichjin, ijchó-jin Samos. Yaá iníkjáya-jin Trogilio. Akjòn, ra kjomà jàn nichjin, ijchò-jin ya Mileto. ¹⁶Jè Pablo, 'koaá 'sín isíkítsjen nga tà 'jahato kixíí ya Éfeso; isíxátíya-ni nga mì kì ya kichjin-ila ya nangi Asia; nga jé ra mejèn-la tsa isa nditon kijchò Jerusalén tsa kíí nichjin-la ya tíjna 'kia nga kitjo 'sí 'tse Pentecostés.

**'Én ra kitsjà-la jè Pablo jñà xita jchínga 'tse naxindá-la
Cristo ra títsajna Éfeso**

¹⁷Pablo, 'kia nga tíjna ya Mileto, kisikasén kjoaá-la jñà xita jchínga ra síkinda naxindá-la Cristo ra títsajna ya Éfeso nga katanchrabá. ¹⁸'Kia nga 'ji jñà xita jchínga, kitsó-la:

—Jiòn, ndaá tǵjǵin-no kó'sín tǵjnako-no skanda 'kia nga tǵ'sa 'jía i nangi Asia. ¹⁹Nga kǵi'tá nichjin, 'nó indakjoa tísíxá-la Nainá; kǵo mǵi 'koa 'ki ndáxkoaan tǵbixtén, kǵjǵn kjoa tǵbatojiáan koni 'sín isikǵo-na jǵná xǵta judío. ²⁰Tanga 'an, nǵi india ítízikǵjón-la nga tsi'kénájmiya-najiòn nga'tsi 'én ra machjeén-no ra kǵjonda tsajiòn. Ítsi'kenájmiya-ná ya nǵanda maxkóya xǵta kǵo tǵi'koaá ya ni'ya-no. ²¹'Koaá 'sín tsi'kénájmiya ijye-la, nga'tsi ra xǵta judío kǵo ra mǵi tsa xǵta judío nga katasíkájno-ni jé-la kǵo kǵi tǵi jé bátsji-ni, ya kátáfa'ta-la Nainá kǵo katakǵiín-la a'ta 'tse Jesucristo ra tǵjna ítjòn-ná. ²²'Ndi 'ndi, yaá tǵfia ján Jerusalén; nga jé Iníma Tsje-la Nainá kǵo'nó tǵfíko-na. Nda mí kǵi be mé kjoa ra kǵoma'tian; ²³ta jé-ní ra be nga jǵngó jǵngó naxǵnda ya nǵanda nga bijchoo, jé Iníma Tsje-la Nainá, 'koaá 'sín 'bénájmiya-na, nga ndayá-ró kótijna, kǵo nga tseé kǵjohi'in sikǵiáan. ²⁴Ra kjoa 'tse kǵjohi'in, mǵi kǵi makájno-na nǵi'sín sǵi'ken-na jǵná xǵta. Nga jé ra mejèn-na nga nda sikǵéhe'ta jé xá ra kitsjà-na Jesús ra tǵjna ítjòn-ná nga siká'bía 'én xǵtse ra nda tsò a'ta 'tse kǵjonda-la Nainá ra tsjá kǵjotjò-ná.

²⁵'Ndi 'ndi, 'koaá 'sín xín kixǵi-no nga'tsi-najiòn ra ya tsajmejín-no nga tsi'kénájmiya-no koni 'sín batéxoma Nainá, mǵi kǵi tǵi jcha-nájiòn. ²⁶'Koaá xín-no 'ndi 'ndi, mǵi tsa 'an tǵjǵn-na jé tsa mǵi kǵi makǵiín-no ra a'ta 'tse Jesús kǵo tsa sǵjchija i'ka ijo-no. ²⁷Ra 'an, ijyeé tsi'kénájmi ijye-no kó'sín nga ijye tǵjǵnda-la Nainá; mǵi tsa mé ra tsiki'má-najiòn. ²⁸Jiòn jiòn, nda tǵkindaa ijo-no, tǵi'koa nda tǵkinda-te nga'tsi xǵta naxǵnda-la Cristo nǵanda nga jé Iníma Tsje-la Nainá xá kǵo'sín kitsjà-no xá nga jiòn sǵikindaa koni chǵjingo cho, jé naxǵnda-la Cristo ra jǵnǵi-la tsikǵixten nga ma isikǵjne. ²⁹'An, be-ná, 'kia nga ijye kǵjiáan, kǵjoaha'sen-jǵiín-no ra kǵi'íi xǵta, ra kǵo'sín 'sǵin koni tsǵjén ra 'nó 'tsen, nga kǵomejèn-la sǵikǵjehesòn xǵta naxǵnda-la Cristo. ³⁰Skanda tǵi'koaá kǵjokǵiín i'ka ra tǵi xǵta tsajiòn-no nga kǵokòn-ya 'én ra mǵi tsa kixǵi kjoa; ikoó xǵta ra kotá'yá'ta-la Cristo nga ya kǵjǵi'ta-la nga skoóndacha-la. ³¹Tǵtsajnakon; tǵkǵitsjen, 'an, jàn nó tsakátǵjnakon-no kǵo nichjin kǵo nǵjten bixtéen ndáxkoaan nga tsi'kénájmiya-no

³²'Ndi 'ndi nga'tsi-no 'ndsé, yaá sǵikǵtsajnyaya-no tsja Nainá kǵo tǵi'koaá sǵikǵtsajnajin-no 'én-la, jé 'én ra tǵjǵn-la kǵjonda, jé 'én ra kǵoma tsjá-la nga'nó iníma-no, kǵo tsjá-no kǵjotjò-la ra ijye kǵo'sín kitsjà tsa'ba Nainá nga tǵjábé ijye-la xǵta ra jé sabà kǵo'sín ijye

tsijen tsjahíjin nga tsje tsikítsajna. ³³'An, nímé tòn kò nijngo nikje-la xita kjotsjàke. ³⁴Tà isaá nda tjíjin-no ra jiòn, nga ndsaá isíxá-na nga isakò-na nga'tsì tsajmì ra 'an ísichjéen kò ra kjochjeén-la xita ra tsikitsajna-na. ³⁵'Koaá 'sín ítsakon-yá-no, nga machjeén-ní nga sixé mé-ni nga ma kisikò-ná jñà xita ra i'in tjítsajna; tikítsjen koni tsò 'én-la Jesús ra tjína ítjòn-ná nga tsò: "Isaá nda kochikon'tieén tsa jién 'kieé nda mí 'koa-ni tsa jién tjábé-ná."

³⁶'Kia nga ijye kò'sín kitsò, akjòn tsasèn-xkò'nchi'ta nangi jè Pablo; kiichja'ta-la Nainá kò kóhotjín xita. ³⁷Nga'tsì xita 'ñó itsabákjá kò kitsobà ngisin Pablo, 'ñó iskindaya nga'tsido. ³⁸'Ñó ba tjín-la jñà xita koni 'sín ijye kitsò-la jè Pablo nga mì tì kì ya ske-ni xákjién. Akjòn iko índia skanda nándá kjijna chitso.

'Kia nga jè Pablo kijì ján Jerusalén

21 ¹'Kia nga ijye iníkítsajna-jin jñà xita xàngi-jin, 'kiaá tsihijin jngo-jin chitso nga tsangì kixi-jin ya nándá 'mì Cos; ra kjomà nchijòn ijchò-jin nándá 'mì Rodas, akjòn tsangì-jin skanda ján Pátara. ²Ya Pátara kisakò jngo-najin chitso ra tífi ya Fenicia, jè tsikitsajnaya-jin akjòn tsangì-jin. ³'Kia nga inchimangí-jin ya ajin nandá, kijcha-nájin jè nangi ra kjijnajin-ndá ra 'mì Chipre; yaá kjijna ya ngaskoán-najin; 'koaá 'sín tsangì kixi-jin skanda Siria. Yaá 'jaha'sen chitso ya naxindá Tiro nga yaá itjajén 'chá ra 'ya. ⁴Ya Tiro, iskajin-nájin xita ra kotá'yá'ta-la Cristo. Ito nichjin tsikitsajna-na-jin. Jñà xita kii, 'koaá 'sín isichiya-la jè Iníma Tsje-la Nainá nga jè Pablo mì kì ma kijì ján Jerusalén kò 'koaá 'sín kitsò-la. ⁵'Kia nga ijye tsato jngo xomàna nga titsajna-jin, akjòn tsangì india-najin. Tsakáhihtako ijye-najin jñà xita-la Cristo kò íchjín-la kò ixti-la skanda ya andi naxindá. Ya andi ndáchikon tsincha-xkò'nchi-nájin nga tsikitsa'ba-lajin Nainá. ⁶Akjòn tsi'kì-lajin ndsa-jin xàngi-jin nga tsangì-najin; ra jin ítjàh'sen-nájin chitso, kò jñà xita kii, kijí-ni ni'ya-la. ⁷Tsangìjin-ndá-isa-jin nga titsaya-jin chitso; ítjo-jin ya naxindá Tiro skanda nga ijchò-jin ya naxindá Tolemaida. Yaá itjahatsijen-lajin jñà ra 'ndsé ma ra a'ta 'tse Cristo; jngo nichjin tsikitsajna-na-jin. ⁸'Kia ra ma nchijòn, tsangì-nájin ján Cesarea. Ijchò-jin ya ni'ya-la Felipe ra chjaya 'én nda-la

Cristo. Yaá iníkjáya-najin ni'ya-la. Jè xita rakìi, jè-ni jngo xita ra itojahájin nga ma kosiko'ta xita naxindá-la Cristo. ⁹Jè Felipe, ijòn ma-nì ixti íchjín xangó-la ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la. ¹⁰Kjín nichjin tsikitsajnakojin jè Felipe; yaá 'ji jngo xita ra 'mì Agabo ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la ra inchrabà-ni ya Judea. ¹¹'Kia nga ijchòjkon-najin, iskábé xìncho ra bíkjá Pablo; tsikí'ño tsja ko ndsako, akjòn kitsò:

—'Koaá 'sín tsò jè Inìma Tsje-la Nainá. Kíí 'sín kíité'ño jña xita judío ján Jerusalén jè xita ra bíkjá jè xìncho rakìi, akjòn ya sìngatsja ra mì tsa xita judío.

¹²Ngajin ko xita ra ya Cesarea i'nde-la, 'kia nga ina'yá-jin 'én kii, tsikitsa'ba-lajin jè Pablo nga kì tà chjàn fì jnchro ya Jerusalén. ¹³Tanga jè Pablo kitsó-ní:

—¿Mé-nì nga chindáya-najìon ko mé-ni nga ko'sín mejèn-najìon nga ti'koa katamaba-te-na? 'An ijyeé tíjnanda-ná, mì tsa tà jè nga katasité'ñoó, ti'koaá tíjnanda-ná nga ni'sín katasí'ken-na xita ján Jerusalén ra ta ngatjì 'tse Jesús ra tíjna ítjòn-ná.

¹⁴Mì kì kjomà tsichàkjáya-lajin; tà 'koaá 'sín ki'mì-lajin:

—Ko'sín katama koni 'sín mejèn-la Nainá.

¹⁵Ra ijye kjomà, tsikitsajnanda-nájin, akjòn tsangì-jin ján Jerusalén. ¹⁶Tsakáhijtakò i'ka-najin jña xita ra kotá'yá'ta-la Cristo ra ya Cesarea i'nde-la. Kùiko-najin ya ni'ya-la jngo xita ra 'mì Mnasón ra ya Chipre i'nde-la. Xita rakìi ijyeé kjotsee kotá'yá'ta-la Cristo. Yaá iníkjáyako-jin.

'Kia nga ijchò jè Pablo ya Jerusalén

¹⁷'Kia nga ijchò-jin ya Jerusalén, jña ra 'ndsé ma ra a'ta 'tse Cristo ra ya títsajna, 'ño tsja ki'se-la nga ijchò-jin. ¹⁸Ra ma nchijòn, yaá tsangì-jin ko Pablo ya ni'ya-la Jacobo; ko yaá títsajna-te nga'tsi jña xita jchínga ra síkinda naxindá-la Nainá. ¹⁹Pablo isíkjáyaá-la jña xita kii, akjòn nda kjón tsi'kénajmí ijye-la kjoa ra tí'sín Nainá a'ta 'tse xá ra tí'sín ra jè, ya ajin-la ra mì tsa xita judío. ²⁰'Kia nga kí'nchré jña 'én kii, jeyaá isíkijna Nainá ko kitsó-la jè Pablo:

—Jì 'ndsé, tji'ya-ní nga ijyeé kjín jmi ma-ni jña xita judío ra makjín-la a'ta 'tse Jesús. Nga'tsi xita kii, 'ño mejèn-la nga kitjasòn kjotéxoma ra Nainá kitsjà-la Moisés. ²¹Tanga 'koaá-ró 'sín ijye kí'nchré ra a'ta tsaji nga 'koaá-ró

'sín bakon-ya-la jí nga'tsì xitá judío ra títsajnajin ya naxindá-la ra mì tsa xitá judío, nga mí-ró tì kì sihitjasòn-ni kjotéxoma-la Moisés, nga katasíjchija-ró koni 'sín 'nga-ná ra jién, tì'koaá mì-ró tì kì kátí'ta chiba-ni jñà ndí ixti-la ra kjoa 'tse circuncisión. ²² ¿Kó'sín koma-ni? Nga xá kji'nchré-ni xitá nga i tijni. ²³ Kó'sín 'tìin koni 'sín 'kín-lajin; títsajnajin ijòn-najin ijndí xitá ra ijyeé kó'sín kitsjà tsa'ba nga sihitjasón-la Nainá. ²⁴ Taña tikij jñà xitá kii. Títsje-ti ijo-li. Tíchjí ijyi kótjín kjeheya mé-ni nga katasijno-la tsja-sko, kó mé-ni nga ske-ni xitá nga mì tsa kixi kjoa koni 'sín tsò ra a'ta tsaji. Yaá ske-ni nga tì'koaá nihitjasón-ti jè kjotéxoma-la Moisés. ²⁵ A'ta 'tse xitá ra mì tsa xitá judío ra ijye makjiín-la 'én nda-la Cristo, ijyeé inikasén-lajin xajon koni 'sín nga ijye ichosòn-lajin nga mì kì ma skine tsajmì ra ya sinchá ya ngixkon xkósòn ra nainá tsò-la xitá; kó mì tì kì koma skine-ni jní kó jñà cho ra mì kì xaájten jní-la; nga tì'koaá, kì tì kjoachijngi sísin-la.

Kó'sín nga kindabá'ño jè Pablo ya ingo ítjòn

²⁶ Ra ma nchijòn, Pablo kiikoó nga ijòn xitá kii. Tañaá kii sítsje ijo-la a'ta 'tse jé-la [koni 'sín tjín kjotéxoma 'tse xitá judío]; akjòn kii ya nánda tíjna ingo ítjòn mé-ni nga isíkjí'nchré-ni xitá mé nichjin-ni nga kjehe'tà nichjin-la nga kó'sín inchisítsje ijo-la; akjòn 'kiaá koma iko cho jngó jngó xitá kii ra tsjá-la Nainá koni jngo kjotjò.

²⁷ 'Kia nga ijye kjame bijchó ito nichjin, jñà xitá judío ra inchrabà-ni ya nangi Asia, kijtsee jè Pablo nga ya tíjna nditsin ingo ítjòn; tsinchá'a nga'tsì xitá, akjòn itsabá'ño jè Pablo, ²⁸ 'Ñó kiichja, kitsò:

— ¡Nga'tsì ra xitá Israel 'mì-no, tìsiko-nájin! Jé xitá rakii ra 'ño tsá'ba ya nga'tsì naxindá nga bakón-ya kjotéxoma ra kondra 'tse naxindá, ra kondra fi-te-la kjotéxoma 'tse Moisés, kó ra kondra fi-la ingo ítjòn. Skanda tì'koaá kà'fiikó i'ka ra mì tsa xitá Judío nga tísíkjaha'sen ya nditsin ingo nga tísítjé jè i'nde tsje-la Nainá.

²⁹ Jñà xitá kii, kii kó'sín kitsò-ni, 'kia nga 'sa ítjòn, kijtsee jè Pablo ya ajin naxindá nga taña tjen-kó jngo xitá ra mì tsa xitá judío ra 'mì Trófimo ra Éfeso i'nde-la; 'koaá 'sín isíkítsjen tsa tì'koaá yaá kiiko ya nditsin ingo.

³⁰Nga'tsì x̄it̄a n̄ax̄indá kií'nchré-ní nga k̄josi isakò. Nd̄it̄oón k̄jóxkóya j̄n̄a x̄it̄a. Itsabá'ñó j̄è Pablo; k̄jò'ñó tsikínga nga tsachrje ȳa nd̄itsin ingo; ak̄jòn tsikíchj̄ajto j̄è x̄ot̄j̄oba ingo. ³¹Ijyeé mejèn in̄chisí'ken. 'Koaá ma-ni nga nd̄it̄oón kií'nchré j̄è x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn 'tse Roma nga k̄josi isakò ȳa n̄ax̄indá Jerusalén. ³²J̄è x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn, nd̄it̄oón tsikíxkóya j̄n̄a chíchàn-l̄a k̄o x̄it̄a ra t̄j̄ihijyo ít̄jòn-l̄a chíchàn; nd̄it̄oón tsahachikon nga kijì ȳa n̄ánda nga t̄j̄ín k̄josi. J̄n̄a x̄it̄a, 'kia nga kijtse j̄n̄a chíchàn, 'kiaá kitsjin-nì j̄è Pablo; mì t̄i k̄i

iskajàn-k̄o-ni. ³³'Kia nga ijchò j̄è x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn, itsabá'ñó j̄è Pablo k̄o tsikí'tin j̄n̄a chíchàn-l̄a nga jò na'ñó k̄ich̄a kadena kátí'tá'ñó-ni. Ak̄jòn iskonangi-l̄a j̄n̄a x̄it̄a, yá x̄it̄a-ni ra 'mì Pablo k̄o mé ra ki'sin. ³⁴Nga'tsì j̄n̄a x̄it̄a k̄i, j̄nd̄í ra ján ch̄ja; k̄ja-tsò k̄ja-tsò nga jngó jngó x̄it̄a. J̄è x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn, mì k̄i k̄jomà kijtse n̄ánda tsikí'tsia k̄jòn-ni k̄joa ta ngat̄j̄i-l̄a 'ñó si ki'sin j̄n̄a x̄it̄a. Kitsjá-l̄a k̄johixi j̄n̄a chíchàn-l̄a nga katafiko j̄è Pablo ȳa ni'ya 'tse chíchàn. ³⁵'Kia nga in̄chifimijno ȳa n̄ánda ma 'faha'sen-ni chíchàn, j̄n̄a chíchàn, chaán tsa'nga j̄è Pablo, ta ngat̄j̄i-l̄a 'ñó in̄chima'tsen j̄n̄a x̄it̄a, ³⁶nga tsò:
—¡Katabiya-róoi!

Kó'sín nga tsasik̄ot̄j̄i ijo-l̄a j̄è Pablo

³⁷'Kia nga ijye in̄chi'faha'sen-k̄o ȳa ni'ya 'tse chíchàn, j̄è Pablo kiich̄ja-l̄a j̄è x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn, kitsò-l̄a:
—¿A k̄omaá kokó jngoh̄j̄ta-la?
J̄è x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn kitsó-l̄a:

—¿A maá-li nakjí 'én griego? ³⁸ ¿A mí tsa jí ra Egipto i'nde-li, ra tsikí'tsia jngo kjojchán jñà nichjin ra ijye tsato nga ijòn jmi xita kùkò kjojchán ya i'nde a'ta xin ñánda nga nangi kixi?

³⁹Pablo kitsó-la:

—'An, xita judío-ná, yaá i'nde-na ya Tarso, jngo naxindá ra 'nó nda na'yá-la ya nangi Cilicia; 'tìin kjonda, ti'nde-ná nga kokó najmiá jñà xita naxindá.

⁴⁰Jè xita ítjòn-la chíchàn, kitsjá'nde-la; akjòn tsasijna kixi jè Pablo ya asòn-la ñánda nga kijon chon; iskiítjen tsja nga jyò katitsajna jñà xita naxindá. 'Kia nga ijye tsikítsajnajyò, 'én Hebreo kiichja nga kitsò-la:

22 ¹—Nga'tsiò ra xita Israel 'mì-no, kò ra xita jchínga 'mì-no, nda tiná'yá-ná koni 'sín xin-no nga kósikotjia ijjo-na.

²Jñà xita, 'kia nga ki'inchre nga 'én hebreo kiichja-la, isaá ta jyò tsikítsajna. 'Kiaá kitsò-isa Pablo:

³—'An, xita judío-ná. Yaá kitsian ya Tarso, naxindá ra chja-ni ya Cilicia. Tanga íj kójcháa Jerusalén. Jé ískotá'yá'ta-la jè maestro Gamaliel. 'Nó nda tsakón-ya-na koni 'sín tjín kjotéxoma 'tse xita jchínga-ná. Ngi tjíngoó takoaan nga tísìhitjásòn-la Nainá koni 'sín 'nià jiòn skanda nichjin 'ndi 'ndi. ⁴Nga 'sa kjotseé, kítsahatjingi-la kò skanda kjomején-na nga kísì'kéen jñà xita ra fitjingi-la jè ndiyá xitse rakii. Ítsabá'ñó-ná nga ísikjáha'sen ndayá ra kò íchjín kò íchjá. ⁵Jñà xita ítjòn-la na'mì, kò nga'tsi xita jchínga ra títsajna ítjòn, ndaá kijtse jñà kjoa kii. Jñá kitsjà-na xajon ra 'ya-la xita xàngieé ra títsajna ya Damasco, kò kijí-ná ya Damasco mé-ni nga koma kjinchrabàko-na i Jerusalén nga'tsi xita ra makjiín-la a'ta 'tse Cristo mé-ni nga kata'bi-la kjohi'in.

**'Kia nga tsi'kéenjimi jè Pablo kó'sín kjomà
nga isikjahatjiya-la Nainá**

(Hechos 9:1-19; 26:12-18)

⁶'Kia nga ijye ijchò chraña ya Damasco, ijchó-la tsa nchisen 'kia. Tà nditoón tsatsíjen jngo-na ni'l ra ngajmi inchrabà-ni ra isihisen kóho'ki jngo tjindi ñánda nga tísjnaa. ⁷Iskajndo'táa ya nangi. Kò akjòn kí'nchre jngoó 'én ra ajin isén kiichja, kitsò: “Saulo, Saulo, ¿mé-ni kondra tji'mi-ná, nga 'aán ra

tjimihìtjìngi-ná?” ⁸ 'Kiaá ískonangi-là, kíxin-là: “¿Yá-ni ngaji Na'in?” Kitsó-na: “'An-ná ra 'mì-na Jesús ra Nazaret tsa'an, 'an-ná ra kondra tji'mi-là jì nga tjimihìtjìngi-là.” ⁹ Jñà xita ra tjen-ko-na, kijtsee ní'í ra kjohisen, tanga mì kì kjòchya-là 'én-là jè ra 'an kiichja-na. ¹⁰ 'Kiaá ískonangi-là nga kíxin-là: “¿Mé ra 'siaan, Na'in?” Kitsó-na: “Tisítjiin, 'tin ya Damasco. Yaá 'senajmí ijye-li kó'sín nga ijye tjínda nga 'siin.” ¹¹ 'An mì kì tì tsatsjen-na, ta ngatji-là jè ní'í ra 'ñó jate isìkka-na. Jñà xita ra tjen-ko-na itsabá'ñó ndsa nga kùlko-na skanda ya ján Damasco.

¹² 'Yaá tjina jngo xita ra 'mì Ananías ra nda bekkón Nainá koni 'sín tíchja kjotéxoma-là Moisés; nga'tsi xita judío ra títsajna ya Damasco, saba 'koaá 'sín tsò nga ndaá xita jè Ananías. ¹³ 'Kia nga 'ji katsíjen-na jè Ananías, kitsó-na: “'Ndsé Saulo, katatjá'xa india-ni jñà xkìn.” Tì'kiaá itjá'xa-ni jñà xkoàan, akjòn ma kijtsee jè Ananías. ¹⁴ 'Kiaá kitsò-isa-na: “Jé Nainá ra 'tse xita jchínga-ná tsahíjin-li mé-ni nga jchaxkin mé ra mejèn-là, tì'koaá jchaxkin jè ra Ngi Xita Kixi; ko kiná'yi 'én-là ra tsa'ba kitjo-ni. ¹⁵ Nga, jí' 'ki-là 'én-li nga'tsi xita nga 'kénajmí-là nga'tsi kjoa ra tji'yi ko ra tjina'yi. ¹⁶ Kì tã tsja chiñá-ni! Tisítjiin nga katasatíndí. Tíjé-là kjoanihijcha'ta jè Jesús mé-ni nga katatsje-ni jé-li.”

Kó'sín inikasén jè Pablo ya ñánda tjín ra mì tsa xita judío

¹⁷ 'Kia nga 'jí-na i Jerusalén, yaá kijiàa ñánda tjina ingo ítjòn nga kíchjà'ta-là Nainá. Yaá tsatsíjen jngo-na ra koni tsa tí'bì-na nijñá. ¹⁸ Kijtse-náa jè Na'in-ná nga kitsò-na: “Tixátíyi, ndìton títojàjin i naxínda Jerusalén; nga mì kì yá ra kji'nchré 'én ra kinákjoayi ra a'ta tsa'an.” ¹⁹ 'An kíxin-là: “Na'in, ijyee tjíjin-là, nga 'aán-ná ra itsabá'ñó nga ísikjáha'sen ndayá ko nga ískajàn-ko jñà xita ra makjín-là ra a'ta tsaji ñánda nga jngó jngó ni'ya sinagoga kijiàa ya ñánda nga maxkóya xita Judío. ²⁰ Ko tì'koaá yaá tjina 'kia nga isì'ken xita jè chí'nda-li Esteban, jè ra kitsjà 'én ra a'ta tsaji; tì'koaá isijngoó takoàan 'kia nga ini'ken; skanda 'aán ísikínda jñà nikje-là xita ra isì'ken.” ²¹ Tanga jè Na'in-ná kitsó-na: “'Tin, yaá sikásén-la naxínda ra kjin kjihijyo ya ñánda títsajna ra mì tsa xita judío.”

Kò'sín kjongatsja jè Pablo jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn

²² J̄n̄a x̄it̄a nax̄indá, skanda ta yaá kií'nchré-isa-l̄a; ak̄jòn 'kiaá 'ñó kiichja, kitsò:

—X̄it̄a rak̄i, katabiya! ¡Mì t̄i k̄i machjeén-ni nga k̄ijnakon-isa i isà'nde!

²³ J̄n̄a x̄it̄a k̄i, isaá 'ñó kiichja-isa; tsikítsajne nikje-l̄a k̄o tsikíxten-jín chijo ya ajin isén. ²⁴ Jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn, kitsjá kjohixi nga ya katasijna'ya Pablo ya ni'ya 'tse chíchàn; t̄i'koaá kitsjá kjohixi nga katajá-l̄a mé-ni nga kata'bénajmí-ni mé ra ki'sin, mé-ni kò'sín t̄a si sík̄o-ni j̄n̄a x̄it̄a. ²⁵ 'Kia nga ijye tsikí'tá'ñó nga kojà-l̄a, jè Pablo kitsò-l̄a jè chíchàn ra ya síjna, jè ra bí'tin j̄n̄a chíchàn ra i'ka:

—¿A t̄j̄'nde-najìon nga kò'sín sík̄o jngo x̄it̄a romano ra kjè 'ya-l̄a mé jé ra t̄j̄n-l̄a?

²⁶ Jè chíchàn rak̄i, 'kia nga kií'nchré nga x̄it̄a romano-ní, kiijkoón jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a, kitsò-l̄a:

—¿Mé ra 'siin? Nga jè x̄it̄a rak̄i, x̄it̄a romano-ró.

²⁷ Jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn kiji-ní nga ikjonangi-l̄a Pablo, kitsò-l̄a:

—Ngaji, ¿a kixií kjoa nga x̄it̄a romano-ní?

Jè Pablo kitsó-l̄a:

—Jon, 'én kixi-ní.

²⁸ Jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn kitsó-l̄a Pablo:

—Tse jchán ton isingi-na nga ma x̄it̄a romano kjomà.

K̄o jè Pablo kitsó-l̄a:

—Tanga ra 'an, xá 'koaá 'sín kitsin-na nga x̄it̄a romano.

²⁹ J̄n̄a chíchàn ra t̄j̄n-ni nga kojà-l̄a tsincha'taxin-ní; t̄i'koaá jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn skanda itsakjón-ní ta ngatjì-l̄a nga jè kitsjá kjohixi nga kisi'tá'ñó.

'Kia nga jè Pablo ijchò ya ngxk̄on x̄it̄axá ít̄jòn

³⁰ 'Kia nga ma nchijòn, jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn mejèn-l̄a nga sk̄e mé kjoa kjòn-ni ra t̄j̄n-l̄a jè Pablo mé-ni nga kò'sín bángi-ni j̄n̄a x̄it̄a judío. Iskíjnda'ñó-ni; ak̄jòn tsikíxkóya x̄it̄a ít̄jòn-l̄a na'mì k̄o x̄it̄axá ít̄jòn-l̄a x̄it̄a judío; kiik̄o Pablo, tsasíjna masen ya ngxk̄on x̄it̄a k̄i.

23 ¹Jè Pablo isko'án jñà xitaxá ítjòn kitsò-la:
—Jìòn 'ndsé, ra xitá judío 'mì-ná, 'koaá xín-no, ngi tsjeé tíjna kjobítsjen-na nga nda tísitjásòn koni 'sín mejèn-la Nainá skanda nichjin 'ndi-ni.

²Jè na'mì ítjòn ra 'mì Ananías, 'koaá 'sín kitsò-la jñà xitá ra ijncha'ta chraña-la Pablo nga katasíjtsin'á jngo ya tsa'ba.

³Pablo kitsó-la:

—¡Nainá sijnjtsin'á-te ya ndsa'bì, jì ra jò isén tjín-li! Nga ngaji, kíí xá tíjna-ni nga kíndajín-ná koni 'sín nga tíchja kjotéxoma ko tíjìí tjibatònè-la jè kjotéxoma nga tji'bi kjohixi nga katanijtsin'á-na.

⁴Jñà xitá ra incha'ta chraña-la Pablo kitsó-la:

—¿Mé-ni ko'sín nakjoájno-ilá jè ra na'mì ítjòn-la Nainá tíjna?

⁵Jè Pablo kitsó-la:

—'Ndsé, mì kì be tsa jè ra na'mì ítjòn tíjna. Nga 'koaá 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Jè ra xitaxá ítjòn-la naxindá, mì kì koma kínakjoajno-la.”

⁶Pablo, 'kia nga kijtse jñà xitá ra títsajna nga jò-ya tjín, nga tjín xitá fariseo ko tjín xitá saduceo, 'nó kiichja, kitsò:

—'Ndsé, 'an, xitá fariseo-náa; i'ndí-la xitá fariseo-náa; kíí ko'sín tísingi-na ta ngatjì-la nga 'koaá 'sín makjiín-na nga faháya-ilá jñà xitá ra biya.

⁷'Kia nga ijye ko'sín kitsò Pablo, tsikí'tsiaá nga tsakátikjo jñà xitá fariseo ko xitá saduceo nga kjojòya kjobítsjen-la, ⁸ta ngatjì-la, nga jñà xitá saduceo mì kì makjiín-la tsa kixi kjoa nga faháya-ilá xitá ra biya, tí'koaá mì kì makjiín-la tsa tjín ra 'mì ìkjalì ko tsa tjín ra isén nichjin 'mì; tanga jñà xitá fariseo makjiín ijyeé-la a'ta 'tse nga'tsi kjoa kii. ⁹'Nó jchán kiichja nga'tsiò ko 'kiaá tsasítjen i'ka xitá ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra ya chja-ni xitá fariseo nga 'nó tsakátikjo nga kitsò:

—Jè xitá rakii, nimé ra sakó-najin ra 'cho tí'sín; tsa kì nichjin, tsa jngo isén nichjin kiichja-la ko tsa jngo ìkjalì tsakáko, tanga mì kì ma jién satéchéjá-ná ra a'ta 'tse Nainá.

¹⁰'Kia nga kijtse jè xitá ítjòn-la chíchàn nga sa 'nó sa 'nó makjan-isa-la xitá, itsakjón-ní nga 'koaá 'sín kjomà-la tsa ya sù'ken jè Pablo. 'Kiaá kiichja i'ka-la jñà chíchàn; kitsjá-la kjohixi nga katafiko india-ni ya ni'ya 'tse chíchàn.

¹¹Ra ma nchjòn nga nitjen, jè Na'ín-ná ijchò kasi'ta-la Pablo nga kitsò-la:

—Kì tà chjàn skon-jìn, koni 'sín inakjí ì Jerusalén ra a'ta tsa'an, 'koaá tì'sín machjeén nga kinákjii ján Roma.

Kó'sín tsajoóya-ni xitá judío nga sii'ken jè Pablo

¹² 'Kia nga ijye ki'se isén, jñà xitá judío tsajoóya-ni nga sii'ken jè Pablo, 'koaá 'sín kitsjà kixi 'én-la nga mì tì kì kòkjen-ni kò mì tì kì nandá sk'í-ni skanda 'kia nga sii'ken jè Pablo kò nga jé Nainá katatsjá-la kjohi'in tsa mì kì kitjasòn-la. ¹³ Tsatoó ichán ma-ni jñà xitá judío ra kò'sín tsajoóya-ni. ¹⁴ Jñà xitá kii, kiijkón jñà xitá ítjòn-la na'mì kò xitá jchínga 'tse xitá judío, kitsò-la:

—'Koaá 'sín ijye tsi'kì kixi-jìn 'én-najìn nga mì kì mé ra chjine-jìn skanda 'kia nga kijchò nichjin nga si'ken-jìn jè Pablo, kò nga Nainá katatsjá-najìn kjohi'in tsa mì kì kitjasòn-najìn.

¹⁵ Nga'tsi-no ra tjín-no xá ítjòn koni 'sín nga titsajnajtién, kò'tin-la jè xitá ítjòn-la chíhàn nga katanchrabáko-no ijndí nchijòn. Ta 'koaá 'sín 'tin-la nga jè mejèn-najìon nga isa nda jchaà jè kjoa ra tjín-la. Ngajìn, kitsajnanda-nájìn ya aya ndiyá nga si'ken-jìn 'kia nga tikje 'fii ijndí.

¹⁶ Tanga jè ti-la ndichja Pablo, ki'nchré-ní kjoa ra tsajoóya-ni jñà xitá judío; 'kiaá kisíkjí'nchré jè Pablo ya ni'ya 'tse chíhàn.

¹⁷ Jè Pablo kiichja jngo-la chíhàn, kitsò-la:

—Tikii jè ti rakii ya nándà tíjna xitá ítjòn-la chíhàn. Tjín 'én ra 'keènajmí-la.

¹⁸ Jè chíhàn kiikoó jè ti rakii ya nándà tíjna xitá ítjòn-la chíhàn, kitsò-la:

—Jè Pablo ra tíjnaya ndayá kachja-na nga kàtsò-na: “Tikii jè ti rakii. Tjín-ró jngo 'én ra 'keènajmí-la.”

¹⁹ Jè xitá ítjòn-la chíhàn, itsabá'ño tsja jè ti, kiiko'tàxin nga iskonangi-la mé 'én ra 'keènajmí-la. ²⁰ Jè ti rakii kitsó-ní:

—Jñà xitá judío, ijyee tsajoóya-ni [nga mején-la skoóndacha-li] nga 'koa-ró 'sín kiitsa'ba-li nga ikii nchijòn jè Pablo ya ngixkon xitaxá judío nga mejèn-ró-la isa nda skonangi-la mé kjoa ra tjín-la. ²¹ Ngaji, kì tà chjàn makjiín-li. Nga tsatoó-la tsa ichán ma-ni jñà xitá kii ra títsajnanda nga kítsajnachjà-la Pablo ya aya ndiyá nga mejèn-la sii'ken. Ijyee kò'sín kitsjà kixi 'én-la nga mì-ró tì kì kòkjen-ni, nga mì-ró tì kì nandá sk'í-ni skanda 'kia nga sii'ken jè Pablo kò nga Nainá-ró katatsjá-la kjohi'in tsa mì kì kitjasòn-la. Kò 'ndi 'ndi, tà jé inchikoñá-la nga kó'sín síi ra ji.

²² Jè xit̄a ítjòn-là chíchàn, 'koaá 'sín kitsò-la jè ti nga katafì-ni, 'koaá 'sín tsikí'tin, kì tà chjàn yá ra kòtsò-la koni 'sín nga ijye jè tsi'kénajmí-la jñà 'én kii.

'Kia nga jè Pablo inikasén'ta-la jè xit̄axá ítjòn ra 'mì Félix

²³ Jè xit̄a ítjòn-là chíchàn, jò chíchàn-la kiichja-la ra bí'tin xákjién. Kitsjá-la kjohixi nga katasíkítsajnanda jò sindo chíchàn ra ndsako kiji-ni, ko jàn-kan ko te ra kabayo kítsasòn-la, ko jò sindo ra kicha lanza 'koa nga kiji skanda ya Cesarea 'kia nga kijchò las nueve nga ijye kojñò. ²⁴ Ti'koa kitsjá kjohixi nga kátijnanda jngo kabayo ra kíjnakjá-la jè Pablo mé-ni nga nda kjòn katafiko skanda nándà tjna jè xit̄axá ítjòn ra 'mì Félix. ²⁵ Jngo xajon tsikínda ra ma nikasén ra tsò:

²⁶ “Tjín-li kjonda ngaji Félix ra xit̄axá ítjòn tijni; 'an, Claudio Lisias, 'koaá 'sín tísixò'tá-la. ²⁷ Jè xit̄a ra tísikásén-la, jñà xit̄a judío kitsabá'ño. Kjameé kisi'ken, tanga 'kia nga kí'nchrè nga xit̄a romano-ní, 'aán kiiko jñà chíchàn-na nga itsjà'án. ²⁸ Ko yaá kiiko ya nándà-nioo títsajna jñà xit̄axá-la xit̄a judío nga mejèn-na skeepé mé kjoa ra tjín-la. ²⁹ 'Kia nga ijchòko, kijtse-náa nga ta kíí ngatji-la kjoa 'tse kjotéxoma ra tjín-la. Ko jè xit̄a rakii, nì mé jé tjín-la ra bakèn-la nga kiyá, skanda mí kii bakèn-la nga ndayá kiji. ³⁰ 'An, 'koaá 'sín ki'senajmí-na nga jñà xit̄a judío 'koaá 'sín ijye tsajoóya-ni nga mejèn-la ta si'ken chijé. 'Koaá ma-ni nga ji tísikásén-la. Ko 'koaá ti'sín kixin-la jñà xit̄a ra bángi nga ya ngixkiin katasindajín-la tsa mé kjoa ra tjín-la ra kondra 'tse.”

³¹ 'Kia nga ijye kjòjñò, jñà chíchàn kiikoó jè Pablo skanda ján Antípatris koni 'sín nga ijye kisi'tin. ³² Ra ma nchijòn jñà chíchàn ra ndsako kiji-ni, tsáfaá-ni; 'ji-ni skanda ya ni'ya 'tse chíchàn. Tà jñà kiiko Pablo jñà chíchàn ra kabayo títsajnasòn. ³³ Jñà chíchàn kii, 'kia nga ijchò ya Cesarea, isingatsjaá jè xit̄axá ítjòn xajon ra 'ya ra inikasén-la; ti'koa isingatsja jè Pablo. ³⁴ Jè xit̄axá ítjòn, 'kia nga ijye tsikíxkiyajin jè xajon ra inikasén-la, iskonangi-ní nándà-ni i'nde-la Pablo. 'Kia nga ijye kijtse nga yaá nangi Cilicia i'nde-la, ³⁵ kitsó-la:

—'Kiaá kji'nchrè-la 'kia nga kj'íí jñà xit̄a ra bángi-li.

Akjòn kitsjá kjohixi nga katamakinda, ko ya katijna ya ni'ya masen ra tsikínda Herodes.

Kó'sín nga tsasìkotjì ijo-la Pablo ya ngxìkxon
xìtaxá ítjòn ra 'mì Félix

24 ¹Ra kjomà 'òn nìchjin, ijchó ya Cesarea jè xìtá ítjòn-la na'mì ra 'mì Ananías. Tjen-ko i'ka xìtá jchínga ra tjíhijyo ítjòn-la xìtá judío; tì'koaà tjen-ko jngo xìtá ra ma-la chjatjì jngo kjoa jè ra 'mì Tértulo. Jñà xìtá kii, kiji ñánda nga tíjna jè Félix ra xìtaxá ítjòn tíjna nga tsakángi jè Pablo. ²'Kia nga 'jìikásen masen Pablo, tsikí'tsiaá jè Tértulo nga kitsjà'tin 'én ra kondra 'tse; kitsò-la jè Félix:

—Ngaji ra xìtaxá ítjòn tijni, kjonda tsaji-ní nga 'nchán titsahijyo-jin. Kjin kjoa ra nda tíbitjasòn ya naxìndá-najin ra kjoachjine tsaji. ³Kji'tá nìchjin tjín kjonda tsaji nga tíngo. Kó'sín Nainá ra kátichjí-li nga kó'sín ta nda tjibisìko-nájin. ⁴Majìn-najin nga tse chjinìchjin-lajin; tjín-li kjonda nga kó'sín tiná'ya jngohíjta-nájin. ⁵'Koaá 'sín ijye kijcha-la nga jè xìtá rakii, 'ñó 'cho tí'sín nga tjíjtsa isà'nde síjòyaá xìtá naxìndá judío; jè tíjna ítjòn-la jñà xìtá nazareno ra síkaatjìya-la ndiyá-la Nainá. ⁶Tì'koaá kjomejèn-la isìkìtsón ya Ingo Tsje-la Nainá nga mejèn-la isìkjaha'sen jngo kjoa ra mì tsa ya bako-la; 'koaá ma-ni nga indabá'ñó-jin. [Mején-najin kó'sín siko-jin koni 'sín tjín kjotéxoma tsajin, ⁷tanga jè xìtá ítjòn-la chíchàn ra 'mì Lisias tsasìko, ngi koó kjo'tsen nga tsja'án-najin 'kia nga ijye nda indabá'ñó-jin tsiki, ⁸ko 'koaá 'sín kitsò nga jñà xìtá ra bángi, tjíné-la nga i ngìkìin kátíndajín.] Komaá ngaji sabà chjinangi-la nga'tsì kjoa kii, mé-ni nga jcha-ni kó'sín tjín kjòn-ni nga kó'sín fangi-jin.

⁹Jñà xìtá judío ra ya títsajna, tì'koaá 'koaá 'sín kitsò nga 'koaá 'sín tjín kiti. ¹⁰Jè xìtaxá ítjòn iskimítjeén tsja nga kitsjà'nde-la Pablo nga kiichja. Jè Pablo kitsó-ní:

—Ngaji ra xìtaxá ítjòn tijni, ijyee be-náa nga kjokjín nó tijnajin kjotéxoma ya i'nde rakii; 'koaá ma-ni nga ngi koó kjotsja-na nga kichjää, nga kósìko ijo-na. ¹¹Ngaji, komaá kjótsjiyi, yaá jchaa-ni nga 'én kixi-ní koni 'sín nga xiáan; 'saá tjín-ni tejò nìchjin 'kia nga 'jía ya Jerusalén nga 'jáha'sen ya ingo ítjòn nga kíjtsexkón Nainá. ¹²Mì kì tsijen kijcha-na tsa xìtá tíbatíko, ko nì mì tsa xìtá naxìndá ítsincha'á ya ndìtsin ingo ítjòn, ko ya ni'ya sinagoga ñánda maxkóya xìtá Judío, ko ya ajin naxìndá. ¹³Jñà xìtá ra bángi-na mì kì ñánda i'ká-ni nga

kokitso nga 'én kixi-ní jñà kjoa ra bánè-na. ¹⁴Tanga 'koaá xián kixi-la ra ngi kjohixi, 'an, jè sìhitjásòn-la jè Nainá ra Nainá tsò-la xita jchínga-najin; 'koaá 'sín sìhitjásòon koni 'sín tjín jè ndiyá xitse-la Cristo, jè ra tsò-la jñà xita kii nga kj'íí ndiyá-ní a'ta 'tse Nainá. 'An makjiín ijyee-na koni 'sín tichja xajon ra tjí'ta kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés ko 'tse jñà xita ra kiichja ngajo-la Nainá kjotseé. ¹⁵'Koaá 'sín tjíjngo takoaan ra a'ta 'tse Nainá nga tíkoñá-la koni 'sín inchikoñá-la jñà xita kii, nga kjoaáyaá-la jñà xita ra ijye 'ken, jñà ra xita kixi ko ra mì tsa xita kixi kjomà. ¹⁶'Koaá ma-ni nga 'koaá 'sín binè-la ijo-na nga tsjeé síkíjna kjobítsjen-na ya ngixkon Nainá ko ya ngixkon xita.

¹⁷'Kia nga ijye kjokjín nó xìn naxindá tsá'ba, 'jhií india-na ya naxindá-na nga 'jiiiko-la ton jñà ndí xita ima ko 'jii tsja-la kjotjò jè Nainá ya Jerusalén. ¹⁸'Koaá 'sín tjín kjoa ra tí'siaan ya nditsin ingo 'kia nga ijye ísitsjée ijo-na [koni 'sín tjín kjotéxoma-la xita judío]. 'Kia nga kijtse-na jñà xita judío ra ya Asia i'nde-la, mì tsa kjin ma-ni xita ra títsajnakò-na, ti'koaá mì tsa kjosi tíbì'tsiaa. ¹⁹Jñá-la xita kii ra kixi kjoa ra ma kjinchrabà mé-ni nga tsjá-ni 'én-la tsa mé kjoa ra tjín-la ra kondra tsá'an. ²⁰Ko tsa majin, jñà xita ra i títsajna káténajmí tsa mé jé ra isakò-la ra a'ta tsá'an 'kia nga tsakátijnaa ya ngixkon xitaxá judío. ²¹O ra kíí jé ra tíma-na nga 'nó kichjà 'kia nga tíjnajin-la xitaxá judío nga kixin-la: “Níchjin rakii, ta kíí kjoa nga tísinéjé-na ta ngatji-la nga ko'sín makjiín-na nga faháya-ila jñà xita ra biya.”

²²Jè Félix, ndaá tjíjin-la koni 'sín tjín jè ndiyá xitse-la Jesucristo. Tsikíjna chrá'ba jè kjoa rakii. Kitsò:

—'Kia nga kj'íí sabà jè Lisias jè xita ítjòn-la chíchàn, 'kiaá koxín-no kó'sín sindajín jè kjoa ra tjín-no.

²³Jè Félix kitsjá-la kjohixi jñà chíchàn nga takó kátijna'ya ndayá jè Pablo, tanga ti'koaá maá katatsjá'nde-la tsa mé ra mejèn-la nga 'siin ko ti'koaá katatsjá'nde-te-la nga katasísin-la jñà xita xákjién ra kijchò'tsè ra nda báko.

²⁴'Kia nga ijye tsato chiba níchjin, ijchó india-ni Félix; tjen-ko jè chjoón-la ra 'mì Drusila ra ti'koa xita judío. Kitsjá kjohixi nga kiich'a jè Pablo nga ma kíí'nchré-la kó'sín makjiín-la ra a'ta 'tse Cristo Jesús. ²⁵Jè Pablo, tsi'kénajmí-la kó'sín tjín ra kjoakixi, ko kó'sín nga maá síkijne-lá ijo-ná nga

mì tì kì 'cho 'sian-ná; tì'koaá tsi'kénajmí-la nga 'saá nchrabá jè nìchjin nga sindajín ijye-la jé-la xitá. Jè Félix tà itsakjón-ní; 'kiaá kitsò-la:

—'Tin-nì 'ndi-nì. 'Kia kichjà india-la 'kia nga ko'a-na.

²⁶Jè Félix, 'koaá 'sín koñá-la, tsa kíí nìchjin, ton tsjá-la jè Pablo mé-ni nga ma sùkijnandíí-ni; 'koaá ma-ni nga kjin 'ka kiichja-la nga tsakákonajmí. ²⁷'Kia nga ijye tsato jò nó, jahatjiyaá xá-la Félix. Jè 'jaha'sen ngajo-la xitá ra 'mì Porcio Festo. Jè Félix, mején-la nga mì 'cho kijná-la jñà xitá judío; 'koaá ma-ni nga takó isíkijna-isa ndayá jè Pablo.

'Kia nga ijchò jè Pablo ya ngixkon jè xitá ra 'mì Festo

25 ¹Jè Festo ijchó ya Cesarea nga 'jaha'sen xá ítjòn ra ítjábé-la; ra kjomà jàn nìchjin itjo ya Cesarea, nga kiji ján Jerusalén. ²'Kia nga ijye tíjna ya Jerusalén ijchòjkoón jñà na'mì ítjòn ko xitá ítjòn-la xitá judío nga tsakángi jè Pablo. ³Isíjé-la kjonda jè Festo nga katasíkjinchrobá-ni jè Pablo ya Jerusalén. Ta ngatjí-la jñà xitá kii, ijye tjínda-la nga ya kítsachjà ikon-la ya aya ndiyá mé-ni nga sù'ken-ni. ⁴Tanga jè Festo, kitsó-ní:

—Mì kì koma-jìn. Nga jè Pablo ndayá tíjna'ya ya Cesarea, ko 'an, tì'koaá koáfa nditoón-te-na. ⁵Katabáhihtako i'ka-na jñà xitaxá-no ya ján Cesarea mé-ni ma katabángi-ni jè xitá rakii, tsa mé jé ra tjín-la ra kondra tsajìòn.

⁶Jè Festo tsikijnaá-la tsa jin nìchjin ko tsa te nìchjin ján Jerusalén; akjòn tsáfa-ni ya Cesarea; ra kjomà nchijòn, 'kia nga ijchò-ni ya Cesarea, tsikijnané jè íxile 'tse kjotéxoma-la, akjòn kitsjá kjohixi nga kiijch'à jè Pablo. ⁷'Kia nga 'jaha'sen ya ni'ya masen jè Pablo, jñà xitá judío ra 'ji-ni Jerusalén, ki kincha'ta chraña-la, ko kjin skoya 'én ndiso ra 'ñó 'cho tsò tsakánè-la, tanga nijngo ra kjomà kisikixiya jñà 'én ra kitsjá. ⁸Jè Pablo tsasikoó ijo-la kitsò:

—Nimé jé ra tsakatsjá ra kondra tífi-la kjotéxoma-la xitá judío, ko nì mì tsa kondra tífi-la jè ingo ítjòn-la Nainá, ko nì mì tsa kondra tíjna-la xitaxá ítjòn 'tse Roma.

⁹Tanga jè Festo mején-la nga mì 'cho kijná-la jñà xitá judío; iskonangií-la jè Pablo, kitsò-la:

—¿A mején-li 'kín ya Jerusalén mé-ni nga ya kíndajién jè kjoa ra tjín-li?

¹⁰Pablo kiichja-ní kitsò:

—Ijyeé jnchro i tijná nándá nga tjin kjotéxoma-la xitaxá ítjòn 'tse Roma. Machjeén-ní nga i katasindajín-na. Ngaji ndaá tjjin-li, mì tsa mé kjoa ra tsakatsjía ra a'ta 'tse xita judío. ¹¹Tsa tjin-na jé ra bakèn-la nga kiyáa, tjjngoó takoàan nga katasí'ken-na xita; tanga tsa mì tsa kixi tjin-ni 'én ra títjahínè-na, niyá ra tji'nde-la nga ya sùngatsja-na jñà xita kii. Isaá nda, jè kátindajín-na jè César [ra xitaxá ítjòn tijná ya Roma ra batéxoma-la nga'tsi xitaxá ítjòn ra i'ka].

¹²Jè Festo, 'kiaá tsajoóya-ni ko xita-la ra títsajna, akjòn kitsò:

—Tsa 'koaá 'sín níj nga jè xitaxá ítjòn-la Roma kùindajín-li, yaá sikásén-la.

'Kia nga ijchò jè Pablo ya ngixkon jè xitaxá ra 'mì Agripa

¹³'Kia nga ijye tsato chiba nichjin, jè xitaxá ítjòn ra 'mì Agripa ko chjoón ra 'mì Berenice ijchó ya Cesarea nga ijchò síhixota-la jè Festo. ¹⁴Kjín nichjin tsikitsajna ya Cesarea; 'koaá ma-ni nga jè Festo tsi'kénajmí-la Agripa kjoa 'tse Pablo, kitsò-la:

—Jngo xita tijná'ya ya ndayá ra jè Félix isíkijna. ¹⁵'Kia nga kijjàa ján Jerusalén, jñà xita ítjòn-la na'mi ko xita jchínga-la xita judío kitsjá-na 'én nga bángi. Isíjé-na nga ko'sín katasinè-la nga katiya. ¹⁶Tanga 'an, 'koaá 'sín kixin-la nga jñà xitaxá 'tse Roma, mì tsa ko'sín 'sín nga taxki sí'ken xita 'kia nga tikje 'ya-la mé jé ra tjin-la. Ítjòn kjón katajoó'a ko jñà xita ra bángi mé-ni nga koma kosiko-ni ijo-la. ¹⁷'Koaá ma-ni, 'kia nga 'ji ijndíi jñà xita kii, mì kì tsa iskanichjín-la; ra kjomà ma nchijòn, 'kia nga ijye tsakátijnasòn íxile-na nándá nga batexóma ya ni'ya masen, nditoón kiijch'a jè xita rakii. ¹⁸'Kia nga ijye títsajna masen jñà xita ra bángi, nimé 'én ra ko'sín tsakánè-la koni 'sín isíkítsjeen ra 'an. ¹⁹Tà kíí 'én ra tsakánè-la ra kondra 'tse Pablo koni 'sín nga makjín-la ra a'ta 'tse Nainá, ko a'ta 'tse jngo xita ra 'mì Jesús ra ijye 'ken; tanga, tsò ra jè Pablo nga tijnakon-ní. ²⁰Koni 'an, mì kì be mé ra 'siaan a'ta 'tse kjoa kii, 'koaá ma-ni nga ískonangi-la jè Pablo, a mején-la nga kiji ján Jerusalén mé-ni nga ya katasindajín-la jè kjoa ra tísingi. ²¹Tanga 'koaá 'sín isíjé-na jè Pablo nga jè xitaxá ítjòn-la Roma kátindajín-la. Kíí ko'sín kítsja-na kjohixi nga

'Kia nga ijchó jè Pablo ya ngixkõn Agripa

katijnaya-isa ndayá skanda 'kia nga koma sikásén-la César ra xitaxá ítjòn tíjna 'tse Roma.

²² Jè Agripa kitsó-la jè Festo:

—Tí'koaá 'an, mején-na nga kji'nchrè-la xita rakii.

Jè Festo kitsó-la:

—Nchijòn-la kiná'ya-la.

²³ Ra ma nchijòn, 'kia nga jè Agripa kò Berenice 'jaha'sen ya ni'ya masen, 'nó nda kinisin-la. Tjen-ko jñà xita ítjòn-la chíchàn kò jñà xita ítjòn-la naxindá; jè Festo kitsjá kjohixi nga katijch'a jè Pablo. ²⁴ Kò akjòn kitsò:

—Ngaji Agripa ra xitaxá ítjòn tijni, kò nga'tsi-no ra i titsajnakò-nájin: Chítsijen-la xita rakii. Nga'tsi jñà xita judío ra ya Jerusalén i'nde-la kò ra i Cesarea i'nde-la 'nó jchán inchisíjé'ta-na nga mejèn-la nga katabiya. ²⁵ Tanga 'an, nì mé kjoa matsji-na ra a'ta 'tse ra bakèn-la nga kiyá. Tanga tsa'baá isíjé-ni nga jè xitaxá ítjòn ra tíjna ya Roma katabíndajín-la. 'An, 'koaá 'sín iyje ískosòn-la nga ya sikásén-la. ²⁶ Tanga 'an, nímé jé ra sakó-na ra a'ta 'tse xita rakii kó'sín koma-ni nga sikásén-la xajon jè xita ítjòn-na 'tse Roma. 'Koaá ma-ni nga síjé-najìon ra i titsajna kò ngaji nàmì Agripa ra xitaxá ítjòn 'mì-li, mé-ni 'kia nga iyje kojtsò, sakò-na kjohixi kó'sín nga ma sikásén-la xajon jè xitaxá ítjòn 'tse Roma. ²⁷ 'An, 'koaá ma-na, nga nì mé chjí-la tsa taxkì sikásén jngo xita preso tsa mì kì sikásén-te jngo xajon a'ta 'tse mé jé ra tíjn-la.

**Kó'sín tsasikotjì ijo-là Pablo ya ngxikõn
xìtaxá ítjòn ra 'mì Agripa**

26 ¹Jè Agripa kitsó-là Pablo:
—Tjì'ndeé-li nga kinákjii nga tìsikii ijo-li.

Pablo iskimítjeén tsja; tsikí'tsia nga kiichjatjì ijo-là; kitsò:

²—Ngaji Agripa, matsjaá-na nga ma jì kichjàko-la mé-ni nga ma kósikoo ijo-na a'ta 'tse nga'tsi kjoa ra bánè-na jñà xita judío nga bángi-na. ³Be-náa ngaji Agripa, nga ndaá tjíjin ijye-li nga'tsi kjoa, kó'sín nga-là jñà xita judío ko kjoa ra jñà joóya-ni. 'Koaá ma-ni nga síjé-la, 'tìin kjõnda, tìná'ya-la nda nda-ná.

Kó'sín isíjchá ijo-là Pablo nga tì'sa kjotseé

⁴'Nga'tsi jñà xita judío ndaá tjíjin-là kó'sín tísíjchá ijo-na ya nangi-na ko ya Jerusalén skanda 'kia nga tì'sa ti 'kiaa. ⁵Jñà xita kii, komaá ká'ténajmí-li tsa mejèn-là. Nga ndaá tjíjin-là ra jñà; skanda tì'sa-ni, yaá iskotá'yájin-là 'an jñà xita fariseo. Jñà xita fariseo taxki i'íin tjín koni 'sín nga bínè-là ijo-là nga bexkón kjotéxoma-là Nainá koni ra jñà xita judío ra i'ka.

⁶Ta 'koaá tjín jnchro-ni kjoa ra i tijná-na, ta ngatjì-là ra 'an, 'koaá 'sín tjíngo takoaan nga kitjasón kjoa ra 'an tíkoñá-là koni 'sín nga Nainá ijye kitsjà-là 'én jñà xita jchínga-najin.

⁷Jñà tje-là naxindá Israel ra tejò ma-ni, ko nichjin ko nitjen, jeya inchisíkijna Nainá nga inchikoñá-là nga kitjasón jñà kjoa kii. 'Koaá 'sín xin-la nga jì Agripa, ra 'an, tijná-ni kjõnda kii ra tíkoñá-là; 'koaá ma-ni nga bángi-na jñà xita judío. ⁸Jìon, ¿mé-ni nga mì kì makjín-no nga maá-là Nainá síkjaáya-là jñà xita ra ijye 'ken?

**Tsi'kénajmí jè Pablo kó'sín nga kisijtike
xita-là Cristo nga 'sa ítjòn**

⁹'Nga tì'sa kjotseé, skanda 'an, 'koaá tì'sín isíkítsjen tsa machjeén-ní nga 'nó kondra kijn-là 'an jè Jesús ra Nazaret i'nde-là. ¹⁰'Koaá 'sín kí'siaa ya ján Jerusalén. Jñà xita ítjòn-là na'mì kitsjá-na kjohixi nga 'nó kjin xita tsje-là Nainá ítsincha'yá ndayá. Ko 'kia nga ini'ken jñà xita kii, 'an, tì'koaá yaá isingásòn-ko xita ra koki'siðon. ¹¹Nga jndíj ra ján kijiàa ya ni'ya sinagoga nándá nga maxkóya xita Judío; kijn 'ka kítsja-là kjohi'in nga mejèn-na nga katachajno-là jè Cristo. 'Nó

ísijtíkee, skanda kiitjingi-la ra kondra 'tse ya ñánda naxindá kjin.

'Bénajmí Pablo kó'sín kjomà 'kia jahatjia-la kjobinachon-la
(Hechos 9:1-19; 22:6-16)

¹² 'Kíí xá kijì-na ya naxindá Damasco 'kia nga ijye tsatéxá-na ko ti'koa kitsjá-na kjohixi jñà xita ítjòn-la na'mì. ¹³ Ijchó-la tsa masen nichjin, ji nàmi Agripa, 'kia nga tífia ya aya ndiyáa, kíjtsee jngo ni'í ra ngajmi inchrabà-ni ra 'ño fate tsatsijen nda mí 'koa-ni koni jè ndabá-la tsá'bí. Ngi isihiseén ya jngo tjindi-la ñánda nga tífia ko kóho'ki ñánda nga ijncha xita ra tjen-ko-na. ¹⁴ Nga'tsi-najin nga iskatsajo'tá-najin ya nangi, ko akjòn kí'nchrè jngo 'én ya ajin isén ra 'én hebreo kiichja-na nga kitsò: “Saulo, Saulo, ¿mé-ni 'an mihitjingi-ná nga kondra 'mì-ná? Tijií tjifatsji-la kjohi'in ijo-li, koni 'sín 'sín nchraja 'kia nga tsjòn-la yákjòn ra bíchjà-ila ni-la.” ¹⁵ 'An, kíxiín-la: “¿Yá-ni ngaji Na'in?” 'Kiaá kitsò-na: “'An-ná ra 'mì-na Jesús ra kondra tji'mi-la ji nga mihitjingi-la. ¹⁶ Tisítjiiin; tjsijna kixíí; kíí xá kasikatsíjen-la ijo-na mé-ni nga 'an sixáko-ná ko jíí íkii 'én a'ta 'tse kjoa ra ijye kà'yi ko ra 'sa jcha isi, jñà ra 'sa kokon-isa-la. ¹⁷ 'Aán sikónda-la nga mì mé sùko-li jñà xita naxindá-li ra xita judío ko ra mì tsa xita judío. Nga yaá sikásén-la 'ndi ya ñánda nga tjíhijyo jñà xita kii, ¹⁸ mé-ni nga chji'xangi xkon nga mì ti ya katimaya-ni ya ndiyá ra jñò chon; ndiyá iseén katimaya. Katitjokàjin ñánda nga jè xita-nií itsabá'ño, jè Nainá katafì'ta-la. Katakjiín-la ra a'ta tsá'an, mé-ni nga ma sijchá'ta-la jé-la ti'koaá tjábé-te-la kjotjò ra tjábé-la xita naxindá-la Nainá ra xá tsjahíjin-ni.”

Kó'sín nga isihitjasòn jè Pablo koni 'sín kitsò-la Jesús

¹⁹ 'Ngaji Agripa ra xitaxá ítjòn tijni, 'an mì kì tsa isítája jiàan jè inìma-na 'kia nga kíjtsee jè kjoa rakii nga kí'nchrè ra ngajmi inchrabà-ni. ²⁰ Ta isaá ya kjón tsi'kenájmí ítjòn-la jñà xita Damasco, akjòn tsi'kenájmí-la xita Jerusalén, ko kóho'ki nangi Judea, ko nga'tsi jñà ra mì tsa xita judío. 'Koaá 'sín ítsi'kenájmí-la nga katasíkájno-ni jé-la, ko kì ti tsja jé bátsji-ni; Nainá katafì'ta-la; ko'sín kata'sín jè kjonda ra 'ya-la nga ijye jahatjia-la kjobítsjen-la. ²¹ 'Koaá ma-ni nga kitsabá'ño-na jñà xita judío ya nditsin ingo, nga mejèn-la nga sii'ken-na. ²² Tanga

jé Nainá t́basikò-ná; 'koaá ma-ni nga takó kò'sín t́'siaan skanda 'ndi 'ndi; 'koaá 'sín t́'bènájmí ijye-la nga'tsi ra ixti kò nga'tsi jñà ra xita jchínga. Mì tsa kj'íí 'sín t́bakon-yá-la; kií 'én ra t́'bènájmí-la jè ra tsakón-ya-te jè Moisés kò xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la, jñà kjoa ra t́jínè-la ra kòkama nichjin ra fi-isa ²³nga jè Cristo [xita ra xá isikasén-ni Nainá], t́jínè-la nga kò'sín 'ken, tanga 'kia nga ijye 'ken, jè-ní ra jaáya ítjòn-la, mé-ni nga koma 'keènajmíya-ni kó'sín nga kohisen-jín ya inima-la nga'tsi xita judío kò ra mì tsa xita judío.

Kó'sín nga jè Agripa, mejèn 'jaha'sen-jin-la 'én-la Nainá

²⁴Jè Festo, 'kia nga kií'nchré 'én-la Pablo nga t́basikò ijo-la, 'ñó kiichja kitsò:

—iNgaji Pablo, ijyee-la tímaská-li; jé-la xajon ra ta nda chitá'yí t́síská-li!

²⁵Tanga jè Pablo kitsó-la:

—Ngaji Nami Festo ra xitaxá tijní, mì tsa ská-na; 'koaá 'sín t́jín; 'én kixíí ra t́chjàa. ²⁶Jè Agripa ra xitaxá ítjòn t́jna, t́jjin ijyee-la jñà kjoa kii; 'koaá ma-ni nga ma'ñótakòaan nga kò'sín t́chjàa ya ngixkon ra jè; 'an, 'koaá 'sín makjiín kixi-na nga ra jè, t́'koaá 'ñó nda t́jjin-la jñà kjoa kii; nga mì tsa t́j'ma-jin koni 'sín kjomà. ²⁷Ngaji Agripa ra xitaxá ítjòn tijní, ¿a makjiín-li koni 'sín kitsò jñà xita ra Nainá kisichjeén nga kiichja ngajo-la? 'Koaá ma-na nga makjiín-li.

²⁸Jè Agripa kitsó-la Pablo:

—A 'koaá ma-li nga tà nditòón kòkjiín-na nga xita-la Cristo koma?

²⁹Jè Pablo kitsó-ní:

—A nditòón kòkjiín-li o ra mí tsa nditon kòkjiín-li, 'an, 'koaá 'sín síjé-la Nainá nga mì tsa tà jì katakjiín-li ra xitaxá ítjòn 'mì-li, t́'koaá katakjiín-te-la nga'tsi xita ra inchi'nchré-na nga kò'sín katama koni 'an, tanga kì chjàn na'ñó kichà si'ta.

³⁰Kiaá tsasitjen Agripa kò Festo kò Berenice, kò nga'tsi xita ra ya t́tsajna. ³¹Xin'tá kijì nga tsajoóya-ni kjoa kii. Kitsò-la xákjién:

—Jè xita rakii, nímé kjoa t́jín-la ra bakèn-la nga kiyá, skanda t́'koaá mì kì bakèn-la nga ndayá kijn'ya.

³²Agripa kitsó-la jè Festo:

—Jè xitá rakìi, nda komaá-la kíjnandíi-ni tsa mì-la ko'sín isíjé nga jè xitaxá ítjòn-la Roma kátíndajín saba-la.

'Kia nga jè Pablo inikasén ján Roma

27 ¹'Kia nga ijye ko'sín iskosòn-la nga yaá sikasén-najin Italia, jè Pablo ko xitá preso ra i'ka, yaá kjongatsja xitá ítjòn-la chíchàn ra 'mì Julio ra ya chja-ni jngó jtín chíchàn ra 'mì Emperador (ra síkinda jè xitaxá ítjòn 'tse Roma). ²Yaá tsitjàhà'sen-jin jngo chitso ra ya 'tse Adramitio ra ijye mejèn tíbitjo ra ya tífi jngó jngó naxindá andi ndáchikon 'tse nangi Asia. Ti'koa yaá tsakáhijtako-najin xitá ra 'mì Aristarco ra ya i'nde-la Tesalónica, naxindá ra chja-ni Macedonia. ³Ra kjomà ma nchijòn, yaá ijchò-jin naxindá ra kijjna andi nandá ra 'mì Sidón. Jè Julio ndaá isìko jè Pablo, kitsjá'ndeé-ní nga kii katsíjen-la jñà xitá ra nda báko, mé-ni nga jñà xitá kii isìsin-la Pablo. ⁴'Kia nga ítjo-jin ya Sidón, 'koaá 'sín tsangikjájton-jin ya ra ijngo-la nangi ra kijjnajin nandá ra 'mì Chipre, nga jè tjo, 'koaá 'sín tí'bé koni 'sín inchimangí-jin tsiki. ⁵'Koaá 'sín tsatojin-jin ndáchikon nga tsitjàhandi-lajin i'nde 'tse Cilicia ko Panfilia, akjòn ijchò-jin nándà 'mì Mira, naxindá ra chja-ni i'nde Licia.

⁶Jè xitá ítjòn-la chíchàn isakò jngo-la chitso ra ya 'tse Alejandría ra ya tífi Italia; yaá isìkjaha'sen-najin mé-ni nga kjomà tsangì-isa-najin. ⁷Kjín nichjin tsinchimajin-jin ya ndáchikon nga xaan kiji jè chitso; 'nó chjá ijchò-najin ya kixi-la Gnido. Jè tjo mì kii kitsjá'nde-la jè chitso nga tsangì kixi-jin; 'koaá 'sín tsangikjájton-jin ya nangi Creta, ya kixi-la naxindá Salmón. ⁸Tseé kjohi'in ki'nià-jin nga tsatojin-ndá jè chitso nga tíjngo andi ndáchikon 'tse Creta. 'Nó chjá ijchò-najin ya i'nde nándà 'mì Buenos Puertos ya chraña'tá-la naxindá Lasea.

⁹Ijyeé kjin nichjin tsato; ijyeé 'nó xkón tjín-la ya ajin ndáchikon nga tímachrañaá nichjin cho 'nchán nándà nga 'nó 'fiì tjo. 'Koaá ma-ni nga jè Pablo kitsjá-la 'én jñà xitá, ¹⁰kitsò-la:

—'An, 'koaá 'sín machiya-na, nga koni 'sín inchimangié, 'nó tse kjoskon tjín-la; sijchijaá-leé jè chitso ko jñà 'chá ra ijncha; skanda tjín-te-la kjoskon tsa kiyé ra jién.

¹¹ Jè xit̄a ítjòn-là chíchàn, jé isā nda kí' nchréhijon-là jè ni-la chitso kò jè xit̄a ítjòn ra batéxoma-là jñà xit̄a ra síxáko chitso. Mì kì jè isisin koni 'sín kitsò jè Pablo. ¹² Yá i'nde rak̄i, mì kì ma yá sinchá chitso 'kiā nga nichjin cho 'nchán. Jñà xit̄a ra yá títsajmaya chitso, k̄jín ma-ni ra ngásòn kitsò: “Isaá nda-ni tsa kítjokajieén i'nde rak̄i; kò 'kì nga'ñó-lá ijo-ná nga kijcheé yá Fenice, jngo i'nde ra t̄i i chja-ni nangi Creta ñánda nga nda chon, nga t̄i'xá jngo i'nde yá andi ndáchikon nga ma 'faha'sen chitso yá nga kixi-là ñánda kàtjì-ni tsá'bí kò yá ngaskoán-là; kò yá ma kítsajnee nga katato-là jè nichjin 'tse cho 'nchán.”

Tjoxkón ra 'tsa yá ajin ndáchikon

¹³ Jñà xit̄a ra síxáko chitso, 'kiā nga kijtse nga indaá tí'ba tjo ra yá tínchrabá-ni yá nga kixi-là ñánda bitjokátjì-ni tsá'bí, 'koaá 'sín isíkítsjen tsa ijyeé koma kongí-jin; 'kiaá ítjo jè chitso, tsangì-jin yá ajin ndáchikon yá andi-là nangi Creta. ¹⁴ Tanga 'kiā nga ijye timajin-jin yá ndáchikon, 'jí jngo tjoxkón ra yá inchrabà-ni yá ngaskoán-là ñánda bitjokátjì-ni tsá'bí ra 'ñó 'tsa kò ra 'ñó isíjtiya-là jè chitso, ¹⁵ ak̄jòn 'ñó tsjahítsjá jè chitso. Ngajin, mì t̄i kì ma iníkáfaya-najin jè chitso, nga jè tjo, mì t̄i kì kitsjá'nde-ni; ta kí'tsi'nde jnchro-jin koni 'sín jè tjo ikò-najin. ¹⁶ 'Koaá 'sín tsi'tà-jin yá ajton í'tsin i'nde ra 'mì Cauda; yá i'nde rak̄i mì tsa kò'sín t̄a 'ñó tí'ba tjo; ta kjohimaá ma itjábé-najin jè chitso jtobá ra t̄j'ndofe ajton í'tsin ra ijngo. ¹⁷ 'Kiā nga ijye itjábé-najin jè chitso jtobá, na'ñó tsikí'ñókjá-najin jè chitso mé-ni nga mì koxan-là. Jñà ra síxáko chitso itsakjón-là tsa yá skajin'ñó yá i'nde ñánda 'ñó ijncha chrjo yá i'nde ra 'mì Sirte. 'Koaá ma-ni nga tsajen-ngi jè nikje 'tse chitso ra 'mì belá; tà 'koaá 'sín kiiko tjo jè chitso. ¹⁸ 'Kiā ma nichjòn, jè tjoxkón takó 'ñó jchán tí'ba. 'Kiaá tsachrje jñà 'chá ra ijncha yá chitso; tsikíxten-jín yá ndáchikon [mé-ni nga katamajna-isa-ni chitso]. ¹⁹ Ra kjomà jàn nichjin, jñà sabá xit̄a ra síxáko chitso tsachrje ijye tsajmì ra machjeén nga maxáko chitso nga tsikíxten-jín yá ndáchikon. ²⁰ K̄jín nichjin mì kì t̄i kijcha-najin tsá'bí kò nitse, nga k̄jín nichjin isincha ifi. Koni 'sín nga 'ñó tí'banè-najin jè jtsí xkón, 'koaá 'sín iníkátsjen-jin, tsa mì t̄i kì ma kítjokajin-najin yá ajin ndáchikon.

²¹ Nga ijyeé kjokjín nichjin mì t̄i kì inchibichi-najin, jè Pablo tsasijna kixi-ní, kitsò-là jñà xit̄a:

—Ndaá-la kjomà tsa ta inisin-ná koni 'sín nga kíxian-no; tsa ta mì ítjokajieén ya nangi Creta, mí-la kì ko'sín tíma'tieén nga inchinikjiejé kjo'hi'in ko inchinijchijéé jñà tsajmì-ná. ²²Tanga 'ndì 'ndì, kì tà chjàn makájno-no; nga nga'tsi-ná nijngo ra kiyé; tà jé chitso ra jchija. ²³Nati nitjen, jngo nijñà ka'bì-na; jngo ìkjalì ka'fíjékón-na ra jè Nainá kàsikasén, jè Nainá ra ya fi'ta-la 'an ko ra ya síxá'ta-la, ²⁴nga kàtsò-na: “Jì Pablo, kì tà chjàn skon-jìn; kjo'ñó tjín-ni nga kijchi ya ngxikon César, xitaxá ítjòn-la Roma; ta ngatjì-la kjoanda ra títsjá-li Nainá, nijngo kiyá xitá ra ya títsajnayako-li chitso.” ²⁵'Nó 'tè-la takòn. 'An mì kì síkájno jiàan. Beé-la takoàan, 'koaá 'sín kitjasòn koni 'sín ijye kàtsò-na jè ìkjalì. ²⁶Tanga tjínè-la nga ya kijchò sasijna jè chitso ñánda tíjna jngo nangi ra kjijnajin-ndá.

²⁷'Kia nga ijye tsato jò xomàna nga timajin-jìn ya ndáchikon ra 'mì Adriático, jè chitso, fikojen fikokjá jè tjo. Jngo nitjen, ijchó-la tsa masen nitjen, jñà xitá ra inchisíxáko jè chitso, 'koaá kjomà-la koni tsa ijyeé inchibijchó chraña-jìn ñánda nangi. ²⁸Isichiba-ní kó'ki nanga jè nandá skanda ya a'ta nangi; kijtse-ní nga kan nanga nanga kjijna-isa nandá. 'Kia nga kiji-isa jè chitso; isichibaá india-ni; ta chrjo'on nanga nanga-isa. ²⁹Itsakjón-la tsa jñà najo ra tjín ya ajin nandá skakjo-ko jè chitso. 'Koaá ma-ni nga ijòn kichá ra kanchó kjòn isikatsajongi-ndá ya ajton í'tsin chitso ra tsasìko nga mì kì kiji-isa, ko chja'ta ko 'sa-ila Nainá mé-ni nga nditon kata'se isén. ³⁰Nga'tsi jñà xitá ra síxáko chitso mején-la nga kongá chijé; 'koaá 'sín kì'sin koni tsa jñà kichá ra kanchó kjòn sùkatsajongi-ndá ya skò chitso; tsikí'tsia nga iskanijen ya ajin nandá jè chitso ra jtobá 'kioo. ³¹Tanga jè Pablo, kitsó-la jè xitá ítjòn-la chíchàn ko jñà chíchàn ra 'i'ka:

—Tsa kongá jñà xitá kù, jién, mì kì koma kítjokajieén ya ndáchikon.

³²Jñà chíchàn 'kiaá tsate'ño jè chitso jtobá nga katakàtjen-jin ya ajin ndáchikon.

³³'Kia nga tínchrabá 'se isén, jè Pablo kitsó-la nga'tsi jñà xitá:

—Ijyeé tjín-la jò xomàna nga titsajnachjeén nga ta jè inchichiñá-lá mé ra koma'tieén. ³⁴'Koaá 'sín síjé-no, nga machjeén-ní nga tichiod mé-ni nga 'se-no nga'ño. Nga nga'tsi-no ra titsahijyo ijndí, kì tà chjàn níkájno, nga nimé ra koma-no, skanda mí kì jchija jngo tsja-skò.

³⁵ 'Kia nga ijye kòkítsò jè Pablo, iskábé niño nchrajín, kitsjà-la kjonda Nainá. Akjòn isijòya jè niño nchrajín kò tsakjèn.

³⁶ Nga'tsi xita, 'kia nga ijye 'nó tsi'ké-la ikon, ti'koaá tsakjén-te.

³⁷ Ta nga'tsi-najin jò sindo kò jàn-kan kò chrjo'on jngo ma-najin ra ya titsajnaya-jin chitso. ³⁸ 'Kia nga ijye nda tsakjèn ijye xita, jña 'chá trigo ra ijncha ya chitso, yaá tsikíxten-jín ya ndáchikon mé-ni nga katamajna-isa-ni jè chitso.

Kó'sín kjomà nga iskajin-ndá jè chitso

³⁹ 'Kia nga ijye nda ki'se isén, jña xita ra síxáko chitso, mì kì bexkon ñándà-ni i'nde ra ijchò-jin; tanga kijtse-ní nga kjiinaá jngo i'nde ñándà nga 'faha'sen-kjá chrja-la ndáchikon ñándà nga ijncha chrjo; kò 'koaá 'sín kjomejèn-la tsiki nga kijchòko jè chitso skanda ján ñándà ijncha chrjo. ⁴⁰ Tsate'nó jña na'nó ra tjité'nó-ni chitso. Jña kicha ra kanchó kjòn, ta yaá isihijyongí ya ndáchikon. Kò iskíjnda'nó jña yá ra síxáko nga fiko kixi-ni chitso. Akjòn iskimítjen jè nikje ra bitse-la tjo nga mahítsjá. Akjòn tsikí'tsia nga kiji kixi ñándà nga kjiina jè i'nde ñándà nga ijncha chrjo. ⁴¹ Tanga yaá iskajin'nó ñándà ijncha chrjo ya ajin ndáchikon. Jè skò chitso yaá iskajin'nó; mì kì ti kjomà kjojtija-ni. Akjòn kjo'tsia nga kjòxi jè tjà'tsin chitso, nga jé nga'nó-la nandá isixi.

⁴² Jña chíchàn mején-la nga isì'ken jña xita ra inchifi kjohi'in, nga majin-la nga kjoaachinga ya ajin ndáchikon. ⁴³ Tanga jè xita ítjòn-la chíchàn, mì kì kitsjá'nde. Nga jé ra mejèn-la nga mì kì kiyá jè Pablo. Ta isaá jnchro kitsjà kjohixi, kitsò:

—Tsa yá ra ma-la nandá, katafi ítjòn mé-ni nga koma kijchò-ni ñándà nga nangi; ⁴⁴ kò jña xita ra i'ka ra mì kì ma-la nandá, íte katjasòn nga katafìsòn nandá kò tsa majin, jña íte xkoa-la chitso katasíchjeén —kitsò jè xita ítjòn-la chíchàn.

Kò 'koaá 'sín kjomà-ni nga nda ijchò ijye-jin ñándà nga nangi.

Kó'sín ijchò-jin ya i'nde ra kjiinjain nandá ra 'mì Malta

28 ¹ 'Kia nga ijye nda ítjojin tsje-jin ya ndáchikon, yaá ki'senajmí-najin nga ya i'nde rakì, Malta 'mì. ² Jña xita ra ya i'nde-la, ndaá isìko-najin; tsikítsee-najin ni'í nga ma tsikítsa'ngi-jin, ta ngatji-la nga jtsí tí'ba kò 'nchán tíma. ³ Jè Pablo tsikíxkó chiba chikín kixì. 'Kia nga tsinchájin ya ni'í, jngo ye ítjokàjin ya ni'í nga tsjè kjomà-la; tsi'ké-la ya tsja

Pablo. ⁴Jñà x̄ita ra ya i'nde-la 'kia nga kijtse nga jè yè tjo'bángi ya tsja Pablo, kitsó-la xákjién:

—Jè x̄ita rak̄i, x̄itaá-la kisi'ken; nga ni'sín nda kabitjokàjin-ni ya ndáchikon, jé-la nga'ño-la isà'nde nga tjín-la kjohixi, majìn-la nga kijnakon.

⁵Tanga jè Pablo, tsikítsajneé tsja nga isikàtjen-jin ni'í jè yè; kò nimé ra kjomà-la. ⁶Nga'tsi x̄ita, 'koaá 'sín inçhikoñá tsa kitjoyaá tsja kò tsa kiyá-ní; 'kia nga kijtse nga ijyee k̄jìn hora tsato nga nimé ra kjomà-la, jahatjìyaá-la kjobítsjen-la, kitsò-la xákjín:

—Nainá-la.

⁷Ya chraña'tá-la i'ndee ñánda nga ijchò-jin, k̄jín'nde nangi kjihijyo ra chja'nda jè x̄ita ra t̄jna ítjòn ya i'nde rak̄i, jè ra 'mì Publio. Jàn nichjin kitsjá'nde-najin nga ya itsjahijyo-najin; kò 'ño nda isisin-najin. ⁸Jñà nichjin k̄i, jè na'n-la Publio, kiya-ní; t̄itjnga-ní kò xojmá jn̄í t'ífa-la. Pablo k̄iikatsjjeén-la, ak̄jòn 'kiaá k̄iichja'ta-la Nainá, kò tsakásòn-la tsja; kò kjondaá-ni. ⁹'Kia nga ki'nchré jñà x̄ita ra kiya ya i'nde rak̄i, t̄i'koaá inçhrabà-te ya ñánda t̄jna Pablo. Kò kjonda ijyee-ni jñà ra 'jìoo. ¹⁰Jñà x̄ita, 'ño nda isisin-najin; kò 'kia nga tsangì-najin nga ichjíbé ijngo-isa-jin chitso, isi'ka ijyee-najin nga'tsi tsajmì ra kochjeén-najin ya ndiyá.

'Kia ijchò jè Pablo ya naḡindá Roma

¹¹'Kia nga ijye ijye jàn sá nga titsajna-jin ya i'nde rak̄i, tsangì-isa-jin. Tsitjaha'sen jngo-jin chitso ra 'tse naḡindá Alejandría ra

tj'koa ya kisijnajin-te nandá ya i'nde rakii nga isikato jè nichjin-la 'nchán; jñá isén-la nainá xkósòn Cástor ko Pólux tjí'ta-la. ¹² 'Kia nga ijchò-jin ya naxindá Siracusa, jàn nichjin ya tsikitsajna-jin. ¹³ Ko tsangì-isa-jin skanda ijchò-jin ya naxindá Regio. Ra kjomà ma nchijòn 'tsaá jngo tjo ra inchrabà-ni ya nga kixi-la ñánda bitjokátji-ni tsá'bí. 'Koaá 'sín kjomà-ni ra ma jò nichjin ijchò-jin ya Puteoli. ¹⁴ Yaá iskajin i'ka-jin xita ra 'ndsé ma ra a'ta 'tse Cristo ra kokitsò-najin nga kitsajna-ko jngo xomàna-jin. Akjòn 'kiaá tsangì-jin ya Roma. ¹⁵ Jñà xita 'ndsé ko tichjeé ra títsajna ya Roma, ijyee tíjjin-la nga ya inchimangí-jin; tjín ra ijchò koñá-najin ya nditsin ra 'mì Apio, tjí'koa tjín ra ijchò koñá-najin ya ñánda nga jàn ni'ya kjihijyo ñánda nga satína tsajmì. Jè Pablo, 'kia nga kijtse, tsjaá ki'se-la inìma-la; ko kitsjá-la kjonda Nainá. ¹⁶ 'Kia nga ijyee titsajna-jin ya Roma, jè Pablo itjo'ndeé-la nga xìn tsikijna tajngo ya jngo ni'ya, ko ta jngoó chíchàn isikinda.

Kó'sín tsikijna jè Pablo ya Roma

¹⁷ Ra kjomà jàn nichjin 'kia nga ijyee ijchò-jin ya Roma, jè Pablo, tsikíxkóyaá jñà xita ítjòn-la xita judío ra ya títsajna. 'Kia nga ijyee 'ji ijyee, kitsó-la:

— Jìòn ra xita xàngieé judío xìn-no ra i titsajna Roma, ya Jerusalén itsabá'ño-na jñà xita, akjòn isìngatsja-na a'ta 'tse xitaxá Roma nga jñà tsikíndajín-na. Tanga 'an, nímé jé ra tíbatsjía a'ta 'tse naxindá-ná ko a'ta 'tse kjotéxoma-la xita jchínga-ná. ¹⁸ Jñà xitaxá 'tse Roma 'kia nga ijyee tsikíndajín-na, kjomején-la nga isikíjnandíí-na ta ngatjì-la nímé jé ra isakò-la ra a'ta tsá'an, jè ra bakèn-na nga kiyáa. ¹⁹ Tanga jñà xita judío, mì kì kjokjiín-la; 'koaá kjomà-ni nga ko'sín isjéé ra 'an nga jè César ra jè xitaxá ítjòn 'tse Roma kátíndajín-na. Tanga 'an, mì tsa tsò-ni kjoa nga tjín mé ra ma konèjé-la naxindá-ná. ²⁰ 'Koaá ma-ni nga kábíxkóya-najiòn mé-ni nga kokónajmí-no; ta kií-ní nga ko'sín makjiín-na a'ta 'tse kjoa ra inchichiñá-lá ra xita Israel 'mì-ná, 'koaá ma-ni nga ko'sín na'ño kicha tjíté'ño-na.

²¹ Jñà xita judío kitsó-ní:

— Ngajin, nímé xajon tíka'tà-najin ra kjoa tsaji ra ya nchrabá-ni Judea. Nga'tsi xita judío xàngieé ra ya inchi'fi-ni, nímé 'én ra 'cho tsò inchitsjá-najin ra a'ta tsaji. ²² Mején-najin nga kiná'ya-jin

kó'sín níkítsjin ra ji; ngajin, 'ya-nájin nga jndíi ra ján chjajno-la xita ko kondra fi-la jè ndiyá xitse ra ya nakjoá-te-ni.

²³ Tsikíjnaá jngo-la nichjin xákjién, mé nichjin-ni nga koxkóya. 'Kia nga kjóxkóya, kjin xita ijchò ya ni'ya nándá nga tjina jè Pablo. Jè Pablo tsi'kénajmí-la kó'sín nga batéxoma Nainá, tsikí'tsia kjòn-ni nga tajnò skanda 'kia nga kjòhixòn. Jè isichjeén xajon 'tse Moisés ko 'tse jñà xita ra kiichja ngajo-la Nainá nga kiichja-la ra a'ta 'tse Jesús mé-ni nga katamakjiín-la nga jé Jesús ra xá inikasén-ni. ²⁴ Tjin xita ra kjokjiín-la, tanga ti'koaá tjín ra mì kì kjokjiín-la. ²⁵ 'Kia nga mì kì nda kjóngásòn 'én-la koni 'sín nga tsajoóya-ni, tsikí'tsia-ní nga kiji-ni. Tanga 'kia nga tikjè fi-ni, kitsò-la Pablo:

—Ndaá kiichja jè Iníma Tsje-la Nainá a'ta 'tse xita jchínga-no kjooseé 'kia nga kisichjeén jè Isaías, xita ra kiichjaya ngájo-la Nainá, nga kitsò-la:

²⁶ 'Tin, ko ko'tin-la jñà xita naxindá kii:

Jìon, kiná'ya-no tanga mì kì kjoaà'sen-jin-no;
jchítsijen-no tanga mì kì kotsíjen-no.

²⁷ Nga 'nó kisítajajín iníma-la ko kjóbítsjen-la jè naxindá rakii,
tsikíchjàjtoó chíká-la,
tsikíchjàjtoó xkon,
mé-ni nga mì kì skoòtsíjen-ni,
ko mì kì kji'nchré,
ti'koa mì kì kjoaha'sen-jin-la;
nga majìn-la nga 'an koaáfa'ta-na
mé-ni nga 'an ma sindá-na.

²⁸ Jìon ndaá katasijin-no, 'ndi 'ndi, yaá tífi kjonda-la Nainá ya 'tse jñà ra mì tsa xita judío mé-ni nga katabitjojin-ni kjohi'in. Ko jñà xita kii, sihitjasón-ní nga kji'nchré ra jñà.

²⁹ 'Kia nga ijye ko'sín kitsò jè Pablo, jñà xita judío, akjòn kiji-ni ko 'nó tsakátiya-ni ra a'ta 'tse kjoa kii.

³⁰ Jè Pablo, jó nó tsikijnaya ya ni'ya ra iskiña. Ko yaá tsakákonajmí nga'tsi jñà xita ra ijchòjkon. ³¹ Yaá tsi'kénajmí-la kó'sín batéxoma Nainá ti'koaá tsakón-ya a'ta 'tse Jesucristo ra tjina ítjòn-ná, ko mì kì itsakjòn koni 'sín nga kiichja ko niyá ra ma tsatéchjà-la.